

Αγιατριαδίτιμα γράμματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 33 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2025

Θαυμάζω τα ωραία κίτρινα λουλούδια!
Στη γύμνια κι απεραντοσύνη των βουνών μας φυτρωμένα.
Τα κόβει κάποιος τα κρατά σε εικονοστάσι
κι εκείνα μένουμε στο χρόνο, ευωδιαστά και μυρωμένα!

Καλή Ανάσταση

Αγιατριαδίτικα γράμματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 33 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2025
(Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ - 19)**

Διεύθυνση: Αγία Τριάδα Ευρυτανίας
Τ.Κ. 360 80 Ευρυτανία
τηλ.: 6971742459

Α.Φ.Μ.: 999726167 - Δ.Ο.Υ. Καρπενησίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ

ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

Κοντογεώργος Νικόλαος
Αγία Τριάδα Ευρυτανίας
36080 - Φουρνά
Τηλ. 6971742459

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Καββαδίας Κωνσταντίνος Σ.
Κοντογεώργος Νίκος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

Καββαδίας Κων/νος Σ.

Ευχαριστούμε για το υλικό δημοσίευσης
στο περιοδικό που μας έδωσαν:

Κείμενα, ποιήματα και τραγούδια:

Αντζάς Χρήστος του Βασ.
Σκονδριάνου Χρύσα
Κοντώσης Κώστας
Τσιάτσος Σωτήρης
Ευθυμίου Τάκης
Ράντζου Σοφία
Καββαδίας Κώστας Στ.

Φωτογραφίας:

Καββαδίας Ιωάννης Μ.
Σκονδριάνου Χρύσα
Τσιάτσος Σωτήριος Κ.
Καλασαρίνη Σοφία
Καββαδίας Κώστας Στ.

Τα κείμενα του περιοδικού εκφράζουν
πάντα την άποψη του κάθε συνεργάτη.

Εξώφυλλο: Μούσκος Helichrysum

Σελιδοποίηση-Εκτύπωση: Γραφικές Τέχνες Μπέλλης
Παπαγιαννίδη 3 Λαμία - Τηλ. 22310 46619
<http://bellis-print.blogspot.com> fb: Γραφικές Τέχνες Μπέλλης

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Μνήμη - Πατρίδα	4
Τα «Αγιατριαδίτικα Γράμματα» στην Ξάνθη.....	5
Οι Διχασμοί και η ...Ουκρανία.....	6
Αγιατριαδίτες Αγωνιστές του 1821.....	10
Μάχη στον Αϊ-Λια Νεοχωρίου Τυμφρηστού	14
Εκτέλεση τριών ανδρών, το 1943, στο Νεραϊδιά	16
Χάνια και βερεσέδια	21
Η μετανάστευση παλιά.....	23
Δωρεά Σχολικού Κήπου	24
Εκδηλώσεις και Δράσεις 2024.....	26
Χορηγίες – Προσφορές στο Σύλλογο	33
Προγραμματισμός 2025	33
Η αδιαφορία των αρμοδίων.....	34
«Ματιές» στο χωριό.....	35
Πανελλήνιο Αγροδοσικό συνέδριο.....	43
Μαθητικό Ημερολόγιο 1954-55 του Κ. Χρυσ. Ντάσιου	44
Πωλητήριο Συμβόλαιο του 1860.....	48
Προέλευση επωνύμων οικογενειών Αγίας Τριάδας.....	50
Προέλευση - Γενεαλογία του επιθέτου «Αντζάς»	51
Πάστα και καρυδόπαστα	52
Κτηνοτροφικό	52
Ψήγματα Τοπικής Ιστορίας	53
Ο Κουτσοκοκοτάκος	54
Κοινωνικά	56
Ιδιωματισμοί ή ξένες λέξεις.....	59
Κατάληψη του Καρπενησίου	
Η άποψη – εξήγηση του Χαρίλαου Φλωράκη	60
Τοπωνύμια.....	62

Μνήμη - Πατρίδα

Η όποια προσέγγιση του ρόλου, της θέσης, της σχέσης μας κτλ. με το χωριό μας, την Αγία Τριάδα, καταλήγει σε έναν αναστοχασμό στην κληρονομιά της μνήμης και της παρελθοντικής ταυτότητας του τόπου μας. Πρόκειται για την ανάγκη κατανόησης της ιστορικής διαδρομής, όσο επιτρέπουν οι υπάρχουσες πηγές. Γνώση του μικρόκοσμου διαχρονικά. Των συνθέσεων, των αντιθέσεων, των συγκλίσεων και των συγκρούσεων, των εξελίξεων και των καταστροφών, των προβλημάτων και των λύσεων, του πόνου και της χαράς, του μικρού μας τοπικού «γίγνεσθαι».

Ο άνθρωπος έχει ανάγκη να κρατήσει το παρελθόν ζωντανό γιατί: α) Έχει βάση στήριξης. β) Παίρνει διδάγματα. γ) Συνεχίζει την αλυσίδα της ζωής. δ) Διακρίνει μελλοντικούς δρόμους. ε) Έχει σύνδεση με παροντικά ηθικά και πολιτικά διλήμματα αλλά και τωρινές ευθύνες. Όχι με στατικότητα αλλά με δυναμική αλληλεπίδραση και μετεξέλιξη.

Η μνήμη συνομιλεί υπόγεια με τη ζωή που προχωράει. Καλά είναι να κάνουμε κάπου-κάπου μια επεξεργασία των πεπραγμένων μας, όχι για να μένουμε αυτάρεσκα στις δάφνες μας αλλά για να προχωράμε μπροστά.

Η μνήμη είναι ένα φίλτρο που μας επιτρέπει να θυμόμαστε τα γεγονότα που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη ζωή μας. Ειδικά της παιδικής μας ηλικίας. Πλάθει τον χαρακτήρα μας και μας προσανατολίζει στη γραμμή, στο δρόμο που θα ακολουθήσουμε στο μέλλον μας.

Η απόσταση από τα γεγονότα είναι βέβαια ένας δύσβατος δρόμος. Σμιλεύει όμως τον άνθρωπο, τον ατσαλώνει, του δίνει εφόδια για την πορεία του. Η μνήμη, μπορεί να πετάει φύρδην-μίγδην στην «αποθήκη», τα παλιά, ώστε ν' ανοίγει χώρο για τα καινούργια, έχει όμως την ευχέρεια ν' ανασύρει, όταν χρειάζεται, πολύτιμα στοιχεία για την Ζωή. Αντιστέκεται στο Χρόνο, που σα σφουγγάρι απορροφά και σβήνει τα περασμένα.

Η μνήμη τελικά είναι «εν πολλοίς» το χωριό μας, είναι η πατρίδα. Ίσως η μόνη ελεύθερη πατρίδα για κάθε άνθρωπο.

Διοικητικό Συμβούλιο

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Αγιατριαδιτών που προέκυψε μετά τις εκλογές της 16 Αυγούστου 2024

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:	Κοντογεώργος Νικόλαος του Κων. 6971742459
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:	Παρούτσας Λάμπρος του Ιωάν. 6982048411
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:	Καλασαρίνη Μαρία-Σοφία του Σπύρου 6972010205
ΤΑΜΙΑΣ:	Παρούτσας Λάμπρος του Δημ. 6976909172
ΜΕΛΟΣ:	Ράντζος Σεραφείμ του Παν. 6981481215
ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ:	Σκονδριάνου Χρύσα, Σκονδριάνου Χαρίκλεια, Κοντογεώργος Γιώργος του Κων.

Τα «Αγιατριαδίτικα Γράμματα» στην Ξάνθη

Το Καλοκαίρι του 2024 ο Σύλλογος Αγιατριαδιτών έλαβε ένα τηλεφώνημα από τον κ. Αϊβαλιώτη Βασίλη, εκπρόσωπο του Πολιτιστικού Αναπτυξιακού Κέντρου Ξάνθης, (ΠΑΚΕΞΑ), συνεργαζόμενου και με το Πανεπιστήμιου Θράκης.

Είχαν αναζητήσει στο διαδίκτυο εκδοθέντα ή εκδιδόμενα περιοδικά λόγου και τέχνης στην Ελλάδα που περιείχαν στον τίτλο τους τη λέξη «ΓΡΑΜΜΑΤΑ». Έτσι έφτασαν και στα δικά μας «Αγιατριαδίτικα Γράμματα». Σκοπός τους ήταν, όπως κι έγινε, να παρουσιαστούν τα έντυπα αυτά στα πλαίσια των «Γιορτών της Παλιάς Πόλης» (Ξάνθης) που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο τέλος Αυγούστου.

Δια του επιμελητού του περιοδικού μας κ. Καββαδία Κ., ο κ. Αϊβαλιώτης Β. έλαβε όλα τα τεύχη της πρώτης έκδοσης (1962-81) των Αγιατριαδίτικων Γραμμάτων, αλλά και τα νεώτερα (2004-2024).

Όλα τα συγκεντρωθέντα σχετικά περιοδικά εκτέθηκαν σε μεγάλες επιφάνειες στο πλαίσιο των Γιορτών της Παλιάς Πόλης στην Ξάνθη. Εκδόθηκε έντυπο με την ενιαία καταγραφή τους, περιληπτική παρουσίαση και φωτογραφίες των εξωφύλλων τους. Τους ευχαριστούμε για την προβολή του χωριού μας.

Συγκεντρώθηκαν απ' όλη την Ελλάδα 57 διαφορετικά περιοδικά (με πολλά τεύχη το καθένα) που είχαν στον τίτλο ή στον υπότιτλό τους τη λέξη «Γράμματα» Από Αθήνα – Πειραιά: 19, Νησιώτικη Ελλάδα: 13, Στερεά Ελλάδα: 10, Θεσσαλία: 6, Θεσσαλονίκη: 3, Μακεδονία (λοιπή): 2, Κύπρος – Διασπορά: 2, Πελοπόννησος: 1, Ήπειρος: 1

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΡΑΚΗΣ (ΠΑΚΕΘΡΑ) ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΛΟΓΟΥ – ΤΕΧΝΗΣ ΜΕ ΤΗ ΛΕΞΗ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΙΤΛΟ ΤΟΥ ή ΥΠΟΤΙΤΛΟ ΤΟΥΣ

Το ΠΑΚΕΘΡΑ, από την ίδρυσή του το 1992, μέχρι τώρα έχει στο εκδοτικό ενεργητικό του 80 βιβλία και 7 μουσικές παραγωγές (στενή άρα η σχέση του με ΓΡΑΜΜΑΤΑ & ΤΕΧΝΕΣ). Μια παρουσίαση συνεπώς σχετικών περιοδικών από όλη την Ελλάδα δεν κείται εκτός χαρακτήρος του...

Τα περιοδικά που παρουσιάζονται (κυρίως από το αρχείο του επιμελητή) παρατίθενται με αλφαβητική σειρά. Σε σχετικό πίνακα γίνεται χρονολογική και γεωγραφική κατάταξή τους. Είναι πλέον βέβαιο πως διαφεύγει αριθμός παρόμοιων περιοδικών ανά την Ελλάδα.

Κάτι που εντυπωσιάζει βαθιά τον ασχολούμενο με τον περιοδικό τύπο στην Ελλάδα είναι το μέγα πλήθος (αφανών συνήθως) προσώπων, των αφοσιωμένων με πάθος και αγάπη στον πολιτισμό και την ιστορία σε κάθε γωνιά της μικρής (πλην αχανούς...) πατρίδας μας. Στο παρόν πόνημα δύο έξοχα παραδείγματα τέτοια —μακροχρόνιας και εστιασμένης σε δύο μικρόκοσμους— αγάπης αποτελούν οι ομάδες των ευρυτανικών περιοδικών **Μικροχωρίτικα** και **Αγιατριαδίτικα Γράμματα**.

ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, Ευρυτανία, 1962-1981, 2004-..

Το περιοδικό πρωτοεκδόθηκε τον Μάιο του 1962. Επιμελητής και μέλος της συντακτικής ομάδας ο Ευρυτάνος ερευνητής Πάνος Βασιλείου (1898-1984) για τον οποίο ο κριτικός και ιστορικός της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Κ.Θ. Δημαράς (1904-1992) είχε πει: *Μακάρι σε τέτοιες ώρες όπου δραματικά υποχωρεί η πλούσια άλλοτε τοπικιστική μας παράδοση κάθε τόπος ελληνικός να είχε τον δικό του Πάνο Βασιλείου.*

Έως το 1981 εκδόθηκαν από τον Σύλλογο Αγιατριαδιτών Ευρυτανίας συνολικά 14 τεύχη (8 τευχотόμοι). Ακολούθησε σχετική αδράνεια του Συλλόγου και παύση κυκλοφορίας του περιοδικού, το οποίο, από τον Απρίλιο του 2004 (μετά από 23 χρόνια!), εκδίδεται πλέον συνεχώς έως σήμερα. Στη δεύτερη περίοδο τη θέση του Π. Βασιλείου έχει κυρίως ο ακαταπόνητος δάσκαλος Κώστας Καββαδίας.

Οι Διχασμοί και η ...Ουκρανία

Θα προσπαθήσουμε μέσα από τις ιστορίες δύο αείμνηστων αδελφών (χωριανών μας) να προσεγγίσουμε και να υπενθυμίσουμε δύο μεγάλες παθογένειες του λαού μας. Τους διχασμούς και τις παντοειδείς εξαρτήσεις (κυρίως από ισχυρούς ξένους). Ίσως αντλήσουμε κάποια χρήσιμα διδάγματα, στη διαμόρφωση του συλλογικού μας υποσυνείδητου για την μελλοντική μας πορεία.

Θα μεταφερθούμε έναν αιώνα περίπου πριν, στις αρχές του εικοστού αιώνα, που έλαβαν χώρα οι ιστορίες μας. Δυστυχώς ή ευτυχώς η Ιστορία «κύκλους κάνει». Τα ίδια ή παρόμοια γεγονότα επαναλαμβάνονται στη ροή του Χρόνου. Έχουμε τέτοια δείγματα και στις μέρες μας.

Θα ταξιδεύουμε λοιπόν στο παρελθόν μέσα από τις ιστορίες των γιών του Λεωνίδα Ζαχ. Καββαδία,¹ Νικολάου και Στέφανου.

Α'. Νικόλαος Λεων. Καββαδίας (ή Λοϊδονίκος)

(γεν. 1885 - θαν. 1/9/1971)

Τον πρόλαβα εν ζωή, στα γεράματά του. Ψηλός ευσταλής, επιβλητικός, σεβάσμιος. Είχε κάτι που προκαλούσε σεβασμό. Καλό ντύσιμο, μουστάκι, μαγκούρα, συζητήσεις με καφέ στα καφενεία.

Είχε τελειώσει μάλλον το Σχολαρχείο, ήταν εγγράμματος. Κατατάχτηκε στη Χωροφυλακή λίγο πριν τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912-13). Υπηρέτησε στην Κρήτη. Ένθερμος οπαδός του Ελευθερίου Βενιζέλου. Ανήκε «στης Αμύνης τα παιδιά που διώξανε το Βασιλιά...» όπως μνημονεύει το σχετικό τραγούδι. Από την Κρήτη βρέθηκε στη Μακεδονία. Συμμετείχε στους νικηφόρους Βαλκανικούς Πολέμους και στο Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.² Δυστυχώς η περίοδος αυτή σημαδεύτηκε από τον λεγόμενο **Εθνικό Διχασμό**.³ Χωρίστηκε ο λαός στους αποκαλούμενους Βασιλικούς, υπό την επιρροή του Βασιλιά Κωνσταντίνου και φίλα προσκείμενους στους Γερμανούς και στους Βενιζελικούς υπό τον Ελ. Βενιζέλο και φίλα προσκείμενους στους Αγγλογάλλους. Πλήθος συγκρουσιακών γεγονότων με κορύφωση τις δύο κυβερνήσεις στον ελληνικό χώρο. Αυτή των Αθηνών με το βασιλιά και της Θεσσαλονίκης με το Βενιζέλο. Ξένα κατοχικά στρατεύματα Αγγλογάλλων αλλά και Γερμανοβουλγάρων κατείχαν και έλεγχαν μεγάλα τμήματα κυρίως της Μακεδονίας. Κινούμενη άμμος η πολιτική κατάσταση. Βραχύβιες κυβερνήσεις αντίθετης κατεύθυνσης, εκθρόνιση αργότερα του Βασιλιά, ζώνες επιρροής ακόμη κι ένοπλες συγκρούσεις κι επεμβάσεις των ξένων. Ο Νίκος τα έζησε όλα αυτά στην ανατολική Μακεδονία.

Στις 22 Αυγούστου, αρχές Σεπτεμβρίου 1916 παραδόθηκε το Δ' Σώμα Στρατού στην Καβάλα, στο οποίο υπηρετούσε. Ο διοικητής του Χαντζόπουλος είχε διαταγές να μην αντισταθεί στους Βουλγάρους. Οι εντολές προέρχονταν από τη φιλογερμανική (και Βουλγαρική) κυβέρνηση των Αθηνών (Βασιλικοί). Από το Δ' Σώμα Στρατού 3.500 άνδρες διέφυγαν στη Θάσο και ενώθηκαν με το Κίνημα της

1. Ο Λεωνίδας Ζαχ. Καββαδίας (γεν. 1856) ήταν εγγονός του αγωνιστή του 1821 Κώστα Ιωαν. Καββαδία, που μαζί με τον αδελφό του Μήτρο πρωτοεγκαταστάθηκαν στην Αγία Τριάδα, προερχόμενοι από τη Φρουνά. Πατέρας του ήταν ο Ζάχος Κων. Καββαδίας, περιβόητος ληστής της δεκαετίας του 1850 που σκοτώθηκε από απόσπασμα χωροφυλακής. Μητέρα του ήταν κόρη του επίσης αγωνιστή Αναγνώστη Παρούτσα. Ο Λεωνίδας παντρεύτηκε τη Φροσύνη Καραπιπέρη. Απέκτησε τα παιδιά Ζάχο (που πέθανε μικρός), Νίκο, Στέφανο, Όλγα. Σπίτι είχε στο οικόπεδο που σήμερα είναι το σπίτι του Χαράλαμπου Χαβέλου.

2. Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος (Ιούλιος 1914 – 1919) ουσιαστικά για μας τους Έλληνες ξεκινά με έναν θρίαμβο στους Βαλκανικούς Αγώνες (1912-13) και τελειώνει μια δεκαετία μετά, με μια καταστροφή, αυτή της Μικράς Ασίας (1922).

3. Δεν έλειψαν οι διχασμοί κι οι εμφύλιες διαμάχες απ' την ιστορική διαδρομή μας. Και στην αρχαιότητα έχουμε συγκρούσεις (π.χ. Αθήνας-Σπάρτης) και στο Βυζάντιο Ενωτικοί – Ανθενωτικοί, Παλαιολόγοι με Καντακουζηνούς (1350 μ.Χ. περίπου) και το 1821, κι αργότερα επί του Όθωνα, μέχρι τον Εμφύλιο 1946-49. Φυσικά και μικρότερης κλίμακας διενέξεις, εξ ίσου επιζήμιες και καταστρεπτικές.

Εθνικής Άμυνας (Βενιζελικοί). Κι άλλοι υπό τον συνταγματάρχη Χριστοδούλου ήθελαν να ενωθούν αλλά το απαγόρευσε ο Χαντζόπουλος. Απ' το Δ' Σώμα παραδόθηκαν στου Βουλγάρους 400 αξιωματικοί και 6.000 στρατιώτες. Μαζί τους και ο Νίκος Λ. Καββαδίας. Ο Χαντζόπουλος πέτυχε να μην παραμείνουν αιχμάλωτοι των Βουλγάρων αλλά να τελούν **υπό περιορισμό στο Görlitz**⁴ της Γερμανίας ως το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Το τέλος ήρθε το Φθινόπωρο του 1918 (Σεπτέμβρη) με την συνθηκολόγηση της Βουλγαρίας.⁵

Ο Νίκος, ως αιχμάλωτος ουσιαστικά, βρέθηκε για δύο χρόνια στη Γερμανία. Δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες για την ζωή του εκεί. Ο ίδιος απέφυγε τέτοιες εξιστορήσεις. Λέγεται πάντως στο χωριό, ότι είχε κάποια σχέση με Γερμανίδα κι άφησε απογόνους⁶ εκεί. Τίποτα σαφές.

Γύρισε στην Αγία Τριάδα. Σε σημειώσεις εκκλησιαστικών βιβλίων του χωριού μας διαβάζουμε: «1920. Την 7 Μαρτίου. Μεταφέρθημεν από Άγιο Βησσαρίο εις Αγία Τριάδα.⁷ Η πρώτη λειτουργία εγένετο την 4η Κυριακή των Νηστειών». Κων. Τσιάτσος, ιερέυς.

1920 - 7 Μαρτίου. Εнуμφεύθη ο Νικόλαος Λ. Καββαδίας.⁸ Πρώτη εστεφανώθη η αδελφή του,⁹ δεύτερος αυτός εις την καινούργιαν εκκλησία Αγίας Τριάδας.»

Έμεινε όλη την ζωή του στο χωριό, εργαζόμενος ως γεωργός στα κτήματά μου. Η πυκνή γεγονότων (κι επώδυνων) ζωή στα νιάτα του, του άφησε παρακαταθήκη τις πάμπολλες εμπειρίες, που η πάροδος του Χρόνου, τις μετατρέπει σε σοφία. Οι απόψεις που εξέφραζε και οι συμβουλές του, κυρίως «περί τα κοινοτικά» του χωριού, είχαν βαθιά στάθμιση, ενωτικό πρόσημο, συνδιαλλαγή και δικαιοσύνη. Ήταν μια φωνή άμυνας σε θυμούς, συγκρούσεις, συμφέροντα μικροπολιτικές κατευθύνσεις. Οι ταλαιπωρίες και οι διχασμοί τον έκαναν σοφότερο. Δύο χρόνια υπό περιορισμό, ουσιαστικά αιχμάλωτος σε μια ξένη κι εχθρική χώρα δεν είναι μικρή θυσία. Ακριβή προσωπική πληρωμή στις ελληνικές παθογένειες. Τραύμα ανεξίτηλο που σε σημαδεύει σ' όλη τη ζωή. Ένα «γιατί» χωρίς απάντηση.

Στέφανος Λεων. Καββαδίας (γεν. – θαν. 1919)

Ο Στέφανος ήταν ο τρίτος και μικρότερος γιός του Λεωνίδα Ζ. Καββαδία. Υπηρετούσε στο στρατό στην Ανατολική Μακεδονία (κι αυτός). Τέλος Φεβρουαρίου αρχές Μαρτίου του 1919, με κεντρική διαταγή εξεστράτευσε ελληνικό στρατιωτικό Σώμα στη Νότια Ουκρανία.

Μέσα σ' αυτό κι ο Στέφανος.

4. Το Γκέρλιτς έχει και κάτι ελληνικό στο παρελθόν του, και το αναφέρουμε. Η πόλη βρίσκεται στα σύνορα Γερμανίας, Πολωνίας και Τσεχίας. Το 1945 με τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το ανατολικό τμήμα, το Ζγκορζέλετς προσαρτήθηκε στην Πολωνία. Το 1949, μετά το τέλος του ελληνικού Εμφυλίου, 14.000 Έλληνες κομμουνιστές κατέφυγαν στην Πολωνία κι ένα μεγάλο μέρος τους εγκαταστάθηκε στο Ζγκορζέλετς (Γκέρλιτς). Οι περισσότεροι ενσωματώθηκαν στην τόπια κοινωνία και τελικά αφομοιώθηκαν.

Ήρθαν να προστεθούν στα απομεινάρια Ελλήνων στρατιωτών του Α' παγκοσμίου Πολέμου (1916-18), του Δ' Σώματος στρατού, που παραδόθηκε και βρέθηκαν εκεί υπό ιδιότυπη αιχμαλωσία. Κάποιοι απ' αυτούς τους στρατιώτες δεν επέστρεψαν ποτέ στην Ελλάδα και παρέμειναν εκεί. Δύο λοιπόν οι ελληνικές μετοικήσεις στην πόλη αυτή.

Σήμερα το Γκέρλιτς (πόλη 55.000 κατ.), δυστυχώς απέκτησε μία δυσοίωνα πρωτιά. Στις γερμανικές εκλογές, στις 23 Φεβρουαρίου 2025, το ακροδεξιό κόμμα «Εναλλακτική για τη Γερμανία (AFD)», πρώτευσε στην περιοχή. Ενώ παγγερμανικά πήρε 20,8% των ψήφων, στην πόλη των Γκέρλιτς πήρε 38,5% και στην ευρύτερη περιοχή 48,9%.

(Πληροφ.: Εφημερίδα ΝΕΑ, 27-2-2025)

5. Οι Βούλγαροι, οι Γερμανοί, οι Αυστριακοί και οι Τούρκοι ήταν οι αντίπαλοι των συμμάχων Αγγλογάλλων, νικητών του Πολέμου.

6. Και μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ως φημολογείται, ελλείψει ανδρών, πολλές Γερμανίδες συνήψαν σχέσεις με στρατεύματα κατοχής και τεκνοποίησαν.

7. Η προηγούμενη από τη σημερινή εκκλησία της Αγίας Τριάδας είχε κτισθεί το 1904-1906. Όμως δεν είχε κατασκευασθεί ο τρούλος (ή γιατί τους έπεσε στην κατασκευή) και ολοκληρώθηκε το 1920 που αναφέρουν οι σημειώσεις.

8. Σύζυγος του Νίκου Λ. Καββαδία ήταν η Σταυρούλα Αθ. Παρούτσα (αδελφή του Αμερικάνου Παρτσονίκου). Δεν απέκτησαν παιδιά.

9. Αδελφή του Νίκου ήταν η Όλγα, που παντρεύτηκε το Λάμπρο Ντάσιο. Κόρη της Όλγας, την Γεωργία, πήρε ψυχοκόρη ο θείος Νίκος και την πάντρεψε με το δασικό Χαρ. Χαβέλο, μένοντας διάδοχοι στο σπιτικό του.

Σε εκκλησιαστικό βιβλίο του χωριού μας γράφει:
«1919. Έστειλεν η Ελλάς στρατόν εις Ρωσίαν.
Τον Ιανουάριον ανεχώρησαν εντεύθεν. 9-3-1919»
Κ.Κ.Τ. ιερέυς (Παπατσιάτσος)

Η συμμετοχή αποφασίστηκε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, ύστερα από έκκληση των Γάλλων με σκοπό να συντριβούν οι Μπολσεβίκοι της Ρωσίας, που το 1917 με την Οκτωβριανή επανάσταση¹⁰ κατέλαβαν την εξουσία. Προσδοκία βέβαια του Βενιζέλου ήταν να βοηθηθεί στην συνέχεια η Ελλάδα από τις Δυτικές (αντικομμουνιστικές) Δυνάμεις, ώστε να ενσωματώσει την Ανατολική Θράκη και την περιοχή της Σμύρνης στον εθνικό κορμό.¹¹

Η ελληνική κυβέρνηση έθεσε στην διάθεση των συμμάχων το Α' Σώμα Στρατού υπό τον υποστράτηγο Κωνσταντίνο Νίδερ. Από τις τρεις (3) μεραρχίες του Α' Σώματος οι δύο (2) μετέβησαν στην Ουκρανία. Η 2η υπό τον υποστράτηγο Ν. Βλαχόπουλο και η 13η υπό τον υποστράτηγο Ιακ. Νεγρεπόντη. Στη 13η υπάγονταν το 3ο σύνταγμα υπό τον αντισυνταγματάρχη Γεώργιο Κονδύλη¹² και το 5/42 σύνταγμα Ευζώνων υπό τον αντισυνταγματάρχη Νικόλαο Πλαστήρα.¹³ Σ' αυτό υπηρετούσε ο Στέφανος. Και στα δύο αυτά συντάγματα υπηρετούσαν ως επί το πλείστον οι ορεινοί Στερεοελλαδίτες (Ευρυτάνες, Αγραφιώτες κτλ). Τοποθετούσαν μαζί τους συμπατριώτες για να αλληλοβοηθούνται, να υποστηρίζονται και να έχουν καλύτερο ηθικόν.

Τπ 5/42 σύνταγμα με 9 λόχους ξεκίνησε από το Πράβι (Ελευθερούπολη Καβάλας) επιβιβάστηκε στο πλοίο «Βασιλεύς Αλέξανδρος» κι έφτασε στην Οδησσό στις 4-17 Μάρτη 1919.

Η συνολική ελληνική δύναμη έφθασε στους 23.351 άνδρες, σε συμμαχικό σύνολο 70.000 ανδρών.

Δεκαέξι κράτη βοήθησαν με στρατεύματα τους «Λευκούς» (αντιμπολσεβίκους) εναντίον των «Κόκκινων» (μπολσεβίκων Ρώσων).

Συγκρούσεις με το σοβιετικό στρατό¹⁴ έγιναν στη Χερσώνα, στην Οδησσό, το Νικολάεφ, στην Μπερόζβκα, στη Σεβαστούπολη της Κριμαίας, στο Γιουσούν, το Εσκήκιοϊ και κατά μήκος του Δνείπερου ποταμού. Στις περιοχές αυτές ζούσαν και ζουν αρκετοί κάτοικοι ελληνικής καταγωγής. Η αριθμητική υπεροχή του Κόκκινου Στρατού (217.000 άνδρες) ανάγκασε τις συμμαχικές δυνάμεις σε αμυντικές μάχες και τελική υποχώρηση προς τη Ρουμανία. Οι Γάλλοι που παρακίνησαν την εκστρατεία αυτή αποχώρησαν από τη Ρωσία (Ουκρανία). Οι συγκρούσεις διήρκεσαν από το Φεβρουάριο του 1919 έως τα μέσα Απριλίου.

Οι συνολικές απώλειες του ελληνικού εκστρατευτικού σώματος, στο λεγόμενο Κριμαϊκό Πόλεμο, ανήλθαν σε 398 νεκρούς (οι 18 αξιωματικοί) και 657 τραυματίες (οι 30 αξιωματικοί). **Ανάμεσα στους πεσόντες κι ο εύζωνας Στέφανος Δ. Καββαδίας.** Άφησε τα κόκκαλά του στην **Ουκρανία**.¹⁵

10. Άλλοι μιλούν για επανάσταση των Μπολσεβίκων το 1917-19. Άλλοι μιλούν για πραξικόπημα. Όμως είχαν και λαϊκή υποστήριξη. Άρα επανάσταση ήταν με υποκίνηση των κομμουνιστών. Ήταν στην ουσία 3 έτη Εμφύλιος Πόλεμος με 15.000.000 νεκρούς (πείνα, αρρώστιες, σκοτωμούς), 3.000.000 έφυγαν στη Δύση – Αμερική (εμigreδες).

11. Αργότερα, το καλοκαίρι του 1920, έγινε η συνθήκη των Σεβρών, που επέτρεπε την παρουσία ελληνικών στρατευμάτων στη Θράκη και Μικρά Ασία.

12. Ο Γ. Κονδύλης κατάγονταν απ' τον Προυσό Ευρυτανίας. Ως απλός στρατιώτης στην αρχή συμμετείχε στον Πόλεμο του 1897 και ως βαθμοφόρος στην συνέχεια πολέμησε σ' όλους τους πολέμους μέχρι το 1923 που αποστρατεύτηκε. Υπήρξε ένθερμος οπαδός του Ελ. Βενιζέλου και αναμείχθηκε αργότερα στην Ελληνική πολιτική. Παροιμιώδης είναι η διατύπωση που έκανε και είπε: «Αν ήξερα απ' την αρχή θα διοικούσα την Ελλάδα από λοχίας, δεν θα περίμενα να γίνω στρατηγός!»

13. Ο Ν. Πλαστήρας κατάγονταν απ' το Μοφροβούνι Καρδίτσας. Ικανός Αξιωματικός και αkéραιος χαρακτήρας. Εντελώς αφιλοκερδής «πέθανε άφραγκος στην ψάθα». Χρημάτισε και Πρωθυπουργός της Ελλάδας. Κατά την οπισθοχώρηση από την συντριβή της Μ. Ασίας κατάφερε να φέρει συντεταγμένους και σώους τους στρατιώτες του στην Ελλάδα.

14. Οι Ρώσοι έλεγαν σε Έλληνες στρατιώτες με απορία: -Τί θέλετε εσείς εδώ;» Υπήρχε η φιλική παράδοση ανάμεσα στους δύο ομόδοξους λαούς.

15. Υπάρχει μια προφορική πληροφορία ότι και δεύτερος Αγιατριαδίτης ονόματι Στόκας, σκοτώθηκε στην Ουκρανία. Δεν μπορέσαμε να τεκμηριώσουμε την πληροφορία.

Το εκστρατευτικό σώμα του στρατηγού Νίδερ όπου υπαγόταν και το Ευζωνικό, επιβιβάστηκε σε πλοία στο Γαλάτσι της Ρουμανίας,¹⁶ τον Ιούνιο του 1919, με προορισμό την επιστροφή στην Ελλάδα.

Οι ανάγκες όμως και τα γεγονότα τους οδήγησαν σε αποβίβαση στην περιοχή της Σμύρνης Μ. Ασίας. Το 5/12 Σύνταγμα Ευζώνων, με διοικητή πάντα τον Νικ. Πλαστήρα και μέραρχο τον Κ. Μανέτα, πήρε μέρος σε πολλές μάχες εναντίον Τούρκων και διακρίθηκε. Δυστυχώς η έκβαση της εκστρατείας στη Μ. Ασία ήταν καταστροφική.

Αναστοχαζόμενοι τα «**Τότε**» ιστορικά γεγονότα με το «**Σήμερα**» και τα τεκταινόμενα στην Ουκρανία βλέπουμε πόσο ομοιάζουν. Και σήμερα διεξάγεται πόλεμος στα ίδια μέρη¹⁷ της Ουκρανίας. Με τους ίδιους περίπου αντιπάλους. Ρώσοι εναντίον Ουκρανών. Αλλά πίσω από τους Ουκρανούς βοηθούν, υλικά τουλάχιστον, τα κράτη του συμφώνου του Ν.Α.Τ.Ο. Δεκαέξι κράτη τότε έστειλαν στρατεύματα, περισσότερα κράτη τώρα στέλνουν πολεμική βοήθεια. Μέσα σ' αυτά πάλι κι η Ελλάδα. Βοηθάμε τους Ουκρανούς φανερά με πολεμικό υλικό αλλά και με εκπαίδευση Ουκρανών πιλότων. Πιθανόν μυστικά και καλυμμένα να υπάρχουν εκεί και μαχητές άνδρες, είτε εθελοντές, είτε μισθοφόροι, όχι μόνο απ' την Ελλάδα, αλλά κι από άλλα Κράτη. Πάλι η Ελλάδα ακολουθεί τους συμμάχους. Έχει και τώρα η Ελλάδα κάποιες επιδιώξεις; Ο λαός δεν το γνωρίζει. Πολλά μπορεί να υποψιάζεται ο καθένας. Η εισβολή και κατοχή ουκρανικών εδαφών από τους Ρώσους είναι παραβίαση διεθνούς δικαίου αλλά υπάρχει κι ο φόβος γενίκευσης του φαινομένου. Ίσως εδώ κρύβονται κι οι ανησυχίες της Ελλάδας. Ο Βενιζέλος προσπάθησε να ενσωματώσει τους Έλληνες της Μ. Ασίας στον Εθνικό κορμό, εναντίον της τότε Τουρκίας και του κυβερνήτη της Κεμάλ που τον διέκριναν φιλικά αισθήματα προς τον Λένιν και τους Μπολσεβίκους, αλλά δεν τα κατάφερε. Αντίθετα η όλη προσπάθεια κατέληξε (και με δική μας ευθύνη) σε τραγικό αφανισμό και πλήρη καταστροφή των Ελλήνων της Μ. Ασίας. (Οι διχασμοί βλέπεται!) Οι φίλοι και σύμμαχοι Αγγλογάλλοι της Ουκρανίας, έγιναν στη συνέχεια εχθροί και φίλοι του αντίπαλου Κεμάλ.

Ίσως και τώρα εκκολάπτονται δεινά. Απευκταία άλλα όχι απίθανα. Ας υπάρχει εγρήγορση και βαθιά συναίσθηση της πορείας της Χώρας.

Πάλι η Τουρκία απειλεί. Πάλι οι σύμμαχοι μας επαινούν για την πρόθυμη συμμετοχή μας. **Τα γεγονότα** δυστυχώς **αντιγράφονται**, με απόσταση ενός αιώνα περίπου. Προηγήθηκε της εκστρατείας στην Ουκρανία το 1919, ο **Εθνικός Διχασμός**. Προηγήθηκε της σημερινής κατάστασης η **χρεοκοπία** της Χώρας. Πολλές οι ομοιότητες. Ας αναγνώσουμε με σύνεση τις καταστάσεις. Ας αντλήσουμε χρήσιμα διδάγματα για ν' ανοίξουν φωτεινοί δρόμοι, χωρίς καταχνιά κι οδύνες.

Τα οστά του Στέφανου και τόσων άλλων νέων Ελλήνων, που βρίσκονται θαμμένα στην κρύα αλλά εύφορη γη της Ουκρανίας, ας βρουν δικαίωση!

Κ.Σ.Κ.

16. Ένα τμήμα του εκστρατευτικού σώματος επιβιβάστηκε στην Σεβαστούπολη της Κριμαίας σε πλοία.

17. Ακούμε πάλι στις τηλεοράσεις το Νικολάεφ, τη Χερσώνα, το Δνείπρο κλπ. Νέο αίμα ποτίζει τη γη. Βομβαρδισμοί και θύματα. Δυστυχώς οι άνθρωποι επαναλαμβάνουμε και τα λάθη μας.

Ο μακαρίτης Απόστολος Χαρ. Συρούκης
(γεν. 1897 – θαν. 7/9/1989)
με το αξιαγάπητο Ι.Χ. του, στο δρόμο για Κατσούλια,
λίγο πριν το σημερινό σπίτι του Δ. Σακκά.

Φωτό από «Τουριστικό οδηγό Ευρυτανίας»
του έτους 1971, έκδοση Νομαρχίας Ευρυτανίας

Αγιατριαδίτες Αγωνιστές του 1821

Δημοσιεύσαμε στο περιοδικό μας του 2022 (σελ. 15) ονομαστικό κατάλογο αγνώστων μέχρι τώρα, αγωνιστών του 1821, χωριανών μας, που ήρθαν στο φως από Αρχεία της οθωνικής περιόδου. Το 2023 αναφερθήκαμε στον γνωστό καπετάνιο Γιάννη Φραγγίστα και στους «Δημητρίου». Το 2024 στους Χαντσονίκο Γεώργιο, Σηκογιάννη (ή πιθανόν Σώκο Γιάννη), Κωστή Κεφάλα και Ιωακείμ Νίκο. Συνεχίζουμε και το 2025, την τμηματική παρουσίαση, λόγω μεγάλης έκτασης των πληροφοριών.

Σκοντριάνος Κώστας του Θεού

A' (Πληροφορίες: ΓΑΚ - Αρχαιομνήμων - Αριστεία - Φάκελλος 086 - τεκμήρια 346, 352 έως 356)

Ο Κώστας Σκονδριάνος του Θεού ήταν δημότης Φουρνάς Κτημενίων, απ' όπου υπέβαλε και τα δικαιολογητικά του. Παντρεύτηκε την Ζωΐσα Δημ. Καββαδία, κόρη του γνωστού αξιωματικού Αγωνιστή, και μετοίκησε στην Αγία Τριάδα. Υπάρχουν τα έγγραφα που υπέβαλε για αναγνώριση της προσφοράς του.

1. Η αίτησή του από τη Φουρνά στις 18-9-1841 προς τον Δήμαρχο Καρπενησίου. Αφού αναφέρει τη συμμετοχή του σε μάχες ζητεί το Χαλκούν Αριστείον.

Σημείωση της Επιτροπής επί της αίτησης αναγράφεται η λέξη **Σιδηρούν**.

2. Το πιστοποιητικό με ημερομηνία 10-12-1840, στη Φουρνά, το υπογράφουν ο συνταγματάρχης Ιωάννης Ράγκος, οι λοχαγοί Ιωάννης Φραγγίστας και Κώστας Γαλής και ο υπολοχαγός Αθαν. Αλεξάνδρου.

Αναγράφει ότι υπηρέτησεν στον Αγώνα υπό τον Καραϊσκάκη σε πολλές μάχες. Ήτοι:

α) Του κάμπου Νεοκάστρου κατά Ιμπραήμ.

β) Της Αράχωβας Λιβαδειάς κατά του Μουστάμπεη.

γ) Του Διστόμου κατά Ομέρ πασά Καρύστου.

δ) Εις Καρπενήσι κατά Βελήμπεη

ε) Εις την μάχην Καγκελίων Βελουχιού κατά του Ασλάν μπέη Καραφίλμπεη καθώς και Αραχώβης.

στ) Και στην άλωση της Ναυπάκτου και Μεσολογγίου.

Πιστοποιούμε ότι κατετάχθη εις την διοργανωθείσαν χιλιαρχίαν εις το 5ον τάγμα υπό τον ταγματάρχην Βέρη μέχρι ελεύσεως της Α.Μ. (Οθωνα) λαμβάνων τον βαθμόν του δεκανέα.

3) Διαβιβαστικό έγγραφο της 3-11-1841 αποστολής της Αίτησης και του Πιστοποιητικού του Διοικητή Ευρυτανίας, Λιβέρη Λιβερόπουλου προς την επί των Στρατιωτικών Βασιλικήν Γραμματεία της Επικρατείας.

B' (Πληροφορίες: ΓΑΚ - Αρχαιομνήμων - Αριστεία - Φάκελλος 172- τεκμήρια 150, 151)

Από τη Φουρνά, στις 27-11-1842 απεστέλλει δεύτερη αίτηση κατευθείαν προς τη Γραμματεία Στρατιωτικών (Αθήνα), στην οποία αναφέρει «ότι στερείται του Αριστείου, παρ' ότι έχει αποστείλει ήδη τα Πιστοποιητικά εκδουλεύσεών του» υπογεγραμμένα από τους οπλαρχηγούς Ιωαν. Ράγκο, Ιωαν. Φραγγίστα, Κ. Γαλή και Ιωαν. Κοτρούπη (έγινε αλλαγή εδώ του Α. Αλεξάνδρου που υπογράφει πριν, με τον Ι. Κοτρούπη).

Ζητεί «το αναλογούν Χαλκούν Αριστείον των Υπαξιωματικών».

Πάνω στην αίτησή του αναγράφεται αριστερά: «Εις το αρχείον. Εκπρόθεσμος η αίτησις περί αριστείου. Αθήνα τη 19 Δεκεμβρίου 1842».

Τελικά δεν γνωρίζουμε αν παρέλαβε Αριστείο και ποιό από τα δύο: Σιδηρούν ή Χαλκούν.

Γ' Στον κατάλογο Γεωργίων του Δήμου Κτημενίων του 1856 στην Αγία Τριάδα, αναγράφεται αρχηγός οικογενείας (ως χήρα;) η Ζωΐω Σκονδριάνου, 38 ετών, έγγαμη με 4 μέλη οικογένεια, πιθανόν να έχει πεθάνει ο σύζυγός της Κώστας.

Δ' Στον Εκλογικό Κατάλογο δήμου Κτημενίων (Αγία Τριάδα) του 1865 είναι γραμμένος ο Κώστας Σκονδριάνος του Θέου, γεν. το 1810. Ή ζούσε και για κάποιο λόγο γράφτηκε αρχηγός οικογένειας (στον κατάλογο των Γεωργών) η σύζυγός του Ζωΐω ή δεν ενημερώθηκε για το θάνατό του ο αρμόδιος υπάλληλος και συνέχισε να τον εμφανίζει στον Εκλογικό Κατάλογο του 1865.

Στον εκλογικό κατάλογο του 1871 είναι γραμμένος ο Δημήτριος Σκονδριάνος του Κώστα 22 ετών, γεωργός, γιος του αγωνιστή. Είχε και άλλο αγόρι μεγαλύτερο, πιθανόν να ονομαζόταν Θέος (Θεοδόσης) στον παππού, που έγινε ληστής κοντά στον πρώτο εξάδελφο της μάνας του Ζάχο Κ. Καββαδία. Υπάρχει αναφορά του Δημάρχου Κτημενίων ότι αυτός σκοτώθηκε το 1855.

Υπάρχει όμως κι άλλη καταγραφή στο βουλευτικό Κατάλογο του έτους 1853 με α/α 1516 ο Σκονδριάνος Δ. 25 ετών κάτοικος Φουρνάς. Λίγο μπερδεμένα κι εδώ. Γνωρίζουμε πάντως στην Αγ. Τριάδα ότι ο Μήτρος Σκονδριάνος συνέχισε τη γενιά αυτή στο χωριό μέχρι τώρα.

Υπάρχει κι άλλο σόϊ Σκονδριαναίοι στην Αγ. Τριάδα που δεν έχουν όμως κάποια συγγενική σχέση.

Κραββαρίτης Κωνσταντίνος

(Πληροφορίες: ΓΑΚ - Αρχαιομνήμων - Αριστεία - Φάκελλος 251 τεκμήρια 129 έως 132)

Σε ονομαστικό κατάλογο για την Επαρχία Φθιώτιδας (γράφονται και Ευρυτάνες) της Γραμματείας Στρατιωτικών, ο οποίος διαβιβάζεται προς τον λοχαγόν Ιωάννη Φραγγίστα, με 32 Χάλκινα και 49 Σιδηρά Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα, ώστε να επιδοθούν στους δικαιούχους, αναφέρεται και ο Κραββαρίτης Κωνσταντίνος απ' την Αγία Τριάδα με αριθμό σειράς 70.

Ο κατάλογος έχει ημερομηνία 21/2/1844. Στον Κραββαρίτην απονέμεται Σιδηρούν Αριστείον. Αναγνωρίστηκε δηλαδή ως Στρατιώτης στον Αγώνα του 1821.

Στον Βουλευτικό Κατάλογο του 1844-1856 του Δήμου Κτημενίων, φέρεται γραμμένος στην Αγία Τριάδα με α/α 259 του έτους 1844 και η ηλικία του είναι 35 ετών.

Σε πωλητήριο συμβόλαιο που έγινε στη Λαμία με ημερομηνία 25/9/1858 μεταξύ του Ιωάννου Φραγγίστα επισυνταγματάρχη (πωλητού) και του γιού του Επαμεινώνδα Ι. Φραγγίστα, δικηγόρου (αγοραστού) αναφέρεται μεταξύ άλλων και στην πώληση ενός αγρού εις την θέση «Επάνω Κήπου», εκτάσεως δύο (2) στρεμμάτων με δένδρα και κλήματα συνορευόμενον γύρωθεν με δρόμον και με αγρούς του Ντελικώστα και Κώστα Κραββαρίτου.

Βλέπουμε ότι ο Κραββαρίτης Κ. έχει κτήματα στην Αγία Τριάδα. Πιθανόν δεν ανήκε στους μετακινούμενους κτηνοτρόφους που ήταν εγγεγραμμένοι ως δημότες του χωριού. Δεν τον συναντάμε όμως σε κάποια μεταγενέστερη γνωστή καταγραφή δημοτών της Αγίας Τριάδας.

Υπάρχει το όνομα Κ. Δ. Κραββαρίτης σε ονομαστικό κατάλογο που απευθύνεται στον πληρεξούσιο Αγράφων Δημ. Λ. Ζώτο αλλά η καταγωγή του είναι απ' το Νεοχώρι Τυμφρηστού πιθανόν δεν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον Αγιατριαδίτη.

Επίσης ο Αναγνώστης Κραββαρίτης αγωνιστής από την Υπάτη.

Ιωάννης Κων/νου Καββαδίας

(Πληροφορίες από ΓΑΚ - Αρχαιομνήμων - Κεντρική Υπηρεσία - Αριστεία - Φάκελλος 097 τεκμήρια 754-755, 591-593)

Δεν ήταν γνωστή καν η ύπαρξη του πρώτου γιού του αγωνιστή Κώστα Ι. Καββαδία (Λοχαγός της προικοδοτούμενης Φάλαγγας). Γνωρίζαμε τον Ζάχο (αρχιληστής) και τον Στέλιο (Νταουλάς). Και τρεις κόρες.

Υπάρχουν τρία έγγραφα που αναφέρονται στον Ιωάννη Κ. Καββαδία.

α) Πιστοποιητικό των εκδουλεύσεων του, της 21/10/1821 υπογεγραμμένο στη Φουρνά από τους οπλαρχηγούς αξιωματικούς Ιωαν. Φραγγίστα, Κώστα Γαλή, Αθαν. Αλεξάνδρου και Αποστόλη Λύκα. Αναφέρει ότι πολέμησε υπό τον Καραϊσκάκη στο Σοβολάκου, κατά του Ισμαήλ πασά Πλιάσα και Άγου Μουχουρτάρη, στη Νεβρόπολη, υπό τον ίδιον, κατά του Σιλιχτάρ. Μπότα, στα Διπτόταμα Παρακαμπυλίων, υπό τον Ιωαν. Φραγγίστα και Γεωργ. Γαλή κατά του Ασλανάκη Νέμτζα(;) και Μουσταφά Μέτου(;) καθώς και κατά την πολιορκίαν του Μεσολογγίου και σε άλλες μάχες.

β) Αίτησή του που υποβάλλεται την 21/11/1841 στη Φουρνά προς τον Δήμαρχο Κτημενίων για αναγνώριση των υπηρεσιών του και απονομή παρασήμου.

γ) Διαβιβάζονται την 4/12/1841 από τον Γραμματέα της Διοίκησης Ευρυτανίας προς την επί των Στρατιωτικών Βασιλικήν Γραμματεία της Επικρατείας οι αιτήσεις και τα πιστοποιητικά 33 αγωνιστών του Δήμου Κτημενίων.

Υπάρχει πίσω σημείωση της 24/10/1843 του υπουργού Στρατιωτικών Ανδρέα Λόντου ότι στάλθηκαν τ' Αριστεία τους δια της υπ' αριθ. 169041-16903 διαταγής.

Στο ίδιο διαβιβαστικό (με τους 33 αγωνιστές) περιλαμβάνονται και οι Αγιατριαδίτες Ιωάννης Ζημπίλιας, Κίσος Αντσάς και Γεώργιος Τσακανίκας.

Επειδή υπάρχει κάποιες φορές σύγχυση για τους Αγωνιστές του 1821, λόγω κατάθεσης δικαιολογητικών δύο φορές και σε διαφορετικές αρχές (π.χ. Φουρνά και Καρπενήσι ή αλλού), ίδια ονόματα, να διευκρινίσουμε:

Υπάρχει κι άλλος Αγιατριαδίτης Ιωάννης Καβαδίας του Δημητρίου, είναι πρώτος ξάδελφος του ανωτέρω και υπηρέτησε οροφύλακας. Επίσης υπάρχουν στη Φουρνά κοντινοί συγγενείς τους Καβαδαίοι αγωνιστές, με το όνομα Ιωάννης όπως:

α) Καβαδίας Νάκης (Νάκος-Γιαννάκος) 60 ετών το 1844.

β) Καβαδοθάνου Ιωάννης. Δηλαδή είναι ο Ιωάννης Καβαδίας ο γιος του Αθανασίου (Θάνου). Είναι 33 ετών το 1844.

γ) Καβαδογιώργου Ιωάννης. Δηλαδή είναι ο Ιωάννης Καβαδίας του Γεωργίου.

Η οικογένεια του ανωτέρω Ιωάννη (του Αγιατριαδίτη) ήταν:

Πατέρας: Κώστας Ιωαν. Καβαδίας (από Φουρνά ήρθε στην Αγ. Τριάδα).

Μητέρα: Μαρία (είναι Αγιατριαδίτισσα).

Παιδιά τους: Αγόρια: Ιωάννης, Ζάχος, Στυλιανός. Κόρες: Αγορίτσα σύζυγος Γιάννη Γ. Ματσούκα, Αγία Τριάδα, Αγνοστη σύζυγος Γιάννη Μαγγίπα, Αγ. Τριάδα, Ελένη σύζυγος Μήτρου Παπαδογούλα άγνωστο που εγκαταστάθηκαν.

Αυτόν τον Ιωάννη Καβαδία του Κώστα και της Μαρίας δεν τον συναντούμε σε επόμενα γνωστά έγγραφα ή καταλόγους δημοσιευμένους της περιοχής μας. Ίσως μετανάστευσε σ' άλλο τόπο κι έκανε εκεί οικογένεια. Ίσως αποδήμησε νωρίς όπως τόσοι άλλοι.

Κυριλής Δημήτριος (Μήτρος)

(Πληροφορίες: α) ΓΑΚ - Αρχαιομνήμων - Αριστεία - Φάκελλος 248 τεκμήρια 465-472

β) ΓΑΚ - Αρχαιομνήμων - Αριστεία - Φάκελλος 292 τεκμήρια 182-189)

Σε ονομαστικό κατάλογο με ημερομηνία 9/2/1844, της Γραμματείας Στρατιωτικών, που διαβιβάζεται στον πληρεξούσιο των Αγράφων Κώστα Γαλή, περιλαμβάνονται 162 Σιδηρά Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα, ώστε να επιδοθούν στου Δικαιούχους. Στον κατάλογο αυτόν με αριθμ. σειράς 75, αναγράφεται και ο Δημήτριος Κυριλής (έτσι η ορθογραφία) που παίρνει Σιδηρούν Αριστείον αναγνωριζόμενος ως Στρατιώτης του Αγώνα.

Σε άλλο επίσης ονομαστικό κατάλογο με ημερομηνία 22/2/1844 που διαβιβάζεται απ' τη Γραμματεία Στρατιωτικών στον Δημήτριο Λογ. Ζώτο, πληρεξούσιο των Αγράφων, περιλαμβάνονται 314 Σιδηρά Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα δικαιούχων. Και σ' αυτόν τον κατάλογο είναι γραμμένος με αριθμ. σειράς 64 ο Μήτρος Κυριλής που παίρνει Σιδηρούν Αριστείον. Πιστεύουμε ότι είναι το ίδιο πρόσωπο.

Στον εκλογικό κατάλογο του 1865 βρίσκουμε γραμμένους ως δημότες-εκλογείς της Αγίας Τριάδος τον Γεώργιο Κυριλή του Δημητρίου γεννηθέντα το 1840 και τον Ιωάννη Κυριλή του Δημητρίου γεννηθέντα το 1835. Αυτοί είναι γιοί του Αγωνιστή Μήτρου Κυριλή. Ο Ιωάννης Κυριλής του Δημ. φέρεται γραμμένος και στο Βουλευτικό κατάλογο των ετών 1844-1856. Με α/α 1741 του έτους 1853 είναι καταχωρημένος και με ηλικία 27 ετών.

Οι Κυριλαίοι ήταν μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι που ξεκαλοκαίριαζαν για δεκαετίες τα κοπάδια τους στα Αγιατριαδίτικα βοσκοτόπια. Γι' αυτό και στον εκλογικό κατάλογο του 1865 είναι γραμμένοι αλφαβητικά μετά την αλφαβητική εξάντληση των ντόπιων (μη μετακινούμενων) δημοτών, μαζί με άλλους επίσης μετακινούμενους κτηνοτρόφους.

Πολύ αργότερα, ο Κώστας Νικ. Κυριλής (γεν. 1888 – θαν. 18-5-1963) παντρεύτηκε την Αγγέλω Σωτ. Ματσούκα (γεν. 3-12-1906 – θαν. 15-5-1980) και σαν σώγαμπρος πλέον έμεινε μόνιμα στο χωριό. Μαζί του και ο ανύπαντρος αδελφός του Γιώργος.

Ράϊκος Γεώργιος του Κώστα

(Πληροφορίες: ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελλος 251 τεκμήρια 129 έως 132)

Ο Ράϊκος Γεώργιος ήρθε πρώτος και εγκαταστάθηκε στην Αγία Τριάδα, εργαζόμενος ως σιδηράς. Άγνωστο από που μετοίκησε. Το επώνυμο αυτό το συναντούμε σε πολλά μέρη της Ελλάδας και από πολύ παλιά (πριν το 1500).

Αναφέρεται ως Αγωνιστής του 1821 και παρασημοφορείται με Σιδηρούν Αριστείον (ως Στρατιώτης του Αγώνα). Η Γραμματεία των Στρατιωτικών διαβιβάζει ονομαστικό κατάλογο για την Επαρχία Φθιώτιδας προς τον λοχαγό Ιωάννη Φραγγίστα με 32 Χάλκινα Αριστεία και 49 Σιδηρά, Ταινίες και Διπλώματα για να επιδοθούν στους δικαιούχους. Έχει ημερομηνία 21/2/1844. Ο Γεώργιος Ράϊκος είναι καταχωρημένος εις τον αριθμό 66. (Καταγράφονται αγωνιστές και από την Ευρυτανία στον ίδιο κατάλογο. Μην ξεχνάμε ότι ο Ιωαν. Φραγγίστας έμενε στην Αγ. Τριάδα τότε).

Στον Βουλευτικό Κατάλογο του 1844-1865 καταγράφεται ως κάτοικος Αγίας Τριάδας με α/α 982, το έτος 1844, ο Γεώργιος Ράϊκος ετών 27. Επίσης στον ίδιο κατάλογο με α/α 1314 το έτος 1850 καταγράφεται ο Ράϊκος Ιωάννης του Κων/νου ετών 26.

Στον Εκλογικό Κατάλογο του 1865 είναι γραμμένοι πάλι ο Ράϊκος Γεώργιος του Κώστα, γεννηθείς το 1827 και ο Ράϊκος Ιωάννης του Κώστα, γεννηθείς το 1835. Ως φαίνεται ήταν αδέρφια.

Επίσης στον Κατάλογο Γεωργών του Δήμου Κτημενίων με ημερομηνία 6/9/1856 αναγράφεται με αριθμό 377, ο Ράϊκος Γεώργιος, ετών 35 και με αριθμό μελών της οικογενείας του 6.

Αν προσέξουμε τις αναγραφόμενες ημερομηνίες γέννησης και τις ηλικίες των ανωτέρω προσώπων στα έγγραφα, που γνωρίζουμε, δεν βγάζουμε άκρη. Δεν συμφωνούν ούτε μεταξύ τους, ούτε με τη λογική.

Ο Γεώργιος Κ. Ράϊκος για να έχει συμμετοχή στον Αγώνα, να καταθέτει δικαιολογητικά (δεν εντοπίστηκαν ακόμη), να κρίνεται και να παρασημοφορείται σίγουρα ήταν μεγαλύτερης ηλικίας απ' ότι αναγράφεται στα παραπάνω επίσημα έγγραφα. Είναι πάντως συνηθισμένες τέτοιες λανθασμένες αναγραφές, στα τότε έγγραφα, ελλείπει αρχείων.

Κ.Σ.Κ.

Αναπλάσεις οικοπέδων

Φωτογραφίες δύο σπιτιών του χωριού πριν την τελική τους κατάρρευση. «Εις ανάμνηση της παλιάς γειτονιάς». Είναι τα σπίτια του Νεοπολέμου Αντζά και της Αγορής Αντζά. Ύστερα από ιδιοκτησιακές περιπέτειες και χρόνια εγκατάλειψης και αφού έγιναν σωρός ερειπίων, αγοράστηκαν από την κ. Βίκη Σωτ. Σιώκη Ελληνοαμερικανίδα χωριανή μας και το σύζυγό της. Το πατρικό της σπίτι είναι γειτονικό, συνορεύον με τα οικόπεδα των ανωτέρω σπιτιών. Με την κατάλληλη διαμόρφωση που γίνεται τώρα θα χρησιμοποιούνται ως προαύλιο της υπάρχουσας κατοικίας τους. Ωραιοποιείται έτσι η γειτονιά αλλά αναβαθμίζεται και το χωριό ολόκληρο.

Στο περσινό περιοδικό γράψαμε μια πρόταση, που συζητιόταν από παλιότερα, να αγοραστούν τα οικόπεδα αυτά απ' το Δήμο και να διαμορφωθούν σε κοινόχρηστο χώρο. Δεν έγινε αυτό. Ευτυχώς η ιδιωτική πρωτοβουλία επενέβη με παρόμοιο αποτέλεσμα.

Κ.Σ.Κ.

Οικία Αγορής Αντζά

Οικία Νεοπόλεμου Αντζά

Οικία Βίκης Σ. Σιώκη με το υπό διαμόρφωση προαύλιο.

Μάχη στον Αϊ-Λια Νεοχωρίου Τυμφρηστού

Μικρές ψηφίδες τοπικής Ιστορίας

Μετά τις ενέργειες και επεμβάσεις των τότε Μεγάλων Δυνάμεων (Αγγλίας-Ρωσίας-Γαλλίας) και την απόφαση της Γ' Εθνοσυνέλευσης το 1827, έφθασε στην Ελλάδα, ο πρώτος Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας, στις 8 Ιανουαρίου 1828.

Βρήκε μία άκρως απελπιστική κατάσταση. Υπήρχαν σκέψεις να περιοριστεί το ελεύθερο Κράτος των Ελλήνων, στα όρια της Πελοποννήσου. Έγινε μια μικρή επέκταση μέχρι τον Ισθμό, με μια δεύτερη συμφωνία. Έμενε εκτός η επαναστατημένη και ρημαγμένη Ρούμελη. Θέληση πολλών ήταν η οριοθέτηση μεταξύ Παγασητικού κόλπου και Αχελώου ποταμού.

Με εντολή του Καποδίστρια ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 1828 ο Δημήτριος Υψηλάντης με τρεις χιλιαρχίες (νέου τακτικού στρατού) να εκκαθαρίσει τη Ρούμελη. Κινήθηκε επίσης ο Κίτσος Τζαβέλας με μία χιλιαρχία και στρατιωτικά σώματα του Μαστραπά, των Γιολδασαίων, του Μακρή και του Νικ. Τζαβέλα. Μαζί και ο Γάλλος στρατιωτικός Dentze (Δέντζελος). Σύνολο 4.000 στρατιώτες.

Αφού απελευθερώθηκαν οι περιοχές της Βοιωτίας, Παρνασσίδας, Ναυπακτίας, κλπ. οι υπό τον Κίτσο Τζαβέλα δυνάμεις συγκλίνουν προς το Καρπενήσι. Βρισκόμαστε στα τέλη Οκτωβρίου, αρχές Νοεμβρίου 1828. Ο Γιάννης Ράγκος αποσπάται απ' τις κύριες δυνάμεις και με ικανό αριθμό στρατιωτών εισβάλλει στα Άγραφα. Μάχες γίνονται στο Μουζίλο, στη Λάσπη, στο Μεγάλο Χωριό, στο Νόστιμο. Οι Έλληνες σφίγουν τον κλοιό γύρω απ' το Καρπενήσι.

Εν τω μεταξύ αρχές Νοέμβρη 1828 ο Κιουταχής αντικατέστησε τον αρχηγό της φρουράς Καρπενησίου Ασλάν Μοχορδάρη με τον Καρανφίλμπεη. Ο Ασλάνμπεη δυσαρεστείται και έρχεται σε συνεννόηση με τους Γιολδασαίους για να τον βοηθήσουν. Για να φανεί έμπιστος μάλιστα, δίνει άδεια στις ελληνικές οικογένειες του Καρπενησίου να φύγουν απ' την πόλη, εγκαταλείποντας σπίτια κι υπάρχοντα. Έτσι γλύτωσαν.

Ο Καρανφίλμπεη με 1.700 Τουρκαλβανούς, από τη μεριά της Θεσσαλίας, μπαίνει στ' Άγραφα. Ο Ράγκος συγκρούεται σε διάφορα

μέρη μαζί του, αλλά δεν κατάφερε να τον συγκρατήσει. Τότε έγινε και η δεύτερη **μάχη στην Αγία Τριάδα** (Νοέμβριος 1828) με τους ανωτέρω αντιπάλους.

Ο Καρανφίλμπεης μπήκε στο Καρπενήσι στις 17 Νοέμβρη για ενίσχυση. Γίνονται αψιμαχίες περίξ της πόλεως. Οι Έλληνες στρέφονται και εναντίον της φρουράς των Τούρκων στο Μαυρίλο. Πιάνουν 200 φορτωμένα ζώα που προορίζονταν για τροφοδοσία του Καρπενησιού, προερχόμενα από Θεσσαλία. Παρά τη σκληρή μάχη οι Έλληνες δεν καταφέρνουν να διώξουν τους Τούρκους απ' το Μαυρίλο.

Οι Τούρκοι του Καρπενησίου φοβούμενοι αποκλεισμό και μάλιστα χωρίς εφόδια, αποφασίζουν να εγκαταλείψουν κρυφά την πόλη. Η πείνα, το κρύο κι οι αρρώστιες τους λύγισαν.

Το ξημέρωμα τις 23ης Νοεμβρίου 1828 δημιουργούν αντιπερισπασμό μέσα στην πόλη και γύρω απ' αυτήν. Καίνε τον κεντρικό ναό της Αγίας Τριάδας και συγκρούονται με τους Έλληνες στο απέναντι Μουζίλο. Κι ενώ αλληλοτουφεκίζονταν, περί τους 4.500 Τούρκους εγκαταλείπουν το Καρπενήσι, απ' το γνωστό δρόμο στα Καγκέλια, με προορισμό τη Ρεντίνα και τη Θεσσαλία. Την ίδια μέρα μπήκαν οι Έλληνες στο Καρπενήσι κι απελευθερώθηκε οριστικά η πόλη. (Είχε για λίγο διάστημα ελευθερωθεί και το 1821 και το 1825). Βρήκαν τα πάντα ρημαγμένα απ' την εκδικητικότητα των Τούρκων.

Τους υποχωρούντες Τουρκαλβανούς όμως δεν τους άφησαν σε ησυχία. Τους καταδίωξαν σ' όλο το μήκος του αυχένα μέχρι του Ζαχαράκη. Με ενέδρες, πλαγιοκοπήσεις και καταδιώξεις τους προξένησαν μεγάλες φθορές. Σ' όλο το μήκος της γραμμής Βελούχι – Ρεντίνα τούρκικα αποσπάσματα υπό τον Σμαήλ-μπεη Κιαφιζέζη και Μουσταφά Γκέγγα με 2.000 στρατιώτες είχαν πιάσει από νωρίτερα, επίκαιρα σημεία. Η σπουδαιότερη απ' αυτές τις συγκρούσεις έλαβε χώρα στο ύψωμα – αυχένα του **Αϊ-Λια Νεοχωρίου Τυμφρηστού**. Εκεί που τώρα είναι το ομώνυμο ξωκλήσι και προς τα ψηλότερα σημεία του. Βρίσκεται πάνω στο δρόμο υποχώρησής τους. Τους

βοήθησε ο πυκνός ελατιάς τους Έλληνες. Δεν γνωρίζουμε όμως πολλές λεπτομέρειες.

Εντοπίσαμε μόνο κάποιους Αγωνιστές, που στα δικαιολογητικά που κατέθεσαν για αναγνώριση των υπηρεσιών τους και κάποια ίσως ανταπόδοση απ' το Ελληνικό Κράτος, αναφέρουν και τη συμμετοχή τους στη «Μάχη του Αγίου Ηλίου Νεοχωρίου Κωστροιάδας» (Έτσι έλεγαν το Νεοχώρι τότε, να το ξεχωρίζουν απ' άλλα Νεοχώρια).

Αγωνιστές που εντοπίσαμε να πολεμούν τότε στον Αϊ-Λιά είναι:

1. **Μπρουζούκης Δημήτριος**, καταγόμενος απ' τον Τέρνο Ευρυτανίας και διαμένων στον Άγιο Δημήτριο Ναυπακτίας. Πολέμησε και στο Αϊ-Λια γράφει, υπό τον Κίτσο Τζαβέλα.
2. **Ξύδης Αναγνώστης** του Γ., από Κλεπτά Ναυπακτίας. Γεννηθείς το 1785. Υπό τον Κίτσο Τζαβέλα κι αυτός.
3. **Πακαλής Γεώργιος** από Κρίκελο Ευρυτανίας. Πολέμησε στον Αϊ-Λια υπό τον Φραγγίστα ως σωματάρχης, επικεφαλής αριθμού στατιωτών.
4. **Παπατριανταφύλλου Δημήτριος ή Μητρος**, από τη Βονόρτα Ναυπακτίας. Γεννηθείς το 1803. Πολέμησε στον Αϊ-Λιά υπό τον Κίτσο Τζαβέλα.

5. **Παπατσής ή Παπατσιώρης Δημήτριος** από το Κρίκελο Ευρυτανίας. Ήταν στο Αϊ-Λιά υπό τον Γιαν. Φαρμάκη.

6. **Σύρος Γεώργιος**, από την Δομνίστα Ευρυτανίας, πολέμησε στον Αϊ-Λια υπό τον Κίτσο Τζαβέλα.

7. **Μηχιώτης Δημήτριος**, από το Νεοχώρι Τυμφρηστού, υπό τον Γερο-Φραγγίστα.

8. Βλέπουμε και τους αρχηγούς υπό τις διαταγές των οποίων υπηρέτησαν στη παραπάνω συγκεκριμένη μάχη. Είναι ο Κίτσος Τζαβέλας, ο Γιάννης Φραγγίστας, ο Γιάννης Φαρμάκης. Γενικός αρχηγός βέβαια ο Τζαβέλας. Απ' την πλευρά των Τουρκαλβανών, επικεφαλής ήταν οι αποχωρούντες Καρανφίλμπης και Ασλάμπης (πρώην φρούραρχος Καρπενησίου) με τους 4.500 στρατιώτες και Τούρκους κατοίκους του Καρπενησίου (70 οικογένειες).

Κ.Σ.Κ.

Βιβλιογραφία

1. «Ο Φουρνάς των Αγράφων», Δημ. Παπακαρυά.
2. «Τυμφρηστός και Τυμφρήστιοι», Χαρ. Μηχιώτης.
3. «Δυτικό-Ρουμελιώτες αγωνιστές στην επανάσταση του 1821», Γεωργίου Μιλτ. Τσατσάνη.
4. «Αγραφιώτες και Καρπενησιώτες Αγωνιστές στην Επανάσταση του 1821», Κων. Ζήση.
5. «Η Βράχα» Γεώργιος Κ. Γαλάνης.
6. «Γενική Εφημερίς της Ελλάδος», Αίγινα 12/12/1828.
7. «Το εργαστήρι της φωτιάς», Χαρ. Μηχιώτης.

« ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ »

Γνωριστήκαμε!
Επικοινωνούμε!
Ενωθήκαμε!
Βοηθιόμαστε!
Στηριζόμαστε!
Μοιραζόμαστε
τους χυμούς μας!

Με πόσα ρήματα
θα μπορούσαμε
να περιγράφουμε
τη «σύσφιξη»
των δύο πλατάνων
στο χωριό!

Κι άλλοι
μας ζήλεψαν

Φωτό: Γιάννης Μιχ. Καββαδίας, 2013

Εκτέλεση τριών ανδρών, το 1943, στο Νεραϊδιά

«Η μνήμη όπου και να την αγγίζεις πονεί»

Γ. Σεφέρης

Στα παιδικά μας χρόνια, τα βράδια στα νυχτέρια, οι μεγαλύτεροι διηγούνταν μεταξύ άλλων κι εμπειρίες – ιστορίες απ' τους πολέμους που είχαν ζήσει. Για Μ. Ασία οι γεροντότεροι, για την δεκαετία 1940-50 οι μικρότερης ηλικίας.

Η μάνα μου (Μαρίκα Σ. Καββαδία) μας έλεγε ότι στην Κατοχή, ένα πρωινό που πήγαιναν στο χωράφι στις Πατλιάδες, βρήκαν στον Αϊ-Γιάννη, στο χωράφι της Χριστίνας Βαγγελοπούλου, τρεις άνδρες σκοτωμένους. Τους είχαν εκτελέσει οι αντάρτες. Άγνωστοι παντελώς στο χωριό.

Το ίδιο διηγούνταν και η Πελαγία Αρ. Ντούσικου στο γιο της Βαγγέλη: «στην άκρη του δρόμου στο Νεραϊδιά ήταν τρεις σκοτωμένοι, ο ένας πάνω στον άλλο. Ο ένας μάλιστα είχε δεμένα τα χέρια πίσω απ' το κεφάλι. Τους άφησαν εκεί να τους βλέπουμε, για φόβο. Με αγγαρεία χωριανών θάφτηκαν μετά επί τόπου».

Πέρασαν τα χρόνια (82 έτη από τότε) η μνήμη ξεθώριασε. Με το χωριό δεν είχαν κάποια σύνδεση, πέραν ότι άφησαν εδώ τα κόκαλά τους. Πιθανόν και οι δικοί τους να μην γνωρίζουν μέχρι και σήμερα, την μοίρα τους.

Κάτι οι παιδικές αναμνήσεις, κάτι οι πληροφορίες από βιβλία που κυκλοφόρησαν στην ιστορική διαδρομή με παρακίνησαν ν' ασχοληθώ με το θέμα. Αποτελεί εξ άλλου στοιχείο της μικρής τοπικής μας Ιστορίας.

Στην Κατοχή η περιοχή μας (και το χωριό μας) δεν γνώρισε κατακτητές. Ήταν ανταρτοκρατούμενη περιοχή. Με τοπικές οργανώσεις του ΕΑΜ αλλά και ένοπλα τμήματα του ΕΛΑΣ να περνοδιαβαίνουν συχνά και να διανυκτερεύουν. Για ένα μικρό διάστημα μάλιστα, τέλος Μαΐου, αρχές Ιουνίου 1943, το Γενικό Αρχηγείο Ρούμελης είχε την έδρα του στην Αγία Τριάδα. Τότε έγινε και η ανωτέρω εκτέλεση.

Οι τρεις εκτελεσθέντες ήταν: Ο **Γαρδικιώτης**, (υπολοχαγός του ΕΛΑΣ (ψευδώνυμο), ο χωροφύλακας **Ροδός ή Ροβός** και ο **Δροσογιάννης** ταχυδρομικός στη Λαμία. Για τον πρώτο βρήκαμε αρκετές πληροφορίες, για τους άλλους ελάχιστες.

Α' Για Γαρδικιώτη

Γράφει στο βιβλίο «Από την Κοζαρέ στα βουνά της Ρούμελης» ο Βαγγέλης Παπαδάκης (ψευδώνυμο = Τάσος Λευτεριάς)¹ σελ. 181.

«... Ήταν η αρχή του δεύτερου δεκαήμερου του Απρίλη (1943) που σκέφτηκα να κάνω μία περιοδεία με μια μικρή δύναμη στο Δήμο Απεραντίων Ευρυτανίας, προς τα σύνορα της Εαμικής Ελεύθερης Ελλάδας με εκείνη την ιδιότυπου χαρακτήρα, του ΕΔΕΣ. Ο σκοπός της κίνησής μου ήταν να εξακριβώσω ποιος ήταν εκείνος που είχε προδώσει την κίνησή μας στο Ζέρβα, στα τέλη του περασμένου Δεκέμβρη (1942)...

...Φτάσαμε στο χωριό Τοπόλια στις όχθες του Αχελώου. Στο χωριό αυτό είχαμε διανυκτερεύσει το Δεκέμβρη στην πορεία μας προς την Ήπειρο. Είχα την υπόνοια πως από τούτο το χωριό είχε φύγει η πληροφορία προς το Ζέρβα στη Μεγαλόχαρη και πως από κάποιον που βρισκόταν στο τμήμα μας είχε μεταδοθεί αυτό το μήνυμα. Οι υποψίες μου στρέφονταν στον **Γαρδικιώτη** γι' αυτό και τον είχα πάρει μαζί μου. Όταν φτάσαμε στα Τοπόλια, φρόντισα να διαδοθεί πως θα περνούσαμε πέρα από

3. Ο Λευτεριάς ορίστηκε απ' το ΚΚΕ Πολιτικός Επίτροπος το Νοέμβριο του 1942 στο Αρχηγείο Ρούμελης, με αρχηγό τον Άρη. Στη συνέχεια ανέλαβε τη διοίκηση (Φλεβάρη-Ιούνιο) του 1943 και μετά Καπετάνιος.

τον Αχελώο στην περιοχή του Ζέρβα και έβαλα να παρακολουθούν την νύχτα διαμονής μας στο χωριό, την κίνηση δυο-τριών ατόμων προς τα οποία είχα στρέψει τις υποψίες μου.

Ξεχωριστά ζήτησα να προσεχτεί κάθε κίνηση του **Γαρδικιώτη**, τον οποίο είχα στείλει να διανυχτερεύσει σε σπίτι της απόλυτης εμπιστοσύνης μου. Είχαμε στο χωριό μια-δυο οικογένειες Παζαίων, που συγκέντρωναν αυτές τις εγγυήσεις.

Πράγματι δεν έπεσα έξω. Τη νύχτα ο **Γαρδικιώτης** από το σπίτι που έμενε, κατευθύνθηκε σε άλλο επισημασμένο. Το πρωί που κάναμε την πρώτη έρευνα πάνω στο θέμα της αδικαιολόγητης κίνησής του, δεν μπόρεσε να δικαιολογήσει αυτή την πράξη και σε συνέχεια μισομολόγησε εκείνο που 'χε κάνει και που είχα υποψιαστεί. Δεν ήθελα να συνεχίσω σε πιο λεπτομερή ανάκριση, γιατί ήθελα να τον παραδώσω στον Άρη, του οποίου αποτελούσε πρόσωπο της απόλυτης εμπιστοσύνης του, σε σημείο που τον είχε πάρει μαζί του στην Αθήνα. Όταν όμως γύρισε, είχε τις υποψίες του γι' αυτόν, για κάποιο επεισόδιο που είχε συμβεί στην Αθήνα και που, εξαιτίας του κινδύνεψε να πιαστεί και ο ίδιος. Του τον παρέδωσα λοιπόν στο χωριό **Αγία Τριάδα** Ευρυτανίας, όπου, γυρίζοντας,² βρήκα και την έδρα του Γενικού Επιτελείου Ρούμελης.³ Σ' αυτό το χωριό είχε μετακινηθεί.»

Σχετικές πληροφορίες μας δίνει στο βιβλίο του «Η άγνωστη αλήθεια για τον ΕΛΑΣ» ο 17χρονος τότε αντάρτης Στέλιος Κατσόγιαννος απ' τη Μερκάδα.

Γράφει (σελ. 114):

«Ο Γαρδικιώτης, **Σφυρής**⁴ ήταν το πραγματικό του όνομα από την Αθήνα και ο Σωτήρης Πετράς,⁵ μου είναι άγνωστο το πραγματικό του όνομα, που κατατάχτηκε στον ΕΛΑΣ στις αρχές του 1943 μαζί με τον Ντίνο⁶ που ήταν παρέα μας, υπηρετούσαν στο Τάγμα Ευρυτανίας. Πρέπει να θυμίσω ότι ο Γαρδικιώτης συμμετείχε στην ομάδα που κατέβηκε μαζί με τον Άρη στην Αθήνα το Φεβρουάριο του 1943. Κατηγορήθηκε ότι αυτός ειδοποίησε τη Γενική Ασφάλεια Αθηνών και κατήγγειλε το γεγονός, ότι ο αρχηγός του ΕΛΑΣ βρίσκεται στην Αθήνα κι ότι τάχα τόσο ο Άρης, όσο κι ο Πελοπίδας αναγκάστηκαν να ξυριστούν και να φορέσουν πολιτικά.⁷ Η κατηγορία αυτή είναι τελείως ανυπόστατη.

Κατηγορήθηκε επίσης, ότι τον Μάιο του 1943, το Αρχηγείο που υπηρετούσε βρισκόταν στα χωριά Βούλπη και Τοπόλια Ευρυτανίας, δέχτηκε επίσκεψη αξιωματικού του Ζέρβα, πρόδωσε μυστικά του ΕΛΑΣ. Αυτά μάθαμε αυτά γράφω. Τα θεωρώ ανυπόστατα και εκείνο που μπορώ να βεβαιώσω είναι, ότι ούτε ο Γαρδικιώτης, ούτε ο Πετράς ήταν κομμουνιστές, ούτε δεχόταν να ενταχθούν στο Κ.Κ.Ε.

Μάθαμε από διαφόρους, ότι και τους δύο τους μετέφεραν στο Αρχηγείο του ΕΛΑΣ στην Αγία Τριάδα, τους έδερναν μέρα-νύχτα. Όπως έλεγαν τα πουκάμισά τους από τα αίματα κόλλησαν στα τομάρια τους κι αυτοί ακόμη τους έδερναν. Τους σκότωσαν και τους δύο, δεν ξέρω πώς».

Στην σελ. 112 ο ίδιος (Στ. Κατσόγιαννος) γράφει:

«...Έλα εδώ μου λέει ο Τσάκας.⁸ Αύριο θα φύγουμε για το χωριό Βίνιανη. Εγώ, εσύ, ο Ντίνος, ο Κιτσάκης,⁹ θα πούμε και στο Νίκο Μπαλή, θα φύγουμε για το Ζέρβα, κοντά είναι. Θα βγούμε έξω

2. Ο καπετάν Λευτεριάς με τους αντάρτες του, και τον Γαρδικιώτη, μετά τα Τοπόλια στο Δήμο Απεραντίων κατευθύνθηκαν προς την Φθιώτιδα όπου προσπάθησαν να χτυπήσουν Ιταλούς που αποχωρούσαν απ' το Καρπενήσι. Στην Αγία Τριάδα έφτασαν το τελευταίο δεκαήμερο του Μαΐου 1943.

3. Το Αρχηγείο είχε πενταμελή διοίκηση αποτελούμενη από τον Άρη, τον Μανιάτη, τον Ζούλα, το Βερμαίο (Φοίβο Γρηγοριάδη) και Βαγγέλη Παπαδάκη (Λευτεριάς).

4. Μας αποκαλύπτεται εδώ το πραγματικό όνομα του Γαρδικιώτη = Σφυρής και η καταγωγή του η Αθήνα.

5. Το ψευδώνυμο «Σωτήρης Πετράς» ανήκε ως φαίνεται σε έναν απ' τους δύο άλλους εκτελεσθέντες στο Νεραϊδιά. Θα ασχοληθούμε παρακάτω.

6. Ντίνος, ένας νεαρός, αγαθό παιδί απ' τα Πετράλωνα Αθηνών. Κατατάχτηκε μαζί με το «Σωτ. Πετρά».

7. Λέγεται ότι είχαν μεταμφιεστεί σε παπάδες για να μην αναγνωρίζονται, ο Άρης με τον Πελοπίδα. (Λιάσκος Παντελής από Λουτράκι Κορινθίας).

8. Κώστας Γ. Τσάκας (Ίκαρος) απ' το Μαυρίλο. Στην ομάδα του εντάχθηκε ο Στέλιος Κατσόγιαννος όταν πρωτοπαρουσιάστηκε για αντάρτης στους Δομιανούς. (Νοέμβρης 1942).

9. Κιτσάκης Χρήστος. αναφέρει ότι ήταν απ' το χωριό Χόχλια.

από το χωριό, θα κόψουμε τα τηλεφωνικά καλώδια, θα περάσουμε έξω από τα χωριά Βούλπη και Τοπόλια, θα διαβούμε τη γέφυρα του Αχελώου και θα βρεθούμε απέναντι, για να καταταγούμε στις ομάδες του ΕΔΕΣ.¹⁰ Έχω συνεννοηθεί με τον Γαρδικιώτη¹¹ που είναι στο άλλο Αρχηγείο...

...Εκείνο το βράδυ, όπως μου είπε ο Τσάκας, θα φεύγαμε για τον ΕΔΕΣ, είχε κανονίσει μάλιστα και οδηγό. Δεν του έδωσα οριστική απάντηση. Το πρωί βρήκα τον Τσάκα και μου είπε ότι ματαιώθηκε κάθε απόπειρα φυγής γιατί έμαθε από κάποιο χωρικό ότι εκείνο το βράδυ δραπέτευσε για ΕΔΕΣ ο Ηλίας Παπαγεωργίου...¹² ...Έβαλαν διπλοσκοπιές κι έγινε επικίνδυνη η έξοδος...»¹³

Ακόμη πρόσθετες σχετικές πληροφορίες έχουμε από το βιβλίο: «Η Ελληνική Αντίσταση 1940-44» του Αν. Κέδρου, 1976, τόμος Α', σελ. 308.

«...Ένας αυτομόλος του ΕΛΑΣ πληροφορεί το Χούτα διοικητή τότε της μονάδας του ΕΔΕΣ Βάλτου, πως ένας αξιωματικός του ΕΛΑΣ που ονομάζεται Γαρδικιώτης και 60 από τους άνδρες του θα ήθελαν να περάσουν στον ΕΔΕΣ. Ο Γαρδικιώτης αυτός δεν είναι ο πρώτος τυχών. Είναι ο αρχηγός της προσωπικής φρουράς του Άρη και έχει σε τέτοιο σημείο την εμπιστοσύνη του ανωτέρω του ώστε συγκαταλέγεται στους τρεις αντάρτες (οι άλλοι δύο είναι ο Πελοπίδας και ο Λέων: Νικολόπουλος Γιάννης από Σπερχειάδα) που συνόδεψαν τον Άρη στο ταξίδι τους την Αθήνα.

Ο Χούτας στέλνει στη Βελαώρα για μυστικές επαφές με το Γαρδικιώτη, κάποιον Μιχαήλ Κλειτσίκια, που για αναγνωριστικό σημάδι φορεί ένα μαύρο επίδεσμο στο δεξί μάτι. Καθώς ο απεσταλμένος δεν έχει κανένα τραύμα στο μάτι δεν είναι μονόφθαλμος, η απλοϊκή πανουργία γρήγορα ξεσκεπάζεται κι ο σύνδεσμος του Χούτα αντί να συναντήσει τον εξωμότη, βρίσκεται μπροστά σε έναν άνθρωπο που του παρουσιάζεται σαν ο Γαρδικιώτης, αλλά που στην πραγματικότητα, δεν είναι παρά ένας «ειδικός απεσταλμένος» του Βελουχιώτη. Έτσι ο καπετάνιος του ΕΛΑΣ μαθαίνει, από το ίδιο το στόμα του συνδέσμου του Χούτα το τι εξυφαίνεται πίσω από την πλάτη του. Οι συνωμότες συλλαμβάνονται και, κατά τα λεγόμενα του Χούτα, ο Γαρδικιώτης θανατώνεται, αφού πρώτα τον έσυραν μέσα στο χωριό Τοπόλιανα, δεμένο στην ουρά του αλόγου του αρχηγού του¹⁴....»

Β' Για Ροδά ή Ροβά

Λίγες οι πληροφορίες που έχουμε. Ήταν χωροφύλακας. Αν και δεν το επιβεβαιώνει καθαρά στο βιβλίο του ο Στ. Κατσόγιαννος (αναφερθήκαμε παραπάνω για Γαρδικιώτη) πρέπει να ήταν ο συναγωνιστής με το ψευδώνυμο «Σωτήρης Πετράς». Σωτήρης ίσως το πραγματικό μικρό του όνομα, με επώνυμο «Πετράς» αντί «Ροδάς» που ήταν το πραγματικό του. Κατατάχθηκε στον ΕΛΑΣ στις αρχές του 1943, μαζί με τον Γαρδικιώτη και τον Ντίνο. Και οι τρεις Αθηναίοι. Του απέδωσαν τις ίδιες κατηγορίες με αυτές του Γαρδικιώτη. Συνελήφθησαν μαζί. Βασανίστηκε, φυλακίστηκε,¹⁵ δικάστηκε κι εκτελέστηκε στην Αγία Τριάδα.

10. Φαίνεται γινόταν ευρύτερη προσπάθεια μαζικής διαφυγής ελασιτών ανταρτών στον ΕΔΕΣ, όταν πλησίασαν τον Απρίλη του 1943 τμήματα του ΕΛΑΣ προς το ζερβικό μέρος.

11. Φαίνεται απ' όσα γράφει ότι δικαιολογημένα υπήρχαν υπόνοιες για τον Γαρδικιώτη. Όχι όμως στο μέγεθος του κατασκόπου-προδότη.

12. Ο Ηλίας Παπαγεωργίου (καπετάν Διάκος) από τους Δομιανούς ήταν πριν διάσημος ληστής της περιοχής μας. Κατετάγη στον ΕΛΑΣ αλλά στην συνέχεια κατέφυγε στο Ζέρβα. Τον εκτέλεσαν οι αντάρτες (Άρης) μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας. Θα αναφερθούμε εκτενώς σε άλλο τεύχος του περιοδικού μας.

13. Τελικά προς τα μέσα Ιουνίου 1943 συνελήφθησαν απ' τους αντάρτες και οι συναγωνιστές: Τσιάκας, Κατσόγιαννος, Κισάκης, Ντίνος, κι ένας Κρητικός. Φαίνεται τα σχέδια διαφυγής στο Ζέρβα ήταν πραγματικά αλλά είχαν διαρρεύσει στους Ελασίτες. Οι παραπάνω γλίτωσαν την εκτέλεση γιατί υπογράφηκε εκείνο το διάστημα (6-6-1943) κάποια συμφωνία μεταξύ ΕΛΑΣ και Ζέρβα για απελευθέρωση κρατουμένων.

14. Δεν θανατώνεται στα Τοπόλιανα όπως είδαμε. Αιχμάλωτος ο Γαρδικιώτης, οδηγείται μετά από χρονικό διάστημα στην Αγία Τριάδα. Αξιωματικός συνοδείας και υπεύθυνος, ήταν ο «Κλεισούρας». Αυτός ήταν αδελφός του Κωστή, γνωστού μετέπειτα Βουλευτή και υπουργού της Ε.Ρ.Ε. στη Φθιώτιδα.

15. Για φυλακή χρησιμοποίησαν οι αντάρτες την εκκλησία της Αγίας Τριάδας και μετά τον Αϊ-Γιάννη. Τον Άγιο Βησάριο τον είχαν για αποθήκη πολεμοφοδίων και προμηθειών. Οι συγκεκριμένοι τρεις εκτελεσθέντες πρέπει να φυλακίστηκαν στον Αϊ-Γιάννη όπου και πλησίον εκτελέστηκαν. Ομαδάρχης αρχιφύλακας ήταν κάποιος Κωνσταντίνος από το Μικρό Χωριό. Αρκετά βάνουσος στους κρατούμενους.

Γ' Για Δροσογιάννη

Δυστυχώς παρ' ότι προσπαθήσαμε δεν βρέθηκαν πληροφορίες για τον ανωτέρω εκτελεσθέντα. Ξέρουμε ότι ήταν ταχυδρομικός υπάλληλος στη Λαμία. Πιθανόν Διευθυντής του Ταχυδρομείου (Τ.Τ.Τ.) ή προϊστάμενος κάποιου τμήματος.

Στο Χωριό Δάφνη της Φθιώτιδας, που υπήρχε αυτό το επώνυμο, ρωτήσαμε αλλά δεν βρέθηκαν κάποια στοιχεία. Ίσως κατάγονταν από άλλο μέρος.

Ανταρτοδικείο

Οι τρεις εκτελεσθέντες αλλά και άλλοι δικάζονταν από Λαϊκά Δικαστήρια ή Ανταρτοδικεία. Για σοβαρές υποθέσεις, η σύνθεση των δικαστών ορίζονταν από αντάρτες (στελέχη). Για απλές αγρο-ζημιές και μικροπαραβάσεις των κατοίκων, η σύνθεση του δικαστηρίου αποτελούνταν από ντόπιους οριζόμενους δικαστές.¹⁶

Στο τριόροφο κτίριο του Καρανάσιου όπου τότε στεγάζονταν το Δημοτικό Σχολείο (με ενοίκιο) γινόταν οι δίκες αλλά και οι ανακρίσεις, οι συγκεντρώσεις, ομιλίες κτλ.

Η σύνθεση του Ανταρτοδικείου για την εκδίκαση των τριών εκτελεσθέντων, σύμφωνα με πληροφορίες ήταν η εξής:

- 1) Ανδρούτσος – Παπαδόπουλος Ευάγγελος,¹⁷ δάσκαλος από τη Ρούμελη.
- 2) Θύμιος Ζούλας, ταγματάρχης¹⁸
- 3) Ζαχαρόπουλος Χαράλαμπος¹⁹
- 4) Ίσως κάποιος άλλος στη θέση του Ζούλα ή του Ζαχαρόπουλου.

*Το τριόροφο του Καρανάσιου
μισογκρεμισμένο από το σεισμό,
1966 και μπροστά το περίπτερο
του Ραΐκου Δημ.*

16. Τέτοιοι δικαστές ορίστηκαν ο Κώστας Βασιλείου, ο Γεώργιος Δ. Καββαδίας, ο Δημήτριος Γ. Ντάσιος, ο Ζάχος Καββαδίας. Δημόσιος κατηγορος ήταν ο Θανάσης Ν. Παρούτσας τελειόφοιτος της Νομικής και ο Ιωάννης Σερ. Σκονδριάνος.

17. α) Ο φερόμενος ως δάσκαλος Παπαδόπουλος Ευάγγελος με το ψευδώνυμο «Ανδρούτσος» φέρεται καταγόμενος γενικά από τη Ρούμελη. Ήταν καπετάνιος του τμήματος Μπακογιάννη Μιλτ. (Ανθηρό Καρδίτσας) (Καραϊσκάκης) στη Θεσσαλία. Αργότερα παρέμεινε απαξιωμένος στον ΕΛΑΣ ως απλός αντάρτης σε κάποια επιμελητεία. Ο Μπουκουβάλας συμφωνώντας με τον Κωστόπουλο, τονίζει την πολεμική του ανικανότητα, τον χαρακτηρίζει «ανισόρροπο» και παραθέτει σειρά περιστατικών που περιγράφουν μια μάλλον φαιδρή προσωπικότητα... (Από το βιβλίο: Χρονικό 1942-1945 – Τμήμα Κωστόπουλου» σελ. 199) Υπάρχει κι άλλος αντάρτης με το ψευδώνυμο «Ανδρούτσος». Είναι ο Παναγιώτης Κων/νου Καρανίκας, από τη Χρύσω Ευρυτανίας. Χωρίς να υπάρχει απόλυτη βεβαιότητα κλείνουμε προς την πρώτη εκδοχή.

β.) «...Απ' αυτούς που έδρασαν αντιαστικά στα κατώτερα κλιμάκια και μετά τη Βάρκιζα, ξεσπάθωσαν εναντίον του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ αναφέρουμε ως ιδιαίτερα χαρακτηριστική περίπτωση τον καπετάν **Ανδρούτσο**. Ο Μπουκουβάλας τον χαρακτηρίζει δειλό, λογά, ανισόρροπο...».

«...Παρά την ανισορροπία του το ΕΑΜ τον είχε τοποθετήσει στην Επιμελητεία του Αντάρτη (Ε.Τ.Α.) και για ένα διάστημα υπηρέτησε ως υπεύθυνος αυτής της υπηρεσίας στην **Αγία Τριάδα** Ευρυτανίας. (Κι ο χωριανός Γεωρ. Στ. Μπλέντζας ήταν στην ΕΤΑ στο χωριό). Μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας άρχισε να λιβελογραφεί σε συνέχειες στην «Καθημερινή» κατά του ΕΛΑΣ. Ήταν νωρίτερα, δικαστής επίσης, σε δίκη του «Καραϊσκάκη». (Από το βιβλίο: Η Εαμική Αντίσταση 1941-1944» του Γιάν. Δ. Σακκά, σελ. 177.

18. Ο Θύμιος Ζούλας ήταν ταγματάρχης του αστικού στρατού και φανατικός κουμουνιστής. Ήταν αυτός που σκοτώσε τον Ψαρό, του 5/42 συντάγματος της ΕΚΚΑ στη Φωκίδα στις 17/4/1944. Τον Ψαρό είχαν κρατούμενο οι αντάρτες και στην Αγία Τριάδα. Δεν είναι σίγουρο ότι συμμετείχε ως δικαστής στην δίκη των εκτελεσθέντων στο Νεραϊδιά. Οι τοπικές πληροφορίες αυτό πάντως αναφέρουν. Πέθανε ψυχοπαθής σε ψυχιατρείο.

19. Ο Ζαχαρόπουλος Χαράλαμπος του Δημητρίου (γεν. 1918-θαν. τη δεκαετία 1980) κατάγονταν απ' το χωριό Πιτσιωτά Φθιώτιδας. Ήταν τότε φρούραρχος στην Αγία Τριάδα. (Φρούραρχος στην Αγία Τριάδα έκανε επίσης τότε κι ο Πάνος Στρατίκης, μαθηματικός απ' την Μερκάδα. Επίσης κάποιος μονόφθαλμος με το ψευδώνυμο Μέγδοβας σαν αστυνόμος – φρούραρχος). Έλαβε μέρος στην Εθνική Αντίσταση με το ψευδώνυμο «καπετάν Αλέξανδρος». Δικάστηκε κι έκανε φυλακή στο Ναύπλιο. Μετά τη φυλακή, τη δεκαετία του 1950 εγκαταστάθηκε στο Ίλιον Αττικής. Παντρεύτηκε κι ασχολήθηκε επαγγελματικά με το εμπόριο κρασιών. και η σύζυγός του ήταν στην Αντίσταση.

Η ετυμγορία γνωστή. «Θάνατος». Άγνωστοι οι εκτελεστές της απόφασης. Πιθανόν ξένοι αντάρτες. Αν ήταν ντόπιοι κάτι θα μαθευόταν.

Η δίκη

Τον Μάιο του 1948, έγινε δίκη στο Κακουργιοδικείο Λαμίας, με κατηγορούμενο το Ζαχαρόπουλο Χαρ. για τη συγκεκριμένη εκτέλεση.²⁰ Να διευκρινίσουμε ότι όσα αδικήματα είχαν γίνει στη διάρκεια της Κατοχής, (πριν το 1946) δικάζονταν από κανονικά ορκωτά δικαστήρια, τα Κακουργιοδικεία με ενόρκους και ήταν πιο επιεική. Όσα έγιναν στον Εμφύλιο δικάζονταν από Στρατοδικεία, που ήταν πιο αυστηρά και συνήθως επέβαλαν τις ποινές του Θανάτου.

Μάρτυρας κατηγορίας στη δίκη ο Λουκάς Ντάσιος κάτοικος Αγ. Τριάδας 46 ετών τότε (γεν. 1902) αντιπρόεδρος της κοινότητας. Είπε τα εξής περίπου:

«Ήμουν πρόεδρος του ΕΔΕΣ τότε (1943) και κρυβόμουν (από τους ελασίτες). Οι παθόντες καταδικάστηκαν απ' το Ανταρτοδικείο σε θάνατο. Δικαστές τους (αντάρτες) ήταν: α) ο Αντρούτσος, β) ο Ζούλας, γ) δεν θυμάμαι τον τρίτο. Η εκτέλεση έγινε μία μέρα μετά το δικαστήριο.

Τους εκτέλεσαν στο ρέμα (Νεραϊδιά). Ο κατηγορούμενος Ζαχαρόπουλος ήταν βαθμοφόρος των ανταρτών. Ήταν και φρούραρχος της Αγ. Τριάδας. Λόγω της ιδιότητάς μου ότι ξέρω, το γνωρίζω από πληροφορίες άλλων. Αν συμμετείχε στο Ανταρτοδικείο δεν γνωρίζω. Πάντως έφευγε απ' την Αγία Τριάδα για το χωριό του. Δεν γνωρίζω γιατί έλειπε.»

Στη συνέχεια διαβάστηκαν οι καταθέσεις των Σωτήρη Τσιάτσου και Γεωργίου Ι. Νταλίπη, που δόθηκαν νωρίτερα και δεν παραβρέθηκαν οι ίδιοι στη δίκη.

Μετά κατέθεσε ο Νίκος Βασιλείου, χωροφύλακας 32 ετών (γεν. 1916) Αγιατριαδίτης.

Είπε:

«Γνωρίζω τον κατηγορούμενο. Ήμουν αντάρτης του Ζέρβα τον Απρίλιο του 1943. Ήρθα με άδεια στην Αγ. Τριάδα απ' το Βάλτο. Το ίδιο βράδυ που έφθασα, με συνέλαβαν τρεις ελασίτες και με οδήγησαν στην Πολιτοφυλακή. Τότε κρατήθηκα στο ίδιο μέρος με τον Δροσογιάννη Δ/ντή Τ.Τ.Τ. (Ταχυδρομείο) το Ροδά χωροφύλακα και Καρελά υπενωμοτάρχη κάτι είπε και για Γαρδικιώτη.

Όταν με πήραν για το σχολείο να δώσω κι άλλη κατάθεση, συνεπεία της οποίας αφέθηκα ελεύθερος, τους είπα ότι ήμουν σύνδεσμος του Ζέρβα (ή των Άγγλων).

Έμαθα ότι εκτέλεσαν τους συγκρατούμενούς μου. Ποιοί τους εκτέλεσαν δεν είδα. Τον κατηγορούμενο τον είδα στην Αγία Τριάδα πριν την εκτέλεση. Μετά δεν τον ξαναείδα. Δεν μπορώ να διαβεβαιώσω ότι έλειπε.»

Η υπερασπιστική γραμμή του Ζαχαρόπουλου ήταν:

«Εγώ έλειπα κατά τη διεξαγωγή του Ανταρτοδικείου και την εκτέλεση.»

Το Κακουργιοδικείο κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο Ζαχαρόπουλο Χαρ. δια φόνους, εν μετρία συγχύσει και τον καταδίκασε σε ισόβια φυλάκιση. Έτσι γλίτωσε το θάνατο, την εκτέλεση.

Δεν νομίζουμε ότι έγινε άλλη δίκη για τους άλλους εμπλεκόμενους. Ο μεν Αντρούτσος έγινε υπέρμαχος της νικηφόρας παράταξης και πολέμιος των ανταρτών, ο δε Ζούλας παραφρόνησε.

Μικρά ψήγματα τοπικής Ιστορίας!

Και να υπενθυμίσουμε, ότι πάμε πίσω στο παρελθόν δια της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας, της Λαογραφίας κτλ. όχι για να μείνουμε εκεί αλλά για να πάρουμε γνώση, δύναμη, αυτοπεποίθηση, διδάγματα, παραδείγματα κτλ. και να ατενίσουμε δυναμικά το Μέλλον.

Να υπάρχει το υπόστρωμα ώστε να βρούμε νέες διαδρομές, νέα ενδιαφέροντα, νέες πλευρές της ανθρώπινης ύπαρξης.

Κ.Σ.Κ.

20. Μαζί με την εκτέλεση των τριών στο Νεραϊδιά κατηγορούνταν και για την εκτέλεση του Καρελά Χ. στο Ζάβατο. Θα αναφερθούμε σχετικά σε επόμενο τεύχος του περιοδικού.

Χάνια και βερεσέδια

Το Χάνι στα Γεωργανταΐικα (Ισιώματα) προτού καεί από τους Γερμανούς το 1944.¹

Η επιτοίχια επιγραφή αναφέρει: «ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΦΑΓΗΤΟΥ – ΥΠΝΟΥ ΑΘ. ΣΤΟΚΑ»²

και από κάτω δεξιά: «ΚΑΠΝΟΠΩΛΕΙΟΝ»

και δίπλα η πινακίδα αναγράφει: «ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Γ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ»

Πηγή φωτο: Έλσα Δ. Γεωργαντά από το αρχείο της Πολυξένης Γ. Γεωργαντά - Συλλογή: Τάκης Ευθυμίου

Μαθητής στο Γυμνάσιο, στον Αι-Γιώργη Τυμφρηστού, γύρω στα 1970, σύχναζα στο καφε-στιατόριο του παππού Γεωργίου Γεωργαντά. Ο λόγος ήταν, όχι για φαγητό, αν και καμιά φορά τρώγαμε κανένα γλυκό, αλλά για να διαβάσω εφημερίδα. Αγόραζε κάθε μέρα τη μοναδική εφημερίδα που κυκλοφορούσε τότε (επί δικτατορίας), τον «Ελεύθερο Κόσμο». Απαγορευόταν να πηγαίνουμε στα καφενεία οι μαθητές, επί ποινή αποβο-

λής, γι' αυτό με έβαζε ανάμερα να καθίσω, να μη φαίνομαι απ' το δρόμο.

Ο Γεωργαντάς Γ. είχε αδελφή παντρεμένη στην Αγία Τριάδα³ και μας πρόσεχε εμάς τους Αγιατριαδίτες. Το κατάστημά του ήταν συνέχεια από προηγούμενα κτίρια που στεγάζονταν το «χάνι» που είχε ο παππούς, ο πατέρας και ο ίδιος προπολεμικά. Το μοναδικό κτίριο πάνω στο δρόμο για το Καρπενήσι στην τοποθεσία αυτή

1. Το είχαν μισοκάψει οι Γερμανοί το ίδιο χάνι και την προηγούμενη χρονιά (Νοέμβριο 1943) όταν ανέβηκαν την πρώτη φορά στο Ιταλοκρατούμενο Καρπενήσι. Με δικαιολογία ότι τροφοδοτεί τους αντάρτες.

Υπάρχει καταγραφή (ενθύμηση) σε Μηνιαίο εκκλησιαστικό βιβλίο του χωριού μας: «1944, Αυγούστου 10. Ήρθαν Γερμανοί στο Καρπενήσι και το έκαψαν τελείως. Συνάμα δε τας αυτάς ημέρας εκάηκαν όλα τα χωριά της Φθιώτιδας και Ευρυτανίας. Δημ. Κ. Ματσούκας». Τότε κάηκε και το χάνι Γ. Γεωργαντά. Εφτά σπίτια μόνο γλίτωσαν στον Αι-Γιώργη.

2. Ο Αθανάσιος Στόκας ήταν γαμπρός από αδελφή του Γεωργ. Γεωργαντά.

3. Η αδελφή του Γ. Γεωργαντά Αθηνά, είχε παντρευτεί τον Πάνο Αριστ. Τσιάτσο, πατέρα του Στέλιου με το μαγαζί στην πάνω γειτονιά.

(Ισιώματα). Το χωριό (Αϊ-Γιώργης) κατά μήκος του δρόμου, κτίστηκε περί το 1900, κατεβαίνοντας στο δρόμο οι κάτοικοι, απ' την ορεινότερη Ζιώψη (παλαιό χωριό τους).

Μια μέρα εκεί που διάβαζα εφημερίδα, με ρωτάει ο παππούς Γεωργαντάς πώς έλεγαν τον παππού μου. Του είπα ότι είχαμε το ίδιο όνομα. Ξεφύλλιζε ένα παλιό, χοντρό σα βιβλίο, τετράδιο. Αφού το έψαξε μου λέει: «Α! δε χρώσταγε τίποτα ο παππούς σου!». Του είπα ότι είχε πεθάνει νωρίς στα 1932 και δεν κυκλοφορούσε και τα προηγούμενα χρόνια λόγω ασθένειας. Ήταν το βιβλίο με τα «βερεσέδια». Γραφόταν αλφαβητικά στην ανάλογη σελίδα το όνομα του οφειλέτη και η οφειλή. Συνηθισμένο φαινόμενο τότε. Προπολεμικά, στο Μεσοπόλεμο 1920-1940. Από τότε ήταν οι καταγραφές. Όλα τα καταστήματα έδιναν βερεσέ. Καταγράφονταν οι αγοραστές σε «Δευτέρι» (μπλοκάκι) κι όταν οικονόμαγαν χρήματα εξοφλούσαν τα χρωστούμενα.

Το χάνι με τα χρόνια είχε εξελιχθεί σε κατάστημα χοντρεμπορίου. Εφοδίαζε πολλά παντοπωλεία και μικρομάγαζα των χωριών της ευρύτερης περιοχής. Αυτά ήρθαν στη σκέψη μου μετά από τόσα χρόνια.

Κατέφυγα για περισσότερες πληροφορίες στον αγαπητό συνάδελφο και φίλο Αγιωργίτη κ. Δημ. Ευθυμίου. Αναζήτησε τον εγγονό του παππού Γεωργαντά (Γεώργιο επίσης) που είχε το παλιό βιβλίο καταγραφών και έστειλε φωτοτυπίες. Τον ευχαριστούμε πολύ. Παραθέτουμε τις πληροφορίες:

«Τα χάνια ήταν μικρά πανδοχεία όπου ξεκουράζονταν, διανυκτέρευαν και επιδιόρθωναν τις άμαξές τους οι περαστικοί. Εκεί, επίσης, περιποιούνταν και τ' άλογά τους. Η λέξη «χάνι» είναι τουρκική. Τα περισσότερα χάνια ήταν φτωχικά και ακάθαρτα επειδή οι επισκέπτες αρκούσαν στα πλέον απαραίτητα.

Το 1880-81 κατασκευάστηκε ο χαλικόστρωτος, αμαξιτός δρόμος Λαμίας - Καρπενησίου. Τότε, κάρα και άμαξες που τα έσερναν δυνατά άλογα με τους γραφικούς αμαξάδες εξυπηρετού-

σαν τις συγκοινωνιακές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής της Δυτικής Φθιώτιδας και Ευρυτανίας. Οι αμαξάδες έπρεπε απαραιτήτως να σταθμεύσουν κάπου για φαγητό, ανάπαυση και περιποίηση των αλόγων. Έτσι σε επίκαιρα σημεία δημιουργήθηκαν τα χάνια. Αυτά ήταν λιθόκτιστα στρωτά ή διώροφα με δίριχτη κεραμοσκεπή. Στο κατώι διατηρούσαν το μαγειρείο και στο ανώι τα υπνοδωμάτια. Διέθεταν περιφραγμένη αυλή όπου άραζαν τα κάρα και έδεναν τα άλογα. Στα χάνια εξυπηρετούνταν πολύς κόσμος. Ενδιαφέρον παρουσίαζε το βιβλίο του χανίου όπου καταγράφονταν τα «βερεσέδια», χρέη.

Τέτοια χάνια, επί του δρόμου Λαμίας - Καρπενησίου, ήταν: του παπα-Σακελλάρη στη Βίτωλη, τα χάνια του Λιανιού και του Κολοκύθα στον Πύργο, του Κίτσου και του Γκίκα στο Νεοχωράκι, του Παύλου Μιχαήλ, του Γεωργαντά, του Πατρί-καλου και του Θεοδοσόπουλου στα Ισιώματα (Άγιο Γεώργιο), του Φώτη Πανέτσου, απ' τα μεγαλύτερα και γνωστότερα και του Σακελλάρη στη Μεγάλη Κάψη. Επί τουρκοκρατίας σπουδαίο χάνι υπήρχε και στο Μουντζουράκι (Τυμφρηστός).

Το χάνι του «Πλατανιά» αλλά και του «Ξαγάρα» ήταν μεταγενέστερα των παραπάνω. Συνεχίζουν τη λειτουργία τους (εκσυγχρονισμένα) το «χάνι Πανέτσου» και του «Πλατανιά».

Ευθυμίου Δημ.»

Στο βιβλίο βρήκαμε καταχωρημένους και Αγιατριαδίτες. Λόγω της «συμπεθεριάς» και των γνωριμιών προτιμούσαν αυτό το χάνι οι χωριανοί. Αναγνώσαμε τους:

Ντίας Μανώλης ⁴	129	δρχ.
Μαρίνης (Αγ. Τριάδα)	299	»
Παναγ. Αρ. Τσιάτσος ⁵	24	»
χήρα Τσάτσου	163	»
Αλκ. Σκονδριάνος	3	»
Ευάγγελος Στόκας	128	»
Ν. Σακκάς (Αγ. Τριάδα)	100	»

Να διευκρινίσουμε ότι οι καταγραφές εδώ δεν έχουν κάποια σκοπιμότητα. Δίνουν μια εικόνα της τότε κοινωνικής κατάστασης. Εξ άλλου τα

4. Το έγγραφον όπως τον αποκαλούσαν στην καθημερινότητα. Το «Ντίας» προερχόταν απ' το πραγματικό του μικρό όνομα που ήταν Κωνσταντίνος.

5. Είναι ο χωριανός μας, γαμπρός απ' την αδελφή Αθηνά του Γεωργ. Γεωργαντά.

χρωστούμενα αυτά είναι των 1-2 ετών πριν τον πόλεμο του 1940. Μπήκαν οι Γερμανοϊταλοί στη χώρα, κάψανε το χάνι, ακολούθησε ο Εμφύλιος και πέρασαν όλα στην ιστορία.

Κάτι ακόμα που σχετίζεται με τα χάνια. Βρήκαμε καταχωρημένη σε εκκλησιαστικό βιβλίο την εξής ενθύμηση:

«1922. Ευεργέτης της Εκκλησίας κατέθεσεν δρχ. 4.000. Σήμερα 4 Απριλίου, Δευτέρα του Πάσχα. Μετέβησαν άνδρες 20 εις τα **Χάνια** και μετέφερον την καμπάνα⁶ ην (την οποίαν) ηγόρασε ο μακαρίτης Βαγγέλης Τσιάτσος⁷ δρχ. 1.250. Γράφω εις ενθύμωσιν ΚΙΤ ιερέυς⁸ 1922».

Επίσης μια άλλη ενθύμηση του ιδίου. Γράφει: «1929, Δεκεμβρίου 4. Ήρθε το ύδωρ των κρινών ώρα 6 μ.μ. ΚΙΤ ιερέυς».

Πώς σχετίζεται η ενθύμηση αυτή με τα Χάνια: Μέχρι τότε το χωριό υδρευόνταν από τις υπαίθριες κατά γειτονιά βρύσες, απ' το νερό στο Μπούρμπλα, στα Τραγοσέλινα. Επειδή υπήρξαν κρούσματα θανάτων και νέων ανθρώπων, τα απέδωσαν σε μόλυνση του πόσιμου νερού. Γι' αυτό φρόντισαν να φέρουν νερό από πιο ψηλά, απ' το Χαλιά. Με πίστωση 60.000 δρχ. απ' το υπουργείο Υγιεινής και δάνειο 20.000 δρχ. απ' τον τότε πρόεδρο της κοινότητας (Δημ. Παρούτσα) παρήγγειλαν χυτοσωλήνες κατευθείαν στο Αμβούργο της Γερμανίας. Τα χωματοουργικά έγιναν με προσωπική εργασία κατά οικογένεια. Οι σωλήνες έφθασαν κάποτε με καθυστέρηση στα **Χάνια**. Από εκεί μέχρι και το Χαλιά μεταφέρθηκαν απ' τους άνδρες του χωριού μας στους ώμους. Τόσα χιλιόμετρα, ανηφόρες, κατηφόρες στους μουλαρόδρομους και τα κατάφεραν. Παράδειγμα θέλησης, αποφασιστικότητας και εργατικότητας!

Κ.Σ.Κ.

6. Την έφεραν στον ώμο με εναλλαγή περί τα 40 χιλιόμετρα, μέχρι το χωριό μας. Είναι η μεγάλη καμπάνα που έχουμε και σήμερα στο καμπαναριό της Αγίας Τριάδας, με το βαθύ ήχο.

7. Ο Βαγγέλης Τσιάτσος ήταν γιος του Αντρία Δημ. Τσιάτσου. Εγγονός του Μήτρου πρώτου Τσότσου στο χωριό. Πέθανε στην Αμερική όπου είχε μεταναστεύσει. Πρώτος ξάδελφος του Παπατσιάτσου που γράφει την ενθύμηση.

8. Είναι ο Κων/νος Ιωαν. Τσιάτσος, ιερέας σε χωριά της Φθιώτιδας.

Η μετανάστευση παλιά...

Αχάραγο ξεκίνημα
βουνά τριγύρω στοίβα.
Βροχή, υγρασία, παγωνιά
και λιγοστά τα ξύλα.

Στ' αμπάρι η τροφή είν' λιγοστή,
η χειμωνιά μπροστά του
όση αντοχή απόμεινε
φροντίδα στα παιδιά του.

Κοιτάζει τον ορίζοντα
σιμά και μακριά.
Θολό το βλέμμα τριγυρνά
ελπίδα πουθενά.

Η σκέψη του τον οδηγεί
μακριά σ' άλλα μέρη.
Ίσως εκεί τα όνειρα
του στήνουνε καρτέρι!

Κι έρχεται η απόφαση
με μιαν ορμή και βία.
-Εκεί θα ψάξω στη Ζωή!
Κι ας λιώνει η νοσταλγία.

Ταξίδι μοναχικό, απροσδιόριστο,
ανάμεσα σε ηφαίστεια κι αστέρια.
Αποφυγή της θάλασσας τη μάνητα
και της ζωής τα απονέρια.

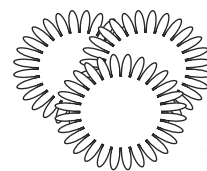
Αγώνας νέος ξεκινά
έχει ρυθμό και πάλη,
η κάθε μέρα πούρχεται
είναι ίδια με την άλλη.

Προσμένει την καλοκαιριά
ίσως για λίγο ζήσει
στον τόπο που τον γέννησε
κι έχει τόσο επιθυμήσει.

Θα σφίξει τους ανθρώπους του
βαθιά στην αγκαλιά του,
στα χείλη το χαμόγελο,
χαλάλι τα βάσανά του!

Κ.Σ.Κ

Δωρεά Σχολικού Κήπου

Δωρεά

Ἐν Ἀγίᾳ Τριάδι καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου σήμερον τὴν 6^{ην} Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1960 ἡμέραν τῆς εβδομάδος τετάρτην καὶ ὥραν 6 μ.μ. Οἱ κατωθὶ ὑπογεγραμμένοι, ἀφ' ἑνὸς οἱ 1/ Νικόλαος Κωνίνου Παρούτσας 2/ Χρῆστος Δημητρίου Ραΐμος 3/ Χαράλαμπος Δημητρίου Ραΐμος 4/ Σπυριδούλα Χήρα Βασιλείου Παρούτσα καὶ 5/ Ἀγγελικὴ Χήρα Στυλιανοῦ Παρούτσα καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀγίας Τριάδος ἀπαρτιζομένη ἀπὸ τούτων 1/ Δημήτριον Κωνίνου Ματσούμαν 2/ Κωνῖνον Σεραφεῖμ Στόκαν καὶ 3/ Λεωνίδαν Μπουρχον Διμήλον κατόικοι ἅπαντες Ἀγίας Τριάδος συμφωνοῦμεν καὶ εὐνομολογοῦμεν τὰ ἐπόμενα, ἥτοι, ὅτι:

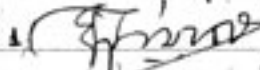
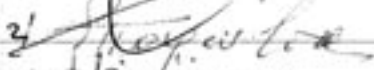
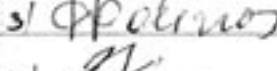
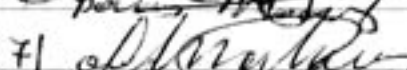
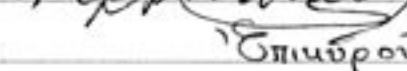
Οἱ μὲν πέντε (5) πρῶτοι α) Νικόλαος Κ. Παρούτσας β) Χρῆστος Δ. Ραΐμος γ) Χαράλαμπος Δ. Ραΐμος δ) Σπυριδούλα Β. Παρούτσα καὶ ε) Ἀγγελικὴ Σ. Παρούτσα, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐνισχύσουν τὸ Σχολεῖον πρὸς ἀπόκτησιν Σχολικοῦ κήπου δωροῦνται ἐν τμήμα τῆς ποταμιᾶς, εἰς θέσιν «Μαυριά Λάκκα», εὐτάθως ἐνὸς περὶ πρὸς στρέμματος, ὀριζομένου μετὰ τῆς ἀμαξίτης ὁδοῦ, τῆς ἀχούσης πρὸς Δομανοὺς καὶ τῆς βατῆς ὁδοῦ τῆς ἀχούσης πρὸς τοὺς ἀγροὺς τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος Ἀγίας Τριάδος καὶ ἀπέχοντος ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ χωρίου περὶ τὰ χίλια πεντακόσια, (1500) περίπου μέτρα¹. Οἱ δὲ δῦντεροι ὑπὸ τὴν ἐυτεθεῖσαν ἰδιότητα των ἐδῆλωσαν ὅτι ἀποδέχονται τὴν δωρεὰν ταύτην ἐν

1. Γνωστὴ ἡ θέσις τοῦ σχολικοῦ κήπου στὴ «Μαυριά Λάκκα». Ἡ ἀμαξίτη ὁδὸς εἶναι ἡ ἴδια μετὰ τὴν διαπλατυμένη σημερινή. Τὸ μονοπάτι γιὰ τὰ χωράφια πρὸς Πατλιάδες περνοῦσε ἀπ' τὴν κάτω μερίαν τοῦ σχολικοῦ κήπου καὶ στὴν ἄκρην τοῦ κατηφόριζε πρὸς τὰ Πατλιαδονέρια. Τὸ δωρηθὲν δὲ τμήμα ἦταν προγενέστερα ἐνωμένο μετὰ ἄλλα Παρουτσαϊκά χωράφια. (Σπύρου Γ. Παρούτσα, Πετρούλας συζύγου Κων. Νταλίτη). Μοιράστηκαν γι' αὐτὸ καὶ οἱ πολλοὶ δωρητὲς, δικαιοῦχοι τοῦ ἐνὸς δωρηθέντος στρέμματος.

χαριστούμεες και ευγνωμονούντες τους δωρητάς διὰ τὸ ἔμ-
πρακτον καὶ ὑψηλὸν ἐνδιαφέρον των ὑπὲρ τῆς μαθηώσεως
νεολαίας Ἀγίας Τριάδος. Συμμεριζόμενοι ὅτι ὁ σχολικὸς κῆπος
ἀεὶ μορφωτικὴν ἀλλὰ καὶ μεγίστην πρακτικὴν ἐπίδρασιν
ἐπὶ τῶν μαθητῶν.²

Εἰς πίστωσιν συνταχθῇ τὸ παρόν εἰς ἑξαπλοῦν, λαβὼν ἑ-
κάτερος τῶν συμβαλλομένων ἀνάε ἓν καὶ ὑπογράφεται καὶ
ὑπογράφεται παρ' αὐτῶν πλὴν τῶν 1/ Νικολάου Παρούεσα 2/
Σπυριδούλα Παρούεσα καὶ 3) Ἀγγελικῆς Παρούεσα Δηλω-
σάντων ἀγνοίαν γραμμάτων.

Οἱ μάρτυρες.

- 1/
- 2/
- 3/
- 4/
- 5/
- 6/
- 7/

Οἱ συμβαλλόμενοι

Χαρά Δ' Ράϊκος

Ανθώκος

Δημοσθένος

Κων. Λούνα

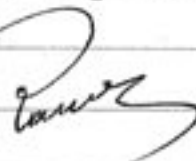

Ὁπιοῦνται τὸ γνήσιον τῶν ἀνω ὑπογραφῶν τῶν
τε συμβαλλομένων καὶ μαρτύρων, θεβαλουμένου καὶ τοῦ
περιεχομένου τοῦ ἀνω ἔγγραφου.

Ἐν Ἀγίᾳ Τριάδι τῇ 6 Ἀπριλίου 1960

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἀγίας Τριάδος

Χρ. Κατσέλος

(ὁ πρόεδρος)

2. Ὡς μαθητὲς τῆ δεκαετίας τοῦ 1960 πηγαίναμε στο σχολικὸ κήπο γιὰ ἐκδρομὴ ἀλλὰ καὶ καλλιέργεια. Θυμάμαι νὰ
υπάρχουν κηπευτικὰ σπαρμένα ἀλλὰ καὶ φυτώριο καστανιάς. Οἱ μαθητὲς τῶν μεγάλων τάξεων εἶχαν τὴ φροντίδα
γι' αὐτά.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ 2024

1. Πασχαλιάτικο bazaar

Η έκδοση του τεύχους του περιοδικού μας «Αγιατριάτικα γράμματα» για το 2024 του περιοδικού μας διατέθηκε στα μέλη και φίλους του Συλλόγου μας μαζί με αναμνηστικά για όλη τη Μ. Εβδομάδα μέχρι και την Τρίτη του Πάσχα στο Ξενώνας 4 Εποχές - Αγία Τριάδα Ευρυτανίας για την οικονομική του ενίσχυση.

2. Εορτασμός στον Προφήτη Ηλία του χωριού μας

Στις 20 Ιουλίου, οι Αγιατριάτες, και όχι μόνο, τιμήσαμε με την παρουσία μας το μοναστήρι του Προφήτη Ηλία μας παρακολουθώντας τη θεία λειτουργία στον πρωινό εκκλησιασμό.

Μετά τη θεία λειτουργία προσφέρθηκε άρτος από την αρτοκλασία λειτουργία που έγινε στον εσπερινό της παραμονής, ενώ στους εκκλησιαζόμενους προσφέρθηκε από το Σύλλογό μας καφές και κεράσματα.

3. MUSEUMS SUMMER CAMP

Στις 3 Αυγούστου μικροί μεγάλοι απολαύσαμε το δημιουργικό δώρο

που μας προσέφερε η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας στο MUSEUMS SUMMER CAMP, στο χώρο του

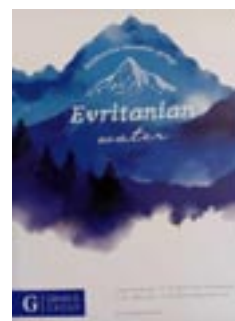

δικού μας Μουσείου. Γνωρίσαμε την ιστορία της περιοχής μας και πως αυτή εκτίθεται μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα κυρίως στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Κάποια από αυτά τα ευρήματα προσπαθήσαμε να γνωρίσουμε καλύτερα "παίζοντας" και μαθαίνοντας γι αυτά.

4. «Evritanian water»

Μετά τη μεγάλη δωρεά από την εταιρεία "Evritanian water" του Ομίλου Δ. Γρίβα ο Σύλλογός μας αφού αρχικά τον ευχαρίστησε θερμά για την δωρεά αυτή, με σχετική απόφαση του ΔΣ του Συλλόγου, βάσει του άρθρου 10 του καταστατικού του, του απένειμε τον τίτλο του «Μεγάλου Ευεργέτη».

5. Εκδηλώσεις Καλοκαιριού 2024

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Αύγουστος 2024 ήταν ο μήνας με ένα πλούσιο δεκαήμερο πρόγραμμα δράσεων και εκδηλώσεων του Συλλόγου μας.

Ένα δεκαήμερο που έδωσε την ευκαιρία σε όλες και όλους τους χωριανούς, επισκέπτες, μέλη και μικρούς μας φίλους μας να διασκεδάσουν συμμετέχοντας σε αυτές.

Σάββατο 10 Αυγούστου 2024

Η εκδήλωση του Συλλόγου μας με θέμα “Αγιατραδίτικα Νερά-Προοπτικές και Διεκδικήσεις” αποδείχθηκε για τους παρευρισκόμενους και συμμετέχοντες στη συζήτηση πολύ ενδιαφέρουσα.

Οι δύο ομιλητές μας, ο καθένας αντιμετωπίζοντας το θέμα από διαφορετική αλλά εξίσου σημαντική οπτική κατέδειξαν πόσο σημαντικό ήταν, είναι και θα είναι το νερό για τη φύση, για την αγροτική παραγωγή, για τις ανθρώπινες κοινωνίες, τόσο στα αστικά κέντρα όσο και στην ύπαιθρο.

Ιστορικοί αγώνες διεκδίκησης από τις τοπικές κοινωνίες και στην περιοχή μας για τα Αγιατραδίτικα Νερά. Αγώνες προαναγγέλλονται να δοθούν για τις πηγές, τα ποτάμια και τις λίμνες.

Ευχαριστούμε τους ομιλητές της ημερίδας κ.κ. Κώστα Στ. Καβαδία και Κική Λάππα.

Κυριακή 11 Αυγούστου 2024

Το πρωί συναντήσεις αγωνιστικές με σκάκι-τάβλι και βελάκια για μικρούς και μεγάλους!!

Το βράδυ, ένα φουτουριστικό παραμύθι που αφηγείται την ιστορία ενός ρομπότ που ανακαλύπτει τον εαυτό του, διεκδικεί την ελευθερία του και ένα καλύτερο μέλλον για όλους.

Όμορφες στιγμές σε μια πολύ όμορφη θεατρική βραδιά για παιδιά αλλά και μεγάλους.

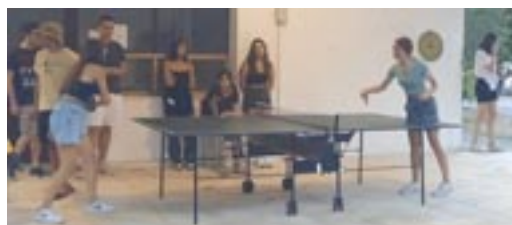
Ευχαριστούμε το Hippotheatregroup, τον συγγραφέα και παραγωγό Αλέξη Ράππη και τις ηθοποιούς Βιβή Τσόρμπα και Μυρτώ Μακρή για την πολύ ωραία παράσταση.

Δευτέρα 12 Αυγούστου 2024

Ζωγραφιές, κατασκευές, όρεξη για δημιουργία για τις νεαρές και τους νεαρούς του χωριού μας υπό την επιμέλεια των νεαρών εκπαιδευτικών μας Νικολέτας Ντάσιου και Πηνελόπης Αυγέρη. Οι γονείς των παιδιών υποστηρικτές της δράσης μας. Μπράβο σε όλους!!

Τρίτη 13 Αυγούστου 2024

Η ημέρα υγείας και αθλητισμού ολοκληρώθηκε με μεγάλη συμμετοχή παιδιών και νεολαίας. Απόλαυσαν το τρέξιμο, τις αυγοδρομίες, τις τεχνικές με μπάλα, το ποδόσφαιρο. Πολύ καλή συμμετοχή και στους αγώνες Πινγκ Πόνγκ.

Κύπελλα επιβράβευσαν τους πρώτους των αγώνων και μετάλλια τη συμμετοχή όλων. Γλυκές λιχουδιές και χυμοί προσφέρθηκαν από το Σύλλογο με την ολοκλήρωση της αθλητικής ημέρας.

Ευχαριστούμε και τους υπεύθυνους για την οργάνωση των αγώνων Μαρία Ντάσιου και Χρήστο Καλογήρου !! Σας ευχαριστούμε όλους για τη συμμετοχή!

Το βράδυ διασκέδαση!

Πάρτυ για νέους/νέες μας και όσους αισθάνονται έτσι... και χορός μέχρι το πρωί.

17 Αυγούστου 2024

Το πρωί με τη προγραμματισμένη πεζοπορία του Συλλόγου, διασχίζοντας και κυκλώνοντας το χωριό μας σε μια διαδρομή 6,5 χιλ. στους πρόποδες του Βελουχιού.

Ξεκινώντας πάνω από τον Αι Γιάννη, Ρογάτα, Προφήτη Ηλία, Γιαννάκια, Μαρνώραχη και κατεβαίνοντας το μονοπάτι προς Μαντάνια καταλήξαμε στον Μύλο όπου απολαύσαμε λουκουμάδες, σουβλάκια, αναψυκτικά και δροσερές μπύρες.

Ευχαριστούμε το μέλος του συλλόγου μας και νεοκλεγέντα ως ταμία, Λάμπρο Παρούτσα και την μητέρα του Μαριάννα για τους υπέροχους λουκουμάδες που επί τόπου παρασκεύασαν.

Στις 10.00 το βράδυ στην κεντρική πλατεία του χωριού μας με τα “παιδιά του ανέμου” σε μια πολύ όμορφη λαϊκή βραδιά που διοργάνωσε ο Δήμος Καρπενησίου – Municipality of Karpenissi και συμμετείχε και υποστήριξε ο Σύλλογός μας.

Με τη λαϊκή βραδιά ολοκληρώθηκαν οι Αυγουστιάτικες εκδηλώσεις στο χωριό μας και για τη φετινή χρονιά.

Ο Σύλλογός μας παραμένει δραστήριος και με το νέο Διοικητικό του Συμβούλιο που προέκυψε μετά τις εκλογές της 16ης του Αυγούστου 2024.

Ευχαριστούμε όλους όσους συμμετείχαν στις δράσεις και εκδηλώσεις του Συλλόγου, κυρίως των παιδιών και της νεολαίας μας.

6. Γιορτή Κάστανου

Με σύμμαχο τον καλό καιρό, την εξαιρετική διάθεση των συγχωριανών και επισκεπτών, πραγματοποιήθηκε η γιορτή Κάστανου 2024.

Μια ημέρα από τα παλιά με γεμάτη την κεντρική μας πλατεία, το σύνολο των καταστημάτων του χωριού μας, με πολύ μεγάλη επισκεψιμότητα από όλη την Ελλάδα, μια μέρα ζωντανή με πολλά χαμόγελα!

Ο Σύλλογος μας για μια ακόμη φορά ήταν παρών, με την καθιερωμένη συμμετοχή του, στην προσπάθεια του η γιορτή Κάστανου να είναι ένα ιδιαίτερο σημείο αναφοράς ολόκληρης της περιοχής.

Η επιτυχία της χθεσινής γιορτής, που θύμιζε ένα ξεχωριστό φθινοπωρινό αντάμωμα οφείλεται σε πολλούς παράγοντες.

Στους παραγωγούς μας που έδωσαν μάχη να μην εξαλειφθεί το τοπικό προϊόν, στους τοπικούς φορείς και στην δημοτική αρχή του Δήμος Καρπενησίου – Municipality of Karpenissi, που εμπλούτισε και ανανέωσε το περιεχόμενο της γιορτής. Στους επιχειρηματίες του χωριού μας, που φιλοξένησαν με υποδειγματικό τρόπο τους εκατοντάδες επισκέπτες μας, σε όλους τους συγχωριανούς μας που ήταν εκεί για μια ακόμη φορά.

Οφείλουμε επίσης να ευχαριστήσουμε τον κ. Γρίβα, που μετά από χρόνια αναλαμβάνει μια σημαντική επένδυση στην περιοχή μας και την εταιρεία «Κουλουράδες» για την προσφορά τους.

Ιδιαίτερη μνεία οφείλουμε να αποτίσουμε στην οικογένεια Τσιάτσου με τα παραδοσιακά τους προϊόντα που για μια ακόμη χρόνια αποδεικνύουν περίττανα με την προσφορά τους την έμπρακτη στήριξη τους στις δράσεις του Συλλόγου. Τους ευχαριστούμε που όλα αυτά τα χρόνια είναι ένθερμοι υποστηρικτές μας ανιδιοτελώς για το καλό του τόπου μας.

Η ημέρα αυτή, ειδικά για τους νεότερους που δεν έχουμε ζήσει το χωριό στο παρελθόν, θα μείνει αλησμόνητη. Από την μεριά μας, θα συνεχίσουμε να είμαστε εδώ για να συμβάλλουμε με τις δυνάμεις στην προώθηση του τόπου μας και του μοναδικού αγιατριάτικου κάστανου.

Η ευχή μας;

Να μην είναι αυτή η εικόνα η εξαίρεση στον κανόνα της ερήμωσης του τόπου μας. Και αυτό θα προσπαθήσουμε όπως περνάει από το χέρι μας.

7. Εκδηλώσεις Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς

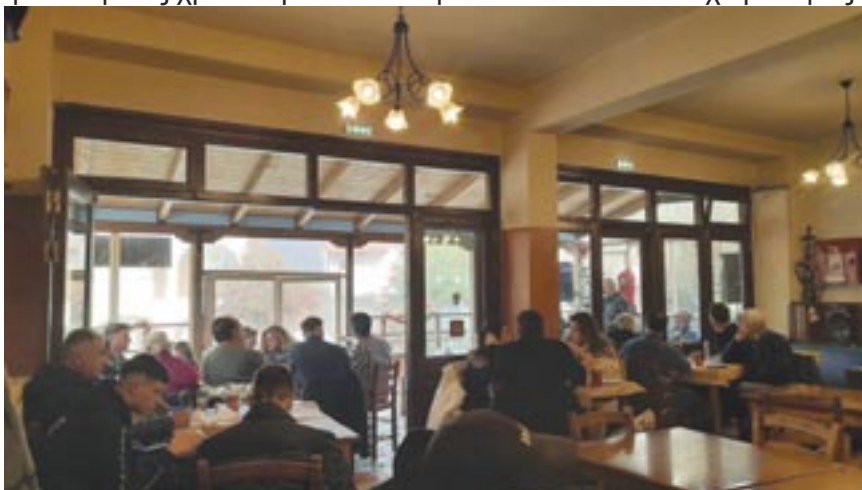
Ο Σύλλογός μας, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος οργάνωσε τις εορταστικές εκδηλώσεις των Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς.

Μέλη του Συλλόγου στολίσανε και φέτος χριστουγεννιάτικα την πάνω πλατεία του χωριού μας., Φέτος για 1η φορά, στολίσανε και δένδρο και σε αυτή την πλατεία καθώς ο Πρόεδρος της κοινότητας Νώντας Ντάσιος φρόντισε να τοποθετήσει στο κέντρο της.

Παραμονή Χριστουγέννων στην «Ψησταριά του Νώντα», παρά της εργάσιμης ημέρας και της μειωμένης προσέλευσης, χωριανοί και επισκέπτες συναντηθήκαμε, ανταλλάξαμε ευχές, απολαύσαμε φαγητό, ποτό και ζωντανή ορχήστρα που έδωσε την ευκαιρία σε αρκετούς από τους παρευρισκόμενους να μπουν στο χορό μέχρι αργά.

Με την είσοδο του νέου χρόνου κόψαμε και την πίτα μας στο χωριό, στο μαγαζί του «Λαμπράκη» με παρουσία πολλών χωριανών και όχι μόνο.

Είθε οι ευχές όλων μας για υγεία, αγάπη, ειρήνη, αλληλεγγύη και προκοπή να **γίνουν πραγματικότητα για όλο τον κόσμο.**

8. Καθαρά Δευτέρα στην Αγία Τριάδα!

Για μια ακόμη χρονιά, συγχωριανοί και φίλοι δώσαμε το παρόν στα καθιερωμένα πλέον Αγιατριαδίτικα Κούλουμα!

Η μέρα χαρακτηρίστηκε από πολύ κέφι, όμορφη ατμόσφαιρα, μουσική και συνοδεύτηκε με ένα εξαιρετικό σαρακοστιανό μενού.

Ευχαριστούμε όλους όσους παρευρέθηκαν και ιδίως τον Ξενώνα 4 Εποχές και την κ. Θεοδώρα Αποστόλου για την μοναδική φιλοξενία.

Το ΔΣ του Συλλόγου Αγιατραδιτών

Αρωγοί στη λειτουργία του Συλλόγου Αγιατριάδων Ευρυτανίας

Υποστηρικτές στις δράσεις και τις εκδηλώσεις του Συλλόγου Αγιατριάδων

Χορηγίες – Προσφορές στο Σύλλογο

Το Δ.Σ. του Συλλόγου ευχαριστεί θερμά όλους όσους συνέβαλαν με τις προσφορές και χορηγίες τους στις δράσεις και εκδηλώσεις του Συλλόγου.

Συγκεκριμένα:

1. Τον επιχειρηματία κ. **Γρίβα Δημήτριο** για τη χορηγία των 1.500 ευρώ, για του σκοπούς του Συλλόγου.
2. Το Δ.Σ. του **Καραπιπέρειου Ιδρύματος** για τη χορηγία 1.000 ευρώ, για την έκδοση του περιοδικού μας.
3. Το Δημοτικό Συμβούλιο του **Δήμου Καρπενησίου** για την επιχορήγηση των 1.000 ευρώ για τις δράσεις του Συλλόγου.
4. Την οικογένεια **Κώστα Ευαγ. Τσιάτσου** για την μόνιμη προσφορά κερασμάτων (γλυκά) στις εκδηλώσεις μας.
5. Το Galatsi Sports και ο ιδιοκτήτης του **Κώστας Κοντώσης** κατασκεύασαν και συντηρούν από την αρχή την επίσημη ιστοσελίδα του Συλλόγου μας, όπως επίσης και τους λογαριασμούς μας στα κοινωνικά δίκτυα. Ταυτόχρονα υπάρχει μόνιμος σύνδεσμος για την ιστοσελίδα μας στο www.galatsisports.gr
6. Τους ιδιοκτήτες και διαχειριστές των τεσσάρων καταστημάτων του χωριού, για τις προσφορές τους και τη βοήθειά τους, (**Ξενώνας, Νώντας, Σύρραχο και Λαμπράκης**).
7. Όλους τους **εθελοντές** που βοήθησαν στις εκδηλώσεις μας.
8. Όλους εσάς που στηρίζατε οικονομικά αλλά και με την παρουσία σας τις δράσεις του Συλλόγου Αγιατριαδιτών.

Προγραμματισμός 2025

Ο Προγραμματισμός Δράσεων και Εκδηλώσεων του Συλλόγου Αγιατριαδιτών είναι ο ακόλουθος:

05/2025: Διοργάνωση εκδήλωσης για το αντάμωμα των μελών του Συλλόγου και στην Αθήνα για τα μέλη του και τους φίλους του συλλόγου που κατοικούν μόνιμα εκεί.

20/7/2023: Γιορτή στο Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία.

8/2025: Τουρνουά Σκάκι-Τάβλι-Βελάκια (Darts), κόστους μέχρι πενήντα(50) ευρώ (αγορά αναψυκτικών-γλυκών).

8/2025: Θεατρική παράσταση και πολιτιστική ημερίδα.

8/2025 Εργαστήρι Ζωγραφικής, Δημιουργίας και Τέχνης (Κατασκευές, ντεκουπάζ, ζωγραφική, ζαχαροπλαστική, αναψυκτικά).

9/8/2025: Πεζοπορία στο βουνό.

10/8/2025: Ημέρα Υγείας και Αθλητισμού (στίβος, ποδόσφαιρο, τουρνουά πινγκ πονγκ, γιόγκα/πιλάτες, τοξοβολία, ποδηλατοδρομία).

11/8/2025: Πάρτυ Νεολαίας Συλλόγου Αγιατριαδιτών Ευρυτανία.

12/8/2025: Λαϊκή βραδιά και λαχειοφόρος αγορά.

13 Οκτώβριος 2025: Συμμετοχή του Συλλόγου στην γιορτή Καστάνου του χωριού μας.

Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ

Του Πάνου Ι. Βασιλείου

(Ανταπόκριση του αείμνηστου χωριανού μας Π. Βασιλείου στην τοπική εφημερίδα «ΒΕΛΟΥΧΙ», δημοσιευμένη στις 17 Ιουλίου 1932.

Δίνει εικόνα της δύσκολης ζωής των παππούδων μας στο χωριό μας κι ευρύτερα στην Ευρυτανία).

ΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ ΜΑΣ ΥΠΟΦΕΡΟΥΝ

Η ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΠΕΙΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΚΩΦΕΥΟΥΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ

ΟΙ ΑΓΡΟΤΑΙ ΘΑ ΕΚΔΙΚΗΘΟΥΝ

Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ

ΤΟΥ ΠΑΝΟΥ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Νό γράψη κανείς και νά ξε-
στυρήση με κάθε εστω ακριβεία
και αναμφισβήτητα ντυκόμε-
να γιά τή σημερινή τραγωδία
τῆς ζωῆς τῶν ἀγροτῶν μας; Ἡ
θὰ ὠφελοῦσε μιά και σπάνια
μή παντελῶς ἐνδιαφέρονται γι'
αὐτοὺς οἱ ἀρμόδιοι μας; Τί κά-
νει διὰ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ
ὁ ἀκρίτινος; Τύπος, τί κάνει ὁ
ἐπαρχιακός; Τύπος; Κάθε μέρα
παρουσιάζουν τήν πραγματική
κατάστασιν τῶν κλάβων τῆς
γῆς τόσο, ὅσο και τοῦ λοιποῦ
δυσπραγοῦντος ἐργατικοῦ κοσ-
μίτη. Ἀλλά, ἐπαναλαμβάνω,
ποιά ἡ ὠφέλεια, ποῦ τὸ κρατί-
κὸ ἐνδιαφερό; Γιά νά μή σὰς ἄ-
ναφέρω ὅσα θὰ ἠθέλατε περὶ
ἀδύνατης; κρατικῆς ἀστορίας
καὶ ὀλιτελοῦς ἀδιαφορίας γιά
τὰ ἀγροτικά ζητήματα, ἀκούστε
ἕνα προχθεσινόν... ἕνα ἀπὸ τὰ
ἐκαταμμύρια. Στὴν Ἀγ. Τριά-
δα ψόφησαν πρὸ ἡμερῶν πρὸ
τὰ 40 ἀροτριῶντα κτήνη, λόγῳ

ἀγνώστου ἐπιδημίας. Δυστυχῶς
γιά τή σοιτηρία τῶν ζώων αὐ-
τῶν, εἰς τίποτε δὲν συνετέλεσαν
οἱ πρὸς τοὺς Ἀγίους δεήσεις
τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν κατό-
λων και τὰ ζῶα τοὺς ἐξακολου-
θοῦν νά ψοφοῦν.

Ἐξ αἰτίας μᾶς ἐπιστολῆς
ποῦλαβι πρὸ ἡμερῶν ἐγραψα
στὸν «Ἐλεύθερο Ἀνθρώπου»
παρακαλῶντας τοὺς ἀρμόδιους
νά ἐπιληφθῶν τοῦ ζητήματος,
ἀποστέλλοντάς ἕνα κτηνίατρο,
ἀφοῦ ἄλλως τε πληρώνουν οἱ
φτωχοὶ ἀγρότε, και... κτηνία-
τρικὸ ἀτόμη φόρο. Ἀλλά ποῦ
εἶναι οἱ ἀρμόδιοι; Ἐπιτρέπε-
ται νά παρακολουθοῦν τὰ ἀκί-
τρινα γραφόμενα; Μολατού-
μι δὲν ξέρω χάρι σὲ ποιὲς ἐνέ-
ργειες, ὁ κτηνίατρος περιφερεί-
ας; Λαμίας ἐφθάσε μέχρι Παλαι-
οκάστρου Φθιώτιδος, ἀπέχον-
το; τῆς Ἀγ. Τριάδος θάρονι!
Δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ μετάβα-
σις; τοῦ εἰς Ἀγ. Τριάδα! Καὶ τὸ

ζήτημα τῆς καλλιέργειας τῶν
Ἀγιατριαδῶν καθίσταται πλεόν
ἐν προβληματικόν, δεδομένου
ὅτι ὅλα τὰ βόδια τοὺς ἐψόφη-
σαν ἢ θὰ ψοφήσουν, χρήματα
δὲν ἔχουν, διὰ νά ἀγορά-
σουν ἄλλα ἀροτριῶντα, ἀλλὰ
οὔτε ἀπὸ τὸ ἀνύπαρκτο ἐπὶ τοῦ
κατόντος καλαμπόκι, μοναδι-
κῆς, φς γνωστὸν, τροφῆς τῆς ὁ-
ρειοτάτης αὐτῆς τῶν Ἑλλή-
νων ἐπαρχιῶν.

— Πῶς λοιπὸν θὰ ὀργώσουν
τὰ χωράφια τοὺς οἱ πανάθλιοι
ἐκεῖνοι ἄνθρωποι; Πῶς θὰ
σπείρουν; Δὲν ἐνδιαφέρεται τὸ
Κράτος; Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ Κράτος
τοὺς ἐπῆρε τὸ πᾶν. Ἐφθάσε
εἰς τὸ σημεῖο νά τοὺς βγάλη
στὴ δημοπρασία τὰ μαγειρικά
τοὺς σκεύη και τὰ κλινοσκεπά-
σματά τοὺς γιά τήν εἰσπράξιν
τῶν φόρων!

Ἐπαινος στους εμπνευστές

Νέα κατασκευή περιπτέρου - κιόσκι στο
προαύλιο του Ι.Ν. της Αγίας Τριάδας. Δένει αρ-
μονικά με το κτιριακό σύνολο της εκκλησίας μας.
Εμπλουτίζεται και ωραιοποιείται συνολικά ο
χώρος. Προσδίδεται ομορφιά και αρμονία στο ὅλο
συνγκρότημα. Ἐπαινος στους εμπνευστές, τοὺς
σχεδιαστές, τοὺς κατασκευαστές ἀλλά και τοὺς
οικονομικά ἐνισχύσαντες.

«Ματιές» στο χωριό

Εμφιαλωτήριο νερού

Αναμέναμε, σύμφωνα με κάποιες φήμες που κυκλοφορούσαν, τη λειτουργία του εμφιαλωτηρίου νερού, υπό την νέα ανάθεση που έκανε ο Δήμος, το Φθινόπωρο του 2024. Αυτό δεν έγινε. Φαίνεται υπήρξαν κάποια προβλήματα γι' αυτό και η καθυστέρηση. Κάποιες εργασίες από τον εργολάβο Ευαγ. Σκαρτσιούνη πραγματοποιήθηκαν στο χώρο και θα συνεχιστούν. Η λειτουργία του τοποθετείται ανεπίσημα τώρα προς το τέλος του καλοκαιριού 2025. Ίσως και νωρίτερα.

Ως γνωστόν η σύμβαση εμφιάλωσης νερού έγινε στις 28 Δεκεμβρίου 2023, απ' το Δήμο Καρπεννησίου και το μοναδικό ενδιαφερόμενο Ευρυτάνα επιχειρηματία Δημήτρη Γρίβα. Πληροφορηθήκαμε από εφημερίδα ότι ο κ. Γρίβας θα ανοίξει και κατάστημα φούρνου στην κοινότητα της Φουρνάς. Ο κ. Γρίβας έχει τη γνωστή αλυσίδα καταστημάτων καφεστίασης «κουλουράδες».

Σε δημοσίευμα της εφημερίδας «Καθημερινή» στις 24/12/2024, πληροφορηθήκαμε ότι έγινε το 2021 εξαγορά του 70% της ανωτέρω εταιρείας, από τον όμιλο Switz Group του Ινδού επιχειρηματία Ταιζούν Κορακιουάλα. Ο όμιλος Switz Group με έδρα το Ντουμπάι έχει εξαγοράσει περίπου 20 ελληνικές επιχειρήσεις στο χώρο των πρώτων υλών Αρτοποιίας και Ζαχαροπλαστικής και έχει σημαντική παρουσία στα αρτοσκευάσματα και ζύμες. Δραστηριοποιείται σε 10 χώρες, απασχολεί πάνω από 5.000 εργαζόμενους και κάνει τζίρο περί τα 600 εκατ. ευρώ. Δεν γνωρίζουμε αν η παραχώρηση εμφιάλωσης νερού έγινε προσωπικά στον κ. Γρίβα ή στην εταιρεία «Κουλουράδες». Δεν έχει βέβαια ιδιαίτερη σημασία αυτό.

Ελπίζουμε να τελειώσουν σύντομα οι όποιες διαδικασίες και εργασίες που καθυστερούν το έργο και να δούμε σε πλήρη λειτουργία το εμφιαλωτήριο αλλά και την παραπέρα επέκτασή του σε εμφιάλωση χυμών όπως πληροφορούμαστε.

Συντήρηση τοιχογραφιών Προφήτη Ηλία

Πληροφορηθήκαμε από εφημερίδες ότι η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας μέσω της Αντιπεριφέρειας Ευρυτανίας, χρηματοδότησε τη συντήρηση των αγιογραφιών του Ι. Ν. Σωτήρος Φραγγίστας και του Ι. Ν. Αγίας Τριάδος Καρπεννησίου. Ο δικός μας Προφήτης Ηλίας χρόνια τώρα αναμένει ανάλογη σωστική επέμβαση. Φθείρονται και καταστρέφονται ασυντήρητες οι όποιες εναπομείνουσες αγιογραφίες. Χρειάζεται άμεση παρέμβαση συντήρησης. Η πολύχρονη εγκατάλειψη έφερε το μνημείο στα όρια του αφανισμού.

Μελέτη υπάρχει, χρόνια τώρα (χρειάζεται επικαιροποίηση) και δόθηκε στον κ. Αντιπεριφερειάρχη. Θα προσπαθήσουμε και με συνάντηση να εκθέσουμε το θέμα. Είναι το παλαιότερο κτίσμα του χωριού μας (από το 1790 περίπου) αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Τόσα χρόνια προβάλλουμε τα προβλήματα του Ιερού Ναού. Θέλουμε να είμαστε αισιόδοξοι, ότι θα βρεθεί ανταπόκριση από τους αρμοδίους, θα γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασωθεί ότι απέμεινε απ' τη φθορά του Χρόνου και την ανθρώπινη εγκατάλειψη.

«Ο στόχος είναι εφικτός και ευκαίος».

Ο Προφήτης Ηλίας, εκκλησάκι του άλλοτε ομώνυμου μοναστηριού Αγίας Τριάδος Ευρυτανίας. (Φωτ. Π.Ι. Βασιλείου, 1961)

Χιονοδρομικό Βελουχιού

Το Χιονοδρομικό Κέντρο Βελουχιού χρηματοδοτήθηκε με 9,9 εκατομμύρια ευρώ για ανα-

βάθμιση και επέκτασή του. Να μπορούν οι επισκέπτες να κάνουν σκι όλο το χρόνο. να είναι τόπος αναψυχής όλες τις εποχές του έτους.

Με τέτοιες προοπτικές, πρέπει και η δική μας βορεινή πλευρά, να αναλογισθεί και να κατευθυνθεί σε πιθανή αύξηση της επισκεψιμότητας. Όχι όλα να αφήνονται στην τύχη. Όχι «να δούμε πρώτα και μετά κάνουμε».

Κατά μήκος της διαδρομής προς την Αγία Τριάδα απ' το Χιονοδρομικό ίσως θα μπορούσαν να διαμορφωθούν σημεία θέασης, βρύσες με τρεχούμενο νερό και υποδομές για ξεκούραση και «μπάρμπεκιου» (όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν). Να αυξηθεί η ασφάλεια του δρόμου με σιδερένιες μπάρες στην διαδρομή του «σπανού» της Αγκάθας. Ίσως το εμφιαλωτήριο νερού, μετά τη λειτουργία του, να είναι μια στάση. Η επίσκεψη στο χωριό να είναι εύκολη και ευχάριστη με χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, με εξυπηρέτηση από καταστήματα, με καθαριότητα, με σημεία επίσκεψης (π.χ. εκκλησίες, μουσείο κτλ.). Τίποτα δε χαρίζεται, παλεύεται και κατακτιέται.

Ξανά διάρρηξη στον Προφήτη Ηλία

Προς το τέλος Νοεμβρίου αρχές Δεκεμβρίου 2024 παραβιάστηκε πάλι η εξώπορτα του παλιού μοναστηριού του προφήτη Ηλία. Δεύτερη φορά ο ίδιος στόχος. Την πρώτη φορά (Ιούνιος – Ιούλιος 2010) είχαν αφαιρεθεί τέσσερες (4) εικόνες του τέμπλου του Ιερού Ναού. Της Παναγίας Ελεούσας, του Χριστού, του Ιωάν. Πρόδρομου και του Αγίου Παρθενίου. Βρέθηκε από την αστυνομία, σε νέο μοναστήρι στο Γέρακα Αττικής, η εικόνα του Ιωάν. Πρόδρομου. Φυλάσσεται κάπου ακόμη απ' τις Αρχές. Δεν μας έχει επιστραφεί όπως μας είχαν πληροφορήσει ότι θα γινόταν. Ίσως συνεχίζονται οι έρευνες για ανεύρεση και των τριών άλλων εικόνων.

Στην δεύτερη διάρρηξη ευτυχώς δεν αφαιρέθηκε κάτι. Είναι εξάλλου άδαιο πλέον το μοναστήρι. Αντίγραφα των κλεμμένων εικόνων υπάρχουν μόνο.

Μία καλή κίνηση θα ήταν η τοποθέτηση καμερών και ότι άλλο κριθεί απαραίτητο σ' όλους

τους ναούς μας. Η μειωμένη έως ανύπαρκτη ανθρώπινη παρουσία στα μέρη μας, καθιστά εύκολους στόχους όχι μόνο τους ναούς αλλά και τα σπίτια.

Καλά είναι «να φυλάμε τα ρούχα μας...»

Τοποθεσίες σε ψηφιακό χάρτη

Δεν είναι δική μου ιδέα αλλά την κρίνω χρήσιμη και απαραίτητη. Σε ψηφιακό χάρτη όλης της αγιατριαδίτικης περιοχής να αναγραφούν τα ονόματα της κάθε τοποθεσίας. Να γνωρίζουν και οι απόγονοί μας που μεγαλώνουν σ' άλλα μέρη που είναι π.χ. Η Αμαλώραχη, ο Άμπλας της Γιαννούλας ή το Κρι κτλ.

Χρειάζεται εθελοντής Αγιατριαδίτης με διαθέσιμο χρόνο, θέληση, γνώση της τεχνολογίας και κυρίως συνεργασία με ανθρώπους χωριανούς γνώστες του αντικειμένου. Οι άνθρωποι λιγοστεύουν με την πάροδο του χρόνου. Θα ήταν μια πολύτιμη και μοναδική προσφορά στον τόπο μας. Με δεδομένο ότι κάθε όνομα φέρει ιστορικότητα, θα βοηθούσε την εις βάθος κατανόηση της ιστορικής μας διαδρομής. Πλήθος πληροφοριών θα διασώζονταν.

Η καταγραφή αυτή έχει ήδη γίνει εθελοντικά σε κάποια χωριά της Ευρυτανίας. Η πρόταση έγινε και σ' εμένα από χωριανό μας (εκ μητρός) αλλά λόγω άγνοιας της τεχνολογίας, αδυνατώ να ανταποκριθώ. Αν θελήσει κάποιος θα έχει την αμέριστη βοήθειά μας ώστε να έλθει εις πέρας ένα τέτοιο σπουδαίο έργο.

Κ.Σ.Κ.

Πυροπροστασία Πυρόσβεση

Έμμονη ιδέα έχει γίνει το θέμα αυτό. Το χωριό μας βρίσκεται περιτριγυρισμένο από δασωμένες εκτάσεις και κυρίως από εγκαταλειμμένους και δασωμένους αγρούς.

Συσσωρεύτηκαν μεγάλες ποσότητες καύσιμης ύλης κοντά στον οικισμό. Παλιότερα καθαρίζονταν και σπέρνονταν τα χωράφια, βοσκούσαν κοπάδια ζώων όλο το χρόνο, ποτίζονταν δεντροπερίβολα. Υπήρχαν προϋποθέσεις ανάσχεσης μιας φωτιάς. Υπήρχαν

άνθρωποι που θα συνέδραμαν στο έργο της πυρόσβεσης. Τώρα δυσκόλεψαν και οι συνθήκες. Ανομβρίες, ξηρασία, ενισχυμένοι άνεμοι, αλλαγή κλίματος κτλ. δημιουργούν ευνοϊκότερες συνθήκες εκδήλωσης πυρκαγιάς. Είδαμε τι έγινε εν μέσω χειμώνα στο Λος Άντζελες και σε τόσα άλλα μέρη. Και στην πατρίδα μας κάθε καλοκαίρι ζούμε τον εφιάλτη της φωτιάς. Με δεδομένο ότι όταν εκδηλωθεί μια φωτιά με ευνοϊκές συνθήκες, λίγα μπορούμε να κάνουμε για την ανάσχεσή της, το βάρος πέφτει κυρίως στην πρόληψη.

Και να έλθουμε πάλι στο χωριό μας. Συντηρούμε στην ώρα τους τους αγροτικούς και δασικούς δρόμους ώστε να υπάρχει πρόσβαση σ' όποιο σημείο χρειαστεί; Υπάρχουν πυροφύλακες ή θερμικές κάμερες για έγκαιρη ειδοποίηση; Υπάρχουν εύκολα προσβάσιμα σημεία με νερό για γρήγορη επανατροφοδότηση των πυροσβεστικών οχημάτων; Υπάρχουν άνθρωποι εκπαιδευμένοι, από την τοπική κοινωνία που να γνωρίζουν τις προσβάσεις, να συνδράμουν στην κατάσβεση και κυρίως με προϋπάρχοντα σχεδιασμό; Υπάρχει σχέδιο εκκένωσης των ανθρώπων με ασφάλεια; Υπάρχει ή ενισχύεται κατάλληλα η βόσκηση της περιοχής με παντοειδή ζώα ώστε να μειώνεται η καύσιμη ύλη ή ισχύουν ακόμη αναχρονιστικές απαγορεύσεις (π.χ. αιγών); Και οι ίδιοι οι βοσκοί θα μπορούσε να είναι εν δυνάμει πυροφύλακες με κατάλληλη ενημέρωση συνεργασία και γιατί όχι κίνητρα. Θα μπορούσαν να υπάρχουν περιμετρικά του χωριού κρουνοί σύνδεσης κατ' ευθείας πυροσβεστικών σωλήνων (λάστιχων) στο δίκτυο ύδρευσης. Ειδικά απ' τα σημεία που συνήθως φυσάνε οι άνεμοι. Θα υπήρχε ταχεία αντιμετώπιση, απ' το να περιμένουμε τα πυροσβεστικά οχήματα απ' τη Φουρνά και το Καρπενήσι. Το αγροτικό αυτοκίνητο του Δήμου με τη δεξαμενή πυρόσβεσης και το μηχανισμό, είναι ένα καλό μέτρο και καλά είναι να βρίσκεται πάντα έτοιμο καθ' όλα στο χωριό.

Οι ειδικοί σίγουρα θα έχουν, απ' τη γνώση και τις εμπειρίες τους κι άλλες ιδέες πρόληψης. Καλά είναι όμως να τις δούμε πραγματοποιημένες.

Μουσική συναυλία

Είχε πέσει από παλιότερα στο τραπέζι η ιδέα πραγματοποίησης συναυλίας, με διοργανωτή το Σύλλογο Αγιατριαδιτών, και μουσικούς που έχουν ρίζες καταγωγής στο χωριό μας. Είναι αρκετοί. Όχι χορευτική βραδιά αλλά ακουστική μουσική μόνο.

Δύσκολο να βρεθεί ο κοινός χρόνος για πρόβες και προετοιμασία, ώστε από κοινού να παίξουν μουσική. Θα μπορούσαν μόνοι τους με το όργανό τους ή με κάποιον μαζί, να παρουσιάσουν κάποιο μουσικό κομμάτι. Ας αξιοποιηθεί και για τον τόπο μας η δεξιότητά τους.

Η πάνω πλατεία που έχει ησυχία, ίσως ενδείκνυται για τέτοια εκδήλωση. Υπάρχουν χωριανοί μας που διδάσκουν μουσική αλλά και ερασιτεχνικά ασχολούνται με κάποια όργανα.

Ας γίνει μια προσπάθεια υλοποίησης. Έχει τον ιδιαίτερο συμβολισμό μια τέτοια δράση.

Για υδρονλεκτρικά

Τόσα υδρονλεκτρικά έργα σχεδιάζονται σ' εμάς, στην περιοχή μας χωρίς εμάς βέβαια!

Ένα ποίημα για σκέψεις είναι αρκετό

Ποτάμια

*Τους πράσινους κύκλος την Άνοιξη
τους είδα να μεγαλώνουν και ν' απλώνονται
ίσαμε την άκρη, στο τέλος
εκεί π' άρχιζε κάτι άλλο φτιαγμένο από γη.
Ένα ποτάμι γιομάτο από καθρέφτες
και πρόσωπα γνωστά.*

*Λουλουδιαστό, πράσινο, όπως οι σκέψεις.
Μεταφέρει πάντα αλλού κι αλλού το δικό σου
το δικό μου.*

*Δεν ορίζει ούτε μια σταγόνα του.
Σήμερα νομίζεις πως είναι δική σου.
Το κάνεις όνειρο.*

*Αύριο ξυπνάς και δεν υπάρχει.
Πως να κρατήσεις το ποτάμι;
Τους άσπρους κύκλους του χειμώνα
τους είδα να μικραίνουν και να μαζεύονται.
Ζήτησαν ζεστασιά.*

*Θέλαν να γίνουν μια μεγάλη μπάλλα χιόνι.
Μάταια προσπαθούμε να δούμε τα πρόσωπά μας.
Τώρα το χιόνι κυλάει πιο γρήγορα.*

*Δεν μπορείς να τ' αποκτήσεις.
**Τα ποτάμια είναι σαν τα όνειρα.
Μη ζητάμε να γίνουν δικά μας.***

Μάρα Καρέτσου

Ευρωεκλογές Ιουνίου 2024

Από τους 26.477 εγγεγραμμένους ψηφοφόρους στην Ευρυτανία, ψήφισαν οι 9.218. Αποχή 65% περίπου. Έλαβαν μέρος στις εκλογές 30 κόμματα. Πήραν η ΝΔ 2.458 ψήφους (27,16%), το ΠΑΣΟΚ 1.758 (19,43%), ο ΣΥΡΙΖΑ 1.272 (14,06%), η Ελληνική Λύση 927 (10,24%), το ΚΚΕ 636 (7,03%) και η Νίκη 428 (4,73%). Τα άλλα κόμματα πήραν κάτω από 3% ψήφους.

Στην Αγία Τριάδα είχαμε τα εξής αποτελέσματα:

Εγγεγραμμένοι: 476 – Ψήφισαν: 149 – Άκυρα 3 και Λευκά 1.

ΝΔ	61
ΣΥΡΙΖΑ	13
ΠΑΣΟΚ	21
ΚΚΕ	15
Ελλην. Λύση	17
Πλεύση Ελευθερίας	1
Λατινοπούλου	5
Εθνικό Μέτωπο	2
Δημιουργία	4
Πατριώτες	1
Δημοκράτες	4
Νέα Αριστερά	1

Ανεπιτήρητα - αδέσποτα ζώα

Κάθε χρόνο αναφερόμαστε στο περιοδικό μας σ' αυτό το θέμα. Σχεδόν είκοσι πέντε χρόνια τώρα τα αδέσποτα γελάδια έγιναν η «γάγγραινα» του τόπου μας. Συζητήσεις επί συζητήσεων, κάποια «ανώδυνα» δικαστήρια, μετακυλήσεις ευθυνών, δραστική λύση καμία.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία οι Περιφέρειες της χώρας με τη συνδρομή των οικείων Δήμων υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή, μεταφορά, φύλαξη, διατροφή και διατήρηση των ανεπιτήρητων αγροτικών ζώων... να ανατίθεται σε συνεργασία η περισυλλογή τους.

Συνεχίζει με διαδικαστικές λεπτομέρειες ο Νόμος και τη σχετική επιβολή προστίμων κλπ.

Διαβάζουμε (Ευρυτ. Νέα 13/3/2024) ότι ο Δήμος Καρπενησίου διέθεσε 3.000 ευρώ για περισυλλογή γιδιών στην περιοχή Προυσού.

Διαβάζουμε (Ευρυτ. Νέα 4/9/2024) ότι ο Δήμος Καρπενησίου θα αποζημιώσει με 2.500 ευρώ κτηνοτρόφο, που τρία αδέσποτα σκυλιά

(επιτηρούμενα από το δήμο) επιτέθηκαν και κατέφαγαν δέκα πρόβατα ράτσας.

Διαβάζουμε (Γενάρης 2025) ότι δύο αδέσποτα άλογα στη Μυτιλήνη προκάλεσαν τροχαίο με θάνατο ενός νέου ανθρώπου. Ζητήθηκαν ευθύνες από τον ιδιοκτήτη τους με μηνύσεις.

Κι άλλες περιπτώσεις έχουμε.

Σε εμάς τι γίνεται; Εικοσιπέντε χρόνια υπάρχει το πρόβλημα. Ακόμη ψάχνουμε ποιος έχει τις ευθύνες να το λύσει; Πόσες άλλες δικαιολογίες! Γιατί τόση ατιμωρησία; Πρέπει να φτάσουμε στην αυτοδικία;

Κάθε χρόνο τρώνε κάστανα στα περιβόλια μας. Το βράδυ είναι μέσα στο χωράφι και το πρωί εξαφανίζονται που πάμε εμείς να μαζέψουμε. Να μαζέψουμε τί; Χαλάνε αυλάκια ποτίσματος, ρίχνουνε φράχτες, γκρεμίζουν όχτους, χαλάνε νεοφυτεμένα δεντράκια, μας «απαγορεύουν» να ανανεώσουμε δεντροκαλλιέργειες. Ως πότε;

Εγκαταλείψαμε εξ αιτίας τους τα χωράφια μας. Ας δοθεί επιτέλους λύση!

Τάματα ανεκπλήρωτα

Δεν πάνε πολλά χρόνια από τη διάνοιξη του αμαξιτού δρόμου Αγία Τριάδα – Χιονοδρομικό. (Ας μη σχολιάσουμε εδώ τώρα τη χάραξη εκεί ψηλά στις πλαγιές). Πολλά από τα μπάζα πετάχτηκαν στο χωράφι του Καραπιέρη, δωρεά στην κοινότητα για κατασκευή γηπέδου, στα Σκάματα. Ο εργολάβος έπρεπε να μετακινήσει τα μπάζα της διάνοιξης με πληρωμένο το κόστος της εργασίας αυτής. Η τότε δημοτική αρχή τον διευκόλυνε να τα ρίξει στο χώρο για το γήπεδο. Σε σχετική ερώτηση τότε συμβούλου γιατί επετράπη αυτό, η απάντηση που έλαβε ήταν ότι: «ο εργολάβος θα φτιάξει σε ανταπόδοση το γήπεδο αλλά και τον παλιό δρόμο από τις Μηνιές». Δεν έγινε τίποτα.

«Με το τάξιμο δεν χάνεις, λέει ο λαός. Με το δόσιμο χάνεις».

Μήπως οι χωριανοί μας που εκπροσωπούσαν τότε το χωριό στη διοίκηση, έχουν να μας πούνε κάτι;

«Χωριάτικοι Αντίλαλοι»

Χρόνια τώρα μας αποστέλλεται το περιοδικό «Χωριάτικοι Αντίλαλοι» τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ. Αναφέρεται σε δεκαπέντε χωριά, γύρω απ' τα δύο μεγαλύτερα Κρίκελλο και Δομνίστα. Δίνει μέσα από τις σελίδες του και την μακρόχρονη παρουσία του, το «στίγμα» της συγκεκριμένης περιοχής. Με ποικίλη ύλη, με αναφορές στα περασμένα, με παρακολούθηση και σχολιασμό της τωρινής επικαιρότητας. «Νοιάζεται» για τη γενέθλια γη.

Εκδότης – διευθυντής ο καθηγητής Χρήστος Γιαννακόπουλος από τα Ψιανά, σύζυγος της χωριανής μας Αθηνάς Στ. Τσιάτσου. «Ψυχή» του περιοδικού και του συλλόγου «ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ» αλλά και γενικότερα των πολιτιστικών της Ευρυτανίας Ευδόκιμη συνέχεια!

Για το νερό του Πάνω Κεφαλόβρυσου

«Ζωτικότερον γης, ύδωρ»

Γράψαμε και σε προηγούμενα τεύχη για τις διεκδικήσεις νερού απ' το Πάνω Κεφαλόβρυσο, που προβάλλουν γειτονικά χωριά. Εδώ θα επικεντρωθούμε σε ότι νεώτερο έχουμε τη χρονιά που πέρασε.

Έντονη λειψυδρία το περασμένο καλοκαίρι. Η έλλειψη χιονοπτώσεων το χειμώνα δημιούργησε πρωτόγνωρα φαινόμενα. Οι πηγές του Πάνω Κεφαλόβρυσου και λόγω υπομέτρου ανάβλυσης, παρείχαν ελάχιστες ποσότητες νερού. Το Σκαματόρεμα που είναι ο αποδέκτης της ροής στέρεψε εντελώς. Τα τρία ενεργά αυλάκια που ποτίζουν τα καστανοπερίβολα δεν είχαν πλέον ικανές ποσότητες για κάλυψη των αρδευτικών αναγκών. Έμειναν καστανοπερίβολα απότιστα με συνέπεια τη μικροκαρπία (μη εμπορεύσιμο προϊόν) και τη μεγάλη οικονομική ζημιά στους παραγωγούς. Υπήρξαν και προβλήματα ύδρευσης και του χωριού την περίοδο αιχμής του Αυγούστου.

Στις 10 Αυγούστου έγινε εκδήλωση – ενημέρωση για το θέμα «Νερό» στην αίθουσα του Λαογραφικού Μουσείου. Ενημερώθηκαν οι χωριανοί για όλα τα προβλήματα.

Και ερχόμαστε στο Νοέμβριο του 2024, που γίνεται προσπάθεια των προέδρων των γειτονικών χωριών (Χόχλια, Αγ. Χαράλαμπος, Πετράλωνων) να ενεργοποιήσουν τη μελέτη κατασκευής υδραγωγείου για τα χωριά του απ' το Πάνω Κεφαλόβρυσο της Αγίας Τριάδας που είχε εκπονήσει η απελθούσα δημοτική αρχή (κ. Σουλιάτης). Δεδομένου των ελάχιστων κατοίκων των χωριών αυτών, η έλλειψη νερού επικεντρώνεται στον Αύγουστο όπως και στην Αγία Τριάδα. Με υδρόμετρα στα Πετράλωνα και κάποιες υδροφόρες σ' άλλα αντιμετωπίστηκε το θέμα. Αν μπου υδρόμετρα παντού πιστεύουμε θα σταματήσουν τα ποτίσματα και δεν θα υπάρχει θέμα. Με αξιοποίηση και των πηγών που κάθε χωριό διαθέτει, με πολύ λιγότερα χρήματα, θα μπορούσε να γίνει εμπλουτισμός των υδραγωγείων για την καλοκαιρινή αύξηση κατανάλωσης.

Δεν μπορεί να ξεκινάμε απ' το θεώρημα «δεν επαρκεί το πόσιμο νερό και θέλουμε αγιατριαδίτικο». Ας αξιοποιηθούν οι ντόπιες πηγές με μικρές μελέτες και λύνεται το θέμα. Με ποια προοπτική άλλωστε να ξοδευτούν εκατομμύρια ευρώ (όπως η μελέτη προβλέπει) για να υφαρπαγεί το νερό του Πάνω Κεφαλόβρυσου που αποδεδειγμένα μειώνεται δραματικά το χρονικό διάστημα (καλοκαίρι), για το οποίο το πρόβλημα υποτίθεται θα έλυνε;

Αυτά και άλλα συζητήθηκαν με το δήμαρχο Καρπενησίου κ. Κακαβά σε συνάντηση στις 19 Νοεμβρίου 2024, για το θέμα αυτό. Παρακολουθούμε το θέμα, για να προλάβουμε όποια δυσάρεστη σε βάρος μας εξέλιξη. Θέλουμε, πιστεύουμε και ελπίζουμε, ότι η ενεργή συμπαράσταση όλων των χωριανών είναι δεδομένη. Δεν περισσεύει τίποτα από την προίκα του μικρού μας τόπου, για να το παίξουμε κουβαρδάδες!

Δημογραφικό

Διαβάζουμε δήλωση πολιτικού, ύστερα από περιοδεία στην ελληνική επαρχία:

«Η Ελλάδα κινδυνεύει δημογραφικά και πρωτίστως όλοι οι ορεινοί δήμοι της χώρας. Έχουμε χρέος ως πολιτικό σύστημα να σχεδιάσουμε σε στέρεες βάσεις την περιφερειακή

ανάπτυξη για να αντιμετωπίσουμε το δημογραφικό κίνδυνο, που θα οδηγήσει τα χωριά μας στην ερήμωση.»

Χιλιοειπωμένες κουβέντες και διαπιστώσεις. Η ροπή, δεκαετίες τώρα, παραμένει η ίδια. Αδειάζει η ύπαιθρος και συγκεντρώνεται ο πληθυσμός στις πόλεις. Ιδιαίτερα στην πρωτεύουσα. Και το χωριό μας ακολούθησε την πεπατημένη. Είχε του περισσότερους κατοίκους το 1940 (780 περίπου). Χάθηκαν στους πολέμους αρκετές δεκάδες χωριανών. Κι απ' το 1950 και μετά άρχισε η μετακίνηση προς τις πόλεις εντός της Ελλάδας και προς το εξωτερικό. Σ' όλες τις μετέπειτα απογραφές ο πληθυσμός του χωριού μας αλλά και όλης της υπαίθρου βαίνει μειούμενος. Τα μικρότερα χωριά εγκαταλείφθηκαν πλήρως, τα μεγαλύτερα «ψυχορραγούν». Οικονομικοί κυρίως οι λόγοι μετακίνησης. Η πόλη έδινε ευκαιρίες εργασίες, είχε καλύτερες απολαβές και συνθήκες. Η ποιότητα ζωής ήταν πιο θελκτική. Έτσι και όποιο κεφάλαιο (χρήμα) αποκτήθηκε στην επαρχία, επενδύθηκε στην πόλη. Όταν απομυζείς έναν τόπο κάποτε θα στερέψει. Και φθάσαμε εδώ που φθάσαμε. Με διαπιστωμένα λοιπόν τα προβλήματα τι κατεύθυνση δίνουμε για τη διόρθωσή τους; Η πολιτική δείχνει κάποιο δρόμο; Μάλλον όχι. Αποσπασματικά πυροτεχνήματα, διαχρονικών προεκλογικών σκοπιμοτήτων μόνο. Η εξέλιξη και η πορεία δημιούργησε στην πράξη δύο Ελλάδες. Τις περιοχές με μέτωπο προς τη θάλασσα που ελπίζουν και στηρίζονται στον Τουρισμό και την Ελλάδα της ενδοχώρας που βρίσκεται χωρίς κατεύθυνση. Πού θα στηριχθεί η οικονομία;

Χρειάζονται σοβαρές επενδύσεις, υποδομές παντός είδους και κυρίως κατευθύνσεις με ελπίδα. Δεν είναι δυνατόν ο αγροτουρισμός, η καλλιέργεια ρίγανης, τσαγιού κτλ., η παραγωγή μελιού, η υλοτομία να λύσουν τα προβλήματα. Καλά είναι αλλά δεν αρκούν. Απαιτείται σύγχρονη προσέγγιση γενικευμένες προσπάθειες, αντιγραφή και προσαρμογή παραδειγμάτων από άλλες χώρες, μακροχρόνιος σχεδιασμός, προσήλωση διακομματική στους στόχους, ώστε μελλοντικά ν' ανέβει το οικονομικό κυρίως επίπεδο της επαρχίας και να αντιστραφεί η δημογραφική κατάρρευση.

Αποχετεύσεις

Οι πρώτες αποχετεύσεις στην Αγία Τριάδα άρχισαν να κατασκευάζονται το 1968. Νωρίτερα απ' τον μεγαλύτερο δήμο της Αττικής, του Περιστερίου, που έγιναν το 1985. Χρόνο με το χρόνο επεκτάθηκαν και κάλυψαν τις ανάγκες όλων σχεδόν των οικιών του χωριού. Με τσιμεντοσωλήνες η κατασκευή του δικτύου. Με τα χρόνια δημιουργούνται ζημιές. Απαραίτητος ο έλεγχος και η συστηματική συντήρησή του.

Η απόρριψη των λυμάτων καταλήγει ανεξέλεγκτα στα ρέματα. Οι ικανές ποσότητες νερού στην ροή των ρεμάτων, κάλυπταν τα εμφανή προβλήματα που δημιουργούνταν. Ήρθε η Ευρωπαϊκή Ένωση με νομοθεσία και πρόσιμα να καθαρίσει και να βελτιώσει την απορροή και διάθεση των λυμάτων.

Για το χωριό μας προκρίθηκε η κατασκευή σπιτικών βόθρων, όπου θα κατέληγαν τα λύματα. Έγιναν οι βόθροι στις Λογγιές και συνδέθηκε ένα τμήμα των δικτύων αποχέτευσης που κατέληγαν στο Σκατόρεμα, Κακής εργολαβικής κατασκευής το δίκτυο σύνδεσης. Σε κατεβασία του Νεραϊδιά χάλασε το δίκτυο αυτό. (Διέρχεται μέσα στην κοίτη του ρέματος χωρίς ιδιαίτερες ενισχύσεις). Έγιναν κάποιες επιδιορθώσεις. Ελπίζουμε να ελεγχθούν και οι βόθροι για φερτά υλικά.

Το κεντρικό όμως δίκτυο αποχέτευσης καταλήγει στο Μαντανόρεμα, χαμηλά στο Βρωμολάγγαδο. Χρόνια τώρα περιμένουμε να κατευθυνθούν κι αυτά τα λύματα (τα περισσότερα) στους βόθρους. Τελευταία μάς είπαν ότι ανατέθηκε το έργο αυτό, πήρε παρατάσεις και είναι θέμα εργολάβου πλέον η κατασκευή του. Ελπίζουμε να το δούμε τελειωμένο μέσα στο 2025. Τέλος του έτους λήγει και η τελευταία παράταση. Φυσικά και μετά χρειάζεται παρακολούθηση για την καλή λειτουργία του. Θα μείνουν εκτός διασύνδεσης ελάχιστες απολήξεις αποχετεύσεων, εξοχίτικων κυρίως σπιτιών, που μελλοντικά ίσως βρεθεί και γι' αυτές λύση.

Θα καθαρίσουν έτσι με τον καιρό οι κοίτες των ρεμάτων. Αν προσεχτεί περισσότερο και η εναπόθεση σκουπιδιών στις όχθες τους, θα έχουμε καλά αποτελέσματα. Όχι τίποτε άλλο, αλλά το νερό αυτό θα το πίνουμε εμείς οι ίδιοι στην Αθήνα, σύμφωνα με τους κρατικούς σχεδιασμούς εκτροπής των υδάτων της λίμνης των Κρεμαστών, όπου καταλήγουν και τα δικά μας ύδατα.

Τεχνικά έργα

Αν και οι ανάγκες είναι πολλές για τεχνικές παρεμβάσεις στην κοινότητά μας, κινούμαστε μάλλον σε πνεύμα λιτότητας. Για το έτος 2024 έγιναν τα παρακάτω έργα:

α) Συμπλήρωσης πλακόστρωσης πλησίον οικίας Κιτσάκη Δημητρίου.

β) Πλακόστρωση στο δρόμο κοντά στην οικία Τσιάτσου Γεωργίας.

γ) Από την Περιφέρεια έγινε ένας οχετός στο δρόμο, πιο πέρα από τη γέφυρα του Σκαματορέματος, στο κτήμα του Χουσιάδα Ιωάννη. Ήταν πολύ επικίνδυνο για τα αυτοκίνητα να πέσουν μέσα.

Για το 2025 προγραμματίστηκαν τα παρακάτω τεχνικά έργα:

α) Πλακόστρωση πεζόδρομου στα Παλιοχώρα. Από τον κεντρικό δρόμο μέχρι την οικία Σκεμπέ Αποστόλη.

β) Κατασκευή νέου τοίχου στο δρόμο πάνω από την κορδέλα Κατσίφα Ευαγ. (κτήμα Κρουστάλλη Ιωάν.) λόγω κατάρρευσης του παλαιότερου τοίχου.

γ) Κάλυψη με σιδερένια σχάρα (όπως στην πλατεία) του κεντρικού αυλακιού, από την πλατεία προς το Μονοπάτι και την είσοδο του χωριού.

δ) Σύνδεση κεντρικού αποχετευτικού αγωγού με σημαντικούς βόθρους στις Λογγιές. Θα γίνει συνδετήριος νέος αγωγός, από την κατάληξη στο Βρωμολάγκαδο μέχρι τη στροφή του αμαξιτού δρόμου στ' Αλώνια, που διέρχεται ο ήδη κατασκευασμένος αγωγός. (Κατά μήκος του μυλαύλακου). Ένα έργο που καρκινοβατεί σχεδόν πέντε χρόνια. Παράταση στην παράταση πάμε. (Πέντε παρατάσεις γιατί;). Περιμένουμε επιτέλους τη λειτουργία του, για να σταματήσει η απόρριψη λημμάτων στο Μαντανόρεμα κι από εκεί στο κεντρικό ποτάμι. Να καθαρίσουν σταδιακά τα νερά και να επανέλθουν στην προ 57 ετών κατάσταση.

ε) Θα γίνουν εργασίες διευθέτησης των όμβριων και πηγαίων υδάτων κατά μήκος του τιμεντόστρωτου δρόμου, από διασταύρωση με δρόμο για Ι.Μ. Προφήτη Ηλία μέχρι την οικία Σπυριδούλας Ράϊκου. Να φύγουν δηλαδή τα νερά απ' το οδόστρωμα μα κατάλληλα αυλάκια και να διοχετευτούν στο λαγκάδι.

Σήματα Ιστορίας

«Όταν καταστρέφονται τα "τοπόσημα" χάνεται ή εξασθενεί κι η Μνήμη ενός Τόπου»

Αφορμή για να γραφεί αυτό το κείμενο, έδωσε η επίσκεψη στο χωριό μας, ύστερα από δεκαετίες, μιας κυρίας με ρίζες βαθιές στην Αγία Τριάδα.

α) Έψαξε να βρει τη βρύση στην Πλατεία, όπου μπροστά της τη δεκαετία του 1960 την είχαν φωτογραφίσει μικρό κοριτσάκι. Στο μάρμαρό της έγραφε δωρεά απ' τους προγόνους της. Οι μεγαλύτερης ηλικίας τη θυμούνται. Εισμάτην.

Έμαθε ότι τεμαχίστηκε το μάρμαρο και μπήκε στην τοικοποιία της νεώτερης βρύσης, που κατασκευάστηκε.

Ανατρέχοντας νοερά στο παρελθόν, βρίσκουμε κι άλλες «εξαφανίσεις» τέτοιων ιστορικών σημάτων του χωριού μας.

β) Την ίδια τύχη είχε πιθανόν η μαρμάρινη πλάκα (Ηρώο) με ονόματα χωριανών πεσόντων σε πολέμους, που βρίσκονταν στερεωμένη στο ανατολικό τοίχο, δίπλα απ' το ιερό, του προηγούμενου ναού της Αγίας Τριάδας. Πιθανόν είναι κομματιασμένη στα θεμέλια του νέου Ι.Ν.

γ) Μαρμάρινες πλάκες του προηγούμενου Δημοτικού Σχολείου¹ και του Γυμνασίου χάθηκαν.

δ) Οι δυο μονοκόμματα μυλόπετρες του υδρόμυλου «Τσίλα» στη θέση «Μυλαύλακα». Κάποιος υπέδειξε να τις συμμαζέψουν. Τις έφεραν άνδρες στους ώμους τους, μέχρι τη θέση Αλώνια. Εκεί τη μία την έσπασε ο Θ. Μαρίνης και την έβαλε στον ξερότοικο της περιφραξης του χωραφιού του. Την δεύτερη με αμάξι την έφεραν στο προαύλιο του Αγίου Βησσαρίωνα. Δεν είχε καλύτερη τύχη. Την έσπασε ο μάστορας Ηλίας Χαντζηπαυλίδης και την έριξε στα θεμέλια του προηγούμενου καμpanariού (κολλητά στην είσοδο του ναού) που τότε κατασκεύαζε.

ε) Ονοματοδοσία κεντρικού δρόμου του χωριού. Άλλαξε με απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου κι εξαφανίστηκαν τα ονόματα προηγούμενων τιμώντων προσώπων. Γιατί; Θα μπορούσε να δοθεί το νέο όνομα σε άλλον ανώνυμο δρόμο. Την ίδια αξία θα είχε. Το ίδιο και οι πινακίδες στον ανηφορικό εντός χωριού

δρόμο, που έφεραν τα ονόματα των αδελφών Καραμπέρη. Αποξηλώθηκαν!

στ) Ίσως κάποια αξιόλογα σιδερένια χειροποίητα κάγκελα, σταυροί ή μάρμαρα απ' τα παλαιότερα μνήματα των νεκροταφείων μας, θα έπρεπε να διατηρηθούν.

ζ) Το μικρό κτίριο στέγασης της βρύσης «Γορδής». Η γειτονιά βούλιαξε κι εγκαταλείφτηκε το 1963. Τίποτα δεν τη θυμίζει πλέον, παρά μόνο το στέγαστρο της βρύσης της. Πρέπει να συντηρηθεί πριν καταρρεύσει. Να μπει και μια σχετική μαρμαρίνη επιγραφή. Να μείνει «εις ανάμνησιν». Ακούει ο πρόεδρος;

η) Το Ιερό ευαγγέλιο της εκκλησίας μας (δωρεά Χατζηδημών 1767) βρίσκεται στις αποθήκες του Μουσείου Μπενάκη με προσωπική δωρεά ιδιώτη. Το χωριό δεν το δώρισε, ούτε γνώριζε. Χάθηκε όμως το πολυτιμότερο κειμήλιο της Αγίας Τριάδας. (Έχουμε αναφερθεί στο υπ' αριθμ. 16 τεύχος, έτους 2005 του περιοδικού μας.)

θ) Απέναντι απ' το παλαιό μοναστήρι του Προφήτη Ηλία βρίσκεται ακόμη ζωντανή η καστανιά που πρωτοκέντρωσε στο χωριό μας ο Κτητικός καλόγερος Ιλαρίων περί το 1840-50. Βέβαια είναι «πνιγμένη» απ' τα άγρια μέρη της, που φύτρωσαν στην συνέχεια. Απ' αυτή ξεκίνησε η διάδοση και καλλιέργεια κεντρωμένων καστανιών στο χωριό. Άθελά του κα απογραμμάτιστα ο καλόγερος Ιλαρίων, έδωσε προοπτική στον τόπο. Οικονομική ανάπτυξη, αίγλη κι αυτοπεποίθηση. Ας προσέξουμε, ας συντηρήσουμε κι ας αναδείξουμε αυτό το ζωντανό «μνημείο» μας! Να το γνωρίσουν κι οι νεώτεροι χωριανοί.

ι) Βεβαίως και το παλαιότερο και ιστορικό κτίριο της Αγίας Τριάδας, ο ιερός ναός του Προφήτη Ηλία, που οι Αγιογραφίες του ασυντήρητες καταρρέουν με τα χρόνια. Είναι χρέος μας λίαν συντόμως να ενεργήσουμε για τη διάσωσή του. Σε κάθε τεύχος του περιοδικού μας, αναφερόμαστε σ' αυτό το μείζον θέμα για τον τόπο μας.

Θα μπορούσε κάποιος να προβάλλει κι άλλα τέτοια στοιχεία, απ' αυτή την οπτική πλευρά, για τα ιστορικά «σήματα» του χωριού μας. Στο όνομα της ανανέωσης ή ανακαίνισης ή όποιας άλλης αιτίας δεν πρέπει να καταστρέφονται. Ας φυλάσσονται από καταστροφές σε κάποιο δημόσιο κτίριο κι ας προβάλλονται όταν

δίνονται ευκαιρίες. Όπως τώρα με την ίδρυση του Μουσείου. Εκεί είναι η θέση τους, αν είναι αδύνατη η επιτόπια παραμονή τους. Πρέπει να τα διατηρούμε ως συμβολή στην συλλογική μνήμη του χωριού. Ο τρόπος που συμπεριφέρεται ένας τόπος, ένα χωριό, στα σήματα ιστορίας του, δείχνει και τη σχέση που θέλει να έχει με το παρελθόν του και την ιστορική στιγμή που κάθε ένα απ' αυτά σηματοδοτεί. Οι προηγούμενες γενεές μας τ' άφησαν παρακαταθήκη. Εμείς τι κάνουμε;

Σημείωση:

1. Στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε απ' τη σύνταξη του παρόντος κειμένου (Χριστούγεννα), μέχρι την έκδοση του περιοδικού μας (Πάσχα) ανευρέθη η μαρμαρίνη πλάκα του Δημ. Σχολείου και τοποθετήθηκε στο χώρο του Λαογραφικού Μουσείου. Μακάρι να βρεθούν κι άλλα.

ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΡΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ
1953

Γιορτή Κάστανου

Πραγματοποιήθηκε και το περασμένο Φθινόπωρο, στις 13 Οκτωβρίου Κυριακή, η καθιερωμένη «Γιορτή Κάστανου» στο χωριό μας. Θαυμάσιος καιρός, εκατοντάδες οι επισκέπτες, απρόσμενα περισσότεροι των αναμενόμενων, κέφι και γλέντι όλη μέρα. Κάποιοι δυστυχώς λόγω πολυκοσμίας δεν εξυπηρετήθηκαν όπως έπρεπε.

Εμπλουτίστηκε η εκδήλωση, για πρώτη φορά και με άλλες παράλληλες δράσεις.

α) Μετά από συνάντηση στον νερόμυλο, στην είσοδο του χωριού, όσοι επισκέπτες

επιθυμούσαν, ξεναγήθηκαν και ενημερώθηκαν για την παραγωγή κασάνων στο καστανοπερίβολο του κ. Καββαδία Κώστα στα Κατσούλια και στο περιβόλι παραγωγής αρώνιας του κ. Παρούτσα Παναγιώτη στα Σκάμματα.

β) Συνέχισαν σε διαδρομές μονοπατιών με ξεναγούς τον κ. Κοπανάκη Εμαν. από το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καρπεννησίου και την κ. Λάμπα Βασ. απ' το Εργαστήριο Δασοπονίας και Δασικής Εδαφολογίας του τμήματος Δασολογίας Καρπεννησίου.

γ) Δημιουργίες από τη Φύση. Εικαστικές δραστηριότητες κυρίως για παιδιά με συλλεγόμενα φυσικά υλικά.

δ) Επισκέψεις και ξεναγήσεις στο Λαογραφικό Μουσείο και Μουσείο Κων. Τσάτσου στο Δημοτικό Σχολείο στον Αϊ-Γιάννη. Το ίδιο και στην εκκλησία του Αγίου Βησσαρίωνα με το ξεχωριστό, περίτεχνο, ξυλόγλυπτο τέμπλο της.

Ο Σύλλογος Αγιατριαδιτών σε συνεργασία με τον πρόεδρο του χωριού κ. Ντάσιο Επαμ. πρόσφεραν δωρεάν ψητά κάστανα (συνεισφορά των παραγωγών), ζεστό τσάι του βουνού και παραδοσιακό τραχανά. Τα κοψίδια και τα ποτά πληρώνονταν.

Θαυμάσια η παραδοσιακή ορχήστρα, με νέους κυρίως μουσικούς, δημιούργησαν κεφάτη χορευτική ατμόσφαιρα. Ξεχωρίσαμε τον νεαρό Ευρυτάνα Δημοσθένη Στεργιάννη με το κλαρίνο του.

Παραβρέθηκαν ο Δήμαρχος κ. Κακαβάς Χρ., η Αντιπεριφερειάρχης Ορεινής και Δασικής Πολιτικής κ. Καλαντζή Κατερίνα,¹ αρκετοί σύμβουλοι και καλεσμένοι.

Ο Δήμος Καρπεννησίου ενίσχυσε, όπως πάντα, οικονομικά την πραγματοποίηση της εκδήλωσης.

Κ.Σ.Κ.

Σημείωση:

1 Αναφέρθηκε σε ομιλία της στην αντιμετώπιση των καταστρεπτικών εντόμων «σφήκα της Κίνας». Με προσπάθειες ετών και χρηματική συνδρομή της Περιφέρειας, διαπιστώσαμε με χαρά ότι οι πληθυσμοί των καταστρεπτικών εντόμων υποχώρησαν δραστικά. Τα «αντιέντομα» που απελευθερώθηκαν στα καστανοπερίβολα έκαναν τη δουλειά τους. Η παραγωγή άρχισε ν' ανακάμπτει.

Πανελλήνιο Αγροδασικό συνέδριο

Επίσκεψη στα ίδια περιβόλια (αρώνιας και καστανιάς) πραγματοποιήθηκε και στις 18 Οκτωβρίου 2024, από ομάδα πενήντα (50) περίπου συνέδρων, που συμμετείχαν στο τριήμερο (17-19 Οκτώβρη) **1ο Πανελλήνιο Αγροδασικό Συνέδριο** στο Καρπενήσι με θέμα την αγροδασοπονία, τα οφέλη και τις προοπτικές της.

Την σύνθεση των συνέδρων απάρτιζαν επιστήμονες, εκπρόσωποι δημόσιας διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, φοιτητές και νέοι αγρότες.

Κύρια φιλοσοφία του συνεδρίου (όπως προβάλλεται στην τοπική εφημερίδα «Ευρυτ. Νέα» - 30/10/2024) είναι: «...Τα αγροτικά συστήματα είναι μορφές χρήσης γης όπου σκόπιμα συνδυάζονται καλλιεργούμενα ή άγρια δέντρα και γεωργικές καλλιέργειες και βόσκηση αγροτικών ζώων στο ίδιο κομμάτι γης και την ίδια χρονική περίοδο. Αναγνωρίζεται πλέον, διεθνώς ως ένας από τους πιο ανθεκτικούς τύπους πολυλειτουργικών τοπίων, που μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά στο μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις κοινότητες της υπαίθρου...» Οι διοργανωτές εκ μέρους του Πανελληνίου Αγροδασικού Δικτύου ευχαρίστησαν ιδιαίτερα τους Κώστα Καββαδία, Λάμπρο Παρούτσα, Παναγιώτη Παρούτσα και Σοφία Σαρηγιαννήδη, που φιλοξένησαν τους συνέδρους στα αγροτοδασικά κτήματα που διατηρούν στην Αγία Τριάδα Ευρυτανίας και τους μετέφεραν με τον πιο ζωντανό τρόπο τις αρχές της αγροδασοπονίας προσαρμοσμένες στις τοπικές γεωφυσικές και κλιματικές συνθήκες.

Μαθητικό Ημερολόγιο 1954-55

του Κωσ/νου Χρυσ. Ντάσιου

Στο περιοδικό μας, τεύχος 29 – Απρίλιος 2021, δημοσιεύσαμε αποσπάσματα μαθητικού Ημερολογίου, του Κώστα Χ. Ντάσιου, του έτους 1955, όταν σπούδαζε στο Γυμνάσιο Καρπενησίου. Στο φετινό περιοδικό επιλέξαμε κάποια τμήματα του Ημερολογίου των ετών 1954 μέχρι το Φλεβάρη του 1955. Προηγούνται των δημοσιευμένων. Δίνουν εικόνες της τότε μαθητικής ζωής και αντικατοπτρίζουν τις δυσκολίες των παιδιών στην προσπάθειά τους να μάθουν γράμματα και να έχουν ένα καλύτερο μέλλον, απ' αυτό των γονιών τους. Υπάρχουν καθημερινές γραφές στο Ημερολόγιο. Επιλέξαμε κάποια ενδεικτικά τμήματά του.

4/10/1954 Δευτέρα. Πήγα σχολείο. Ο καιρός νεφελώδεις. Είχα δύο γράμματα. Ένα από τον αδελφόν¹ μου και ένα από τη «Ζωή».² Νέοι μαθητές στην τάξη μου.

7/10/1954 Πέμπτη. Μας έδωσαν το πρόγραμμα, 29 ώρες την εβδομάδα. Αρχαία 7 ώρες, ανά 3 Νέα (Ελληνικά), Μαθηματικά, Λατινικά, Ιστορία, Γυμναστική, Φυσική και ανά 2 Θρησκευτικά, Γεωγραφία. Αρχαία, νέα, Ιστορία έχουμε τον κ. Ν. Σιδερίδη. Μαθηματικά, Γεωγραφία έχουμε τον κ. Παπαναγιώτου Τρ., Λατινικά τον κ. Βλάχο. Γυμναστική τον κ. Κουντέλα. Φυσικά τον κ. Μουτουγιάννη, Θρησκευτικά το κ. Τσιάκα Κ.³

9/10/1954. Εγράψαμεν Έκθεση: «Η καλοκαιρινή βροχή». Ο κ. Σιδερίδης μου έδωσεν ένα σημείωμα για να παίρνω φαγητό απ' το Στρατό. Ο καιρός είναι ολίγον βροχερός. –Καλώς τον κ. Ντάσιο, είπε ο κ. Βλάχος,⁴ επειδή άργησα να πάω στο μάθημα. Γέλια μαθητών.

15/10/1954 Παρασκευή. Σήμερα η σπιτονοικοκυρά μου μού ζύμωσε. Το πήγα στο φούρνο κατά τις 3 μ.μ. Το απόγευμα έριξε και βροχή. Το βράδυ πήγα στην Αθ. Παπ... και διαβάσαμε. Κατά τις εξήμιση πήγα και το πήρα.

19/10/1954 Τρίτη. Ο καιρός είναι καλούτσικος. Εσηκώθηκα και Αρχαία. Χάλια ας τα μπητ'!

25/10/1954. Σήμερα είμαι εντελώς αμελέτητος. Έπιασα και τον κ. Μουτογιάννη και του είπα πως δεν ξέρω Φυσικά. Απόντες στο σχολείο πολλοί. Επίσης είναι πολλοί και εκείνοι οίτινες δεν ξέρουν Φυσικά. Κάναμε 3 ώρες. Έπειτα κάναμε δοκιμαστική παρέλαση και φύγαμε. Το βράδυ πήρα και τα αρβίλια που παρήγγειλα. Κέρασα μισή οκά κρασί. Είχα εις το σχολείο και τη «Ζωή».

28/10/1954 Πέμπτη. Σήμερα ο καιρός είναι ομιχλώδης. Επίσης κάνει και δυνατό ψύχος. Στις 9:30 η ώρα ξεκίνησα για το σχολείο. Με βρήκε και ένας μαθητής και μου λέει πως με ζητά η καθηγήτρια. Επήγα στο σπίτι της και μου είπε να της φέρω 15 οκάδες καρύδια και 5 οκάδες φασόλια. Με φίλεψε η πεθερά της λουκούμι. Κατά τύχη, πιο κάτω απ' το σπίτι της ευρήκα τη Μαρ. Σκαρτσιούνη

1. Ο αδελφός του Κώστα, ο Σωτήρης Χρ. Ντάσιος ήταν τότε χωροφύλακας. Αργότερα μετανάστευσε στην Αμερική.

2. Πρόκειται για τη χριστιανική οργάνωση «Ζωή» που έστελνε τότε γράμματα, εφημεριδούλες κι αργότερα περιοδικά σε μαθητές και σχολεία.

3. Ο Τσιάκας Κώστας, Θεολόγος απ' το Μαυρίλο, ήταν αργότερα, αρχές της δεκαετίας του 1970, γυμνασιάρχης στον Αϊ-Γιώργη Τυμφρηστού. Πολλοί Αγιατριαδίτες μαθητές τον είχαν καθηγητή στον Αϊ-Γιώργη.

4. Η γιαγιά του καθηγητή κ. Βλάχου ήταν Αγιατριαδίτισσα, κόρη του Κωστή Κεφάλα.

και παρήγγειλα (τα καρύδια και φασόλια). Δεν ξέρω, θα τους πει; Γύρισα πίσω στο σχολείο. Ξεκινήσαμε βρέχοντας για την Πλατεία. Διαλυθήκαμε όμως ένεκα της βροχής. Επήγα στην εκκλησία. Το βράδυ κάθισα και διάβασα.

31/10/1954 Κυριακή. Σήμερα τσακώθηκα λίγο με την κ. Ε. Θ. Κοντο(πάνου)(;) ⁵ διότι καθώς ισχυρίζεται έκανα πως δεν άκουα δια να ανοίξω να κοιμηθεί ο σωφέρ. Εφόρτωσα καρδιές πλάκες μαζί με άλλα τρία παιδιά. Γιουρ... Μπανά Αμινασού (ίσως για γλυκά, αφού πληρώθηκαν). Το βράδυ πήγα βολτίτσα.

15/11/1954 Δευτέρα. Σήμερα έλαβα την εφημεριδούλα «Ζωή». Ο γυμναστής εφώναξε «Ξύπνα Ντάσιο». Το μεσημέρι φαγητό δεν πήρα. Το βράδυ ήρθε και κοιμήθηκε στο σπίτι μας ο μπάρμπα μας ο Στέλιος (Ντάσιος).

21/11/1954 Κυριακή. Σήμερα το πρωί πήγα στο πρακτορείο για να χαιρετήσω τον κ. Μαθηματικό που φεύγει. Πιο κάτω απ' το σπίτι που μένω, στα δημοτικά σχολεία γίνονται εκλογές, όπου ψηφίζει ο κόσμος. (Την άλλη μέρα γράφει: Έμαθα τ' αποτελέσματα. Βγήκε ο Τάκης Κοτσιμπός με θρίαμβο).

28/11/1954. Σήμερα εκκλησιασμό πήγαμε στην «Αγία Τριάδα». Γύρισα κι έφτιασα τραχανά. Άνοιξα και το κουτί με το λίπος (χοιρινό). Από εκεί πήγα στην Ξένη. Με κέρασε γλυκό. Από εκεί στη Βιβή Μαθέ. Με κέρασαν γλυκό και κρύο νερό. Ήρθε και ο Λεωνίδας (Ντάσιος) και μου έφερε κάστανα βραστά.

1/12/1954. Σήμερα είναι συννεφιά. Σηκώθηκα κι έβρασα τσάι. Ξυρίστηκα. Τα παιδιά έκαναν και το δεύτερο εμβόλιο. Εγώ δεν το έκανα. Αυστηρές παρατηρήσεις εκ μέρους του κ. Γυμνασιάρχου εις τους μαθητές και μαθητριάς της Ε' τάξης. Ήρθαν και μερικοί Αγιατριαδίτες από τα Βαρκά. ⁶ Το βράδυ ήλθε ο Ντότσικας και ο Τάκης Φουρλιάς. Ψήσαμε κάστανα και ήπιαμε κρασί.

3/12/1954 Παρασκευή. Σήμερα ο καιρός είναι νεφελώδης, όπως και χθες. Το πρωί σηκώθηκα κι έφτιαξα τσάι. Είχα γράμμα από το Χρυσόστομο Καραπιπέρη και μου γράφει για το διορισμό του Σακκά Δ. Έπιασε όταν σχολάσαμε δυνατή βροχή. Μούσκεψα.

6/12/1954. Σήμερα σχολείο δεν έχει. Εις την εκκλησίαν δεν επήγα. Έβρασα τραχανά. Έξω ψιλοβρέχει. Αγόρασα 4 οκάδες αλεύρι βερεσέ από τον Νικοτάκη. Πήρα και πέντε (5) δραχμές δανεικά από τον Κλεομένη Λάππα. Το βραδάκι πήγα κάτω στον Αντρέα Δημόπουλο και μ' έστειλε 7.20' η ώρα στην αγορά για γλυκά. Επήγα με την ψυχή στο στόμα. Ευτυχώς δεν συνάντησα κανέναν καθηγητή. Φάγαμε, ήπιαμε, χόρεψα. Ήρθε κι ο Τάκης Φουρλιάς και καθίσαμε.

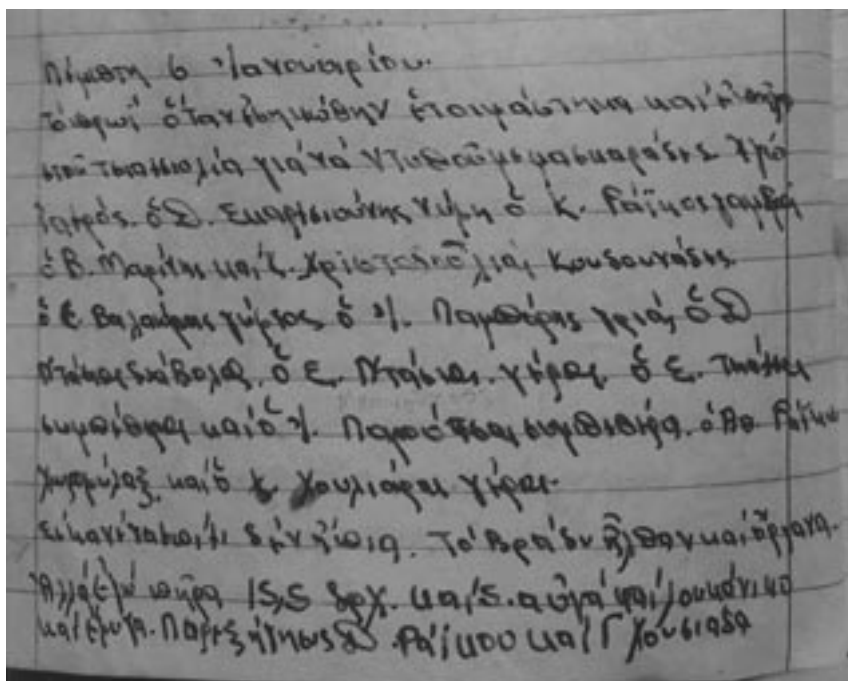
9/12/1954. Σήμερα ήλθαν πολλοί χωριανοί μου. Μεταξύ αυτών ήταν η Ηλίενα (σύζυγος του Ηλία) Μαρίνη, η θεία μου Σταμάτω και ο Πέτρος (ο σύζυγός της) και η Μαρίκα Σκαμαγκούλη. Μου έφεραν μερικά πράγματα. Το βράδυ το σχολείο (οι μαθητές) πήγε θέατρο. Εγώ δεν πήγα διότι δεν είχα 3 δραχμές. Πήγα και παρακολούθησα στο δικαστήριο τας διαφόρους δίκας. Βγήκα με το φίλο μου χωροφύλακα Κώστα Πλάκα και τα είπαμε. Πήραμε και κοκορέτσι και ένα κατοστάρικο κρασί. Το βράδυ κάθισα αρκετά για να συζητήσω με τους μουσαφiriάιους που είχα. Σηκώθηκα και τη νύχτα και διάβασα.

15/12/1954 Τετάρτη. Ο καιρός είναι νεφελώδης. Σχεδόν σήμερα την έβγαλα με κρομυδάκι και ψωμί. Ήρθε και ο κ. Σακκάς εις το σπίτι. Επίσης και η αδελφή του Λεωνίδα, η Γεωργία (σύζυγος αργότερα του Χαρ. Χαβέλου). Το απόγευμα πήγα στη Βιβλιοθήκη.

5. Είναι η Ελένη Κοντοπάνου, η σπιτονοικοκυρά του.

6. Εκτός του κύριου μονοπατιού για Καρπενήσι από τα Καγγέλια, χρησιμοποιούνταν κι άλλο από δυτικά. Απ' το Στενωματιώτικο τόπο.

- 22/12/1954.** Σήμερα ετοιμαζόμαστε για να φύγουμε. Στο σχολείο πήγα δύο ώρες, Αρχαία και Ιστορία. Είχα και γράμμα από το θείο καθώς και 5 δραχμές. Στα λατινικά πήρα άδεια. Χαιρετήθηκα με τον Βλάχο δια χειρός μας. Παρέα είχα άλλους 10. Στα Καγκέλια κινδυνέψαμε. Έφθασα στο χωριό εις τας 5 παρά. Φάγαμε κάστανα. Κάθισα για να στεγνώσω. Τώρα πλέον είμαι στο χωριό.
- 13/12/1954.** Σήμερα συναντήθηκα με το φίλο μου χωροφύλακα. Με κέρασε στου Κώστα (Τσιάτσου). Κάναμε πολλές βόλτες. Ήρθε και κάτω στο σπίτι.
- 24/12/1954** Παρασκευή. Σήμερα τα παιδιά τραγουδάνε. (Κάλαντα). Εγώ πήγα στις Λάκκες κι έφραξα το χωράφι.
- 28/12/1954.** Κάνει κρύο. Από το μεσημέρι και έπειτα γλύκανε λίγο ο καιρός. Πήγα μια βόλτα ως του Αλή-αλώνι. Το απόγευμα συζητήσαμε στο μαγαζί «περί Κύπρου».
- 30/12/1954.** Σηκώθηκα με 3 ώρες νύχτα για το Καρπενήσι. Είχα και 10 οκάδες βάρος κάστανα. Ο Πέτρος έκανε από την εκκλησία επάνω. Εγώ με το Θύμιο από του Μαρίνη-Ράχη. Έπεσα στις Καρές και χτύπησα λίγο. Τον Πέτρο τον φθάσαμε στου Κακογιάννη. Φέξαμε στο σύνορο. Στο Καρπενήσι φθάσαμε στις 10 και τέταρτο. Επήγα στον Γεώργιο Κοντοπάνο, του έδωσα μερικά κάστανα σ' αυτόν και σε όλους. Έπειτα πήγα στην καθηγήτρια και της πήγα ως δύο + (και) οκάδες κάστανα. Με κέρασε κουραμπιέ. Μου έδωσε και δύο βιβλία για να διαβάσω. Έπειτα ξαναγύρισα στον Κοντοπάνο, πήρα πράγματα και πήγα επάνω στην οικίαν μου. Στο δρόμο έφθασα και τον Τάκη Παπασπύρου και πήγαμε παρέα ως επάνω. Ήρθε και η Αθηνά (αδελφή του Τάκη). Ευρήκα και την κυρά Ελένη να φτιάχνει γλυκά. Πήγα στο Μητρολιά και πήρα 1 ½ οκάδες πορτοκάλια, ένα σώβρακο και καραμέλες. Παρέα είχα τη Μαριάννα, Θύμιο και Πέτρο. Στα Ριζοκάγκελα φθάσαμε και τον Θόδωρο. Αλλά όταν γυρίσαμε πίσω μας άφησε. Ήρθα στο χωριό. Βρήκα και τον Πλάκα. Με πονούν πολύ τα πόδια μου.
- 3/1/1955** Δευτέρα. Σήμερα επήγα στο περιβόλι μου. Έβαλα καταβολάδες και εργάστηκα κυρίως στη Λουρίδα. Εφύτεψα στο χέρσο τη σουρβιά, μηλιά και εφύτεψα δύο κλήματα στο κοτέτσι από πίσω.
- 5/1/1955.** Επήγα στο περιβόλι μου και εφύτεψα διάφορα κλήματα και καταβολάδες. Έπλυνα και το βαρέλι στο λαγκάδι του Νταλιποκώτσιου. Το βράδυ συναντήθηκα με τα παιδιά και κανονίσαμε αύριο να γίνουμε μασκαράδες. Εγώ θα γίνω γιατρός. Επήγα σε διάφορα σπίτια για να περισυλλέξω πράγματα που θα χρειαστώ αύριο.
- 6/1/1955** (Των Φώτων). Το πρωί όταν εσηκώθην ετοιμάστηκα και επήγα στου Τσιατσολία για να ντυθούμε μασκαράδες. Εγώ **ιατρός**, ο Δημήτριος Σκαρτσιούνης νύφη, ο Κώστας Ράϊκος γαμπρός, ο Βάϊας Μαρίνης και Κώστας Χριστοδουλιάς κουδουνάδες, ο Ευάγγελος Βελαώρας γύφτος, ο Ιωάννης Παμπόρης γριά, ο Δημήτριος Κων. Ντάσιος διάβολος, ο Στέλιος Ντάσιος γέρος, ο Στέλιος Τσιάτσος συμπέθερος, ο Ιωάννης Παν. Πα-

Μεταγενέστεροι του ημερολογίου μασκαράδες

1. Διακρίνουμε τον **Βαγγέλη Ν. Ράϊκο** γαμπρό, το **Γρηγόρη Αθ. Ράϊκο** νύφη, τον **Νίκο Κ. Τσιάτσο** παπά και τον **Ηλία Δ. Βελαώρα**, κάποια χιονισμένα Φώτα.
2. Γαμπρός ο **Βαγγέλης Δ. Κασιόφας**, νύφη ο **Βαγγέλης Φ. Καββαδίας**, συμπεθέρα ο **Κώστας Ι. Τασόβαλης**. Οι άλλοι ... έχουν μάσκες.

ρουτσας συμπεθέρα, ο Αθανάσιος Ράϊκος χωροφύλαξ και ο Κωστάκης Χουλιάρας γέρος. (Σύνολο 13 νέοι). Σε κανένα σπίτι δεν ήπια. Το βράδυ ήλθαν και όργανα. Αλλά εγώ πήρα 15,5 δραχμές, 5 αυγά και λουκάνικα και έφυγα.

8/1/1955 Σάββατο. Κατά τις 9 η ώρα κινήσαμε για Καρπενήσι. Η μητέρα μου έβγαλε το βάρος ως τις Καρές, πιο πάνω απ' το δικό μας το χωράφι που πιάνομε τα έλατα. Εκεί το έβαλα στο μουλάρι της Ζάχαινας. Η μητέρα μου γύρισε πίσω. Το μουλάρι τα πήγε ως τις Κοπάνες που είναι οι δυο βρυσούλες στο πλάι από δώθε. Στο Καρπενήσι φθάσαμε στις 2 η ώρα. Βρήκα την Αριστέα άρρωστη. Πήρα μια οκά πορτοκάλια. Τα 6 τα έστειλα με την Λάμπρω στο χωριό.

10/1/1955. Μας έδωσαν το καινούργιο πρόγραμμα. Μας χώρισαν χώρια τα κορίτσι και χώρια τα παιδιά (αγόρια). Από τώρα θα πηγαίνουμε χώρια στις τάξεις. Έστειλα γράμμα στο θείο μου. Πήρα και ένα σαπουνάκι αρωματικό και 1 δραχμή σύκα.

24/1/1955 Δευτέρα. Σήμερα η ημέρα είναι νεφελώδης και σιγοβρέχει λίγο. Τίποτε δε γνωρίζω το νεώτερον. Το απόγευμα Γυμναστική δεν πήγα. Έστειλα γράμμα στον Καραπιπέρη.

25/1/1955. Πάλι νεφελώδης είναι η μέρα. Στο σχολείο είχα και γράμμα από τον θείο μου καθώς και 1 δολάριο. Σήμερα του απάντησα αμέσως. Έστειλα και του Σωτήρη γράμμα.

7/2/1955 Δευτέρα. Σήμερα γράψαμε Φυσικά για τον τριγμό της ακρίδας, την αναπνοή (της σαύρας) το ένα ζήτημα. Καραβίδα διαμονή, πολλαπλασιασμός, αναπνοή το άλλο. Πόδες, στάδια αναπτύξεως το τρίτον. Εγώ έγραψα το 1 και το 3. Είχα και τη «Ζωή». Πήρα 5 δρχ. από τον Λάππα. Αντίο.

8/2/1955. Σήμερα σηκώθηκα, διάβασα ως τις 10 και κατά τις 10 κατέβηκα προς τα κάτω και πήρα 100 δράμια λάδι. Μας έφτιαξε πατάτες η κυρά-Ελένη...

13/2/1955 Κυριακή. Η ημέρα είναι συννεφιασμένη. Πήγα στην εκκλησία «Αγία Τριάδα» (Καρπενήσιου). Άναψα κερί, έριξα και στο δίσκο 1 δρχ. Ήρθα προς τα επάνω. Πήγα και πήρα ένα γιαουρτάκι και μου έδωσε και η κυρά Ελένη ένα πιάτο «Φύλλο» (Χυλοπίτες). Το απόγευμα πήγα στην Ξένη και στη Βιβή. Γίνεται και ένας γάμος. Έκανα κομπλιμέντα στη Χιόνη με το φίλο μου τον Τσατσαρώνη.

Συνεχίζεται...

ΠΩΛΗΤΗΡΙΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ του 1860

Τα παλιά συμβόλαια αποτελούν πηγή πληροφοριών, άγνωστων στις μέρες μας, λόγω παρέλευσης χρόνου. Δίνουν εικόνες του χωριού και των ανθρώπων του από τα «περασμένα» κι έτσι συμπληρώνεται η ιστορική διαδρομή μας. Δίνοντας σχετικές επεξηγήσεις ώστε να γίνονται κατανοητά σήμερα. Παραθέτουμε ένα τέτοιο πωλητήριο συμβόλαιο.

4559 94 ΠΩΛΗΤΗΡΙΟ A

Ἐν Καρπυμείῳ. ¹ Δὴ μὲρον τὴν ἑκτὴν Νοεμβρίου τοῦ χιλιοετοῦ δυταμισιοῦ τοῦ
ἑξημισιοῦ (1860) ἔτους, ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Εἰρηνοδίκου αὐτοῦ Παρέδρου
Εὐρυτανίου Πανθεοῦ Χαντζοπούλου, κατὰ τοῦ ἐνταῦθα, ἀνακλη-
ροῦντο τὸν ἀπόντα διμετοχολογράφον Εὐρυτανίου Γεωργίου Σ. Τεπετάρου
καὶ τὸν ἔξαίρου μὲνον Εἰρηνοδίκην Εὐρυτανίου Βασιλ. Ν. Βασιλείου ἀδελφ.,
καὶ τῶν μαρτύρων Κυρίου Χαράλαμπος Πλάν. Τεργιόλη, ἐμποροῦ, καὶ
Πλάν. Φλετούρη, γεωργοῦ κατὰ τοῦ ἀμφοτέρων Καρπυμείου, ἐν τῇ
καὶ πολιτῶν Ἑλλήνων γνωστῶν μου καὶ δεχέται πᾶσι ευχάνειας,
οἱ ἀπ' αὐθιᾶς γνωστοί μου καὶ μὴ ὑπαγόμενοι εἰς οὐδεμίαν νό-
μιμον ἑξ' αἰτίας Κύριοι Βασιλείου Ν. Βασιλείου ἀδελφ., Εἰρηνοδίκην, κα-
τὰ τοῦ ἐνταῦθα, πληρεξούσιος τῶν ἀδελφῶν Γεωργίου Νικολαΐδου
Διμηγύρου, Θεοδοίου Νικολαΐδου Εἰρηνοδίκου, καὶ Θεμιστοκλέους
Νικολαΐδου ἱατροῦ, κατὰ τοῦ ἀπόντων Λαμίας ² διορισθέντος τοι-
οῦτα διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἐνημεμένου ὑπ' ἀριθ. τρεῖς χιλιάδες καὶ ἀπὸ δι-
κάου ἐν τῇ ἐκτελεστικῇ τῆς πληρεξουσιότητος τοῦ ἐγγράφου γνο-
μένου ἐνώπιον τοῦ διμετοχολογράφου Λαμίας Θεόδωρου Δουδουνιώτου
ἀφ' ἑνὸς, καὶ Πλάν. (νικ.) Κουκουτίνου κατὰ τοῦ κυρίου Δομιανῶ
τοῦ Δήμου Κτημέντιαν, γεωργός, ἀφ' ἑτέρου ἐδήλωσαν τὰ ἑξῆς:

Ὁ μὲν Βασιλεὺς Ν. Βασιλείου ἀπὸ τὴν ἐπιτεθεῖσαν ἰδιότητά του ὅτι
εὐχαρίστω καὶ οὐκ ἐκδελχῶ παλαὶ καὶ παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν διαληφθέντα
Πλάν. Κουκουτίνου τοὺς ἐξῆς ἀγροὺς τῶν ἐν τῇ ἐκτελεστικῇ του καμίνου
ἐν τῷ τοῦ Δήμου Κτημέντιαν καὶ περιφάρεια τοῦ χωρίου Ἀγίας Τριάδας,
ἢ τοῖς α') εἰς ἀγρὸν καμίνου εἰς δέειν "Λίμνην" ³ ἐν ἐπὶ ἐκτελεστικῇ ἐνός
καὶ ἡμέτερος καὶ εὐπορευόμενον Ἀνατολικῶς μετ' ἀγρῶν τῶν ἰδίων πελ-
τιῶν, Δυτικῶς μετ' ἀγρὸν Σκουδριάνου καὶ Βακούριαν, καὶ μετ' ἐν τῇ
Ἀρτυτικῇ μετ' ἀγρὸν Πλάν. Διωνῶ ⁴ καὶ Κώστα Παχιοῦρα καὶ Ζάχοι
Καββαδία καὶ Μισομυρηνῶς μετ' α' β' λαγυῶν Πάχη δ' β') εἰς ἄλλοιον
ἀγρὸν καμίνου εἰς τὴν ἰδίαν δέειν "Λίμνην" ἐν ἐπὶ ἐκτελεστικῇ ἡμέτερος,
καὶ εὐπορευόμενον ἀφ' ἑνὸς μετὰ τὸν περιγραφέντα ἀγρὸν, ἀφ' ἑτέρου
μετ' ἀγρὸν Σκουδριάνου ἐν τρίτῳ μετ' ἀγρὸν Παπακωνόστα, καὶ ἐν
τετάρτῳ μετ' Καλχαγιά Πάχη, διὰ δραχμῶν Διμισίαι ἀριθ. 200, ἐν
τῶν ὁποίων τὰς μὲν ἑκατὸν ἀγροῦς δεκάς οὐκ ἔλαβε οὐδέποτε ἐπὶ

παρουσία μου μετρηθείσας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ, τὰς δὲ λοιπὰς
 ἐπισκεύας ἔλαβεν ὡς ὑπολόγισεν πρότερον ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀγοραστοῦ,
 καὶ τοιοῦτο ὅπως οἱ μὲν ἐντολὰς τῶν ἀποζητούντων πᾶντὸς εἰς αὐτῶν
 τῶν ἀγρῶν δικαιώματα ἔχον, ὁ ἀγοραστής δὲ ἀναγνωρίζεται τέλειος κα-
 τοχὸς καὶ κύριος αὐτῶν, ἐνάρκηνος ἀπὸ σήμερον καὶ εἰς τὸ ἔξῃς νὰ
 διαθέτῃ αὐτοὺς ἀκωλύτως καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῶν, ὁ δὲ Ἰωάννης
 Κουκουτίνης, ὁ πληρώσας τὸ ἐκ ἀρχαίων Διαμυστῶν τμήμα τῶν ἀ-
 νωτέρω περιγραφέντων ἀγρῶν δέχεται τὴν προκειμένην ἀγορὰν αὐτῶν.
 Κατ' αἰτησὶν τῶν δὲ ἐνισταμένων τὸ παρὸν ἀγοραπωλησίας ἔγγραφον,
 ἐντός τοῦ, εἰς τὴν ἐνταῦθα παρὰ τὴν πηλείαν τῆς ἀγορᾶς καμμένην
 οἰκίαν τῶν Ἰωάννου Καρύττα καὶ Κωνστ. Καψινῶλου Εἰρηνοδικεῖα καὶ
 μου Κατάστηματος, ὅπερ ἀφ' οὗ ὑποβύθησε τοῖς συμβαλλομένοις
 τὰς ἐκετινὰς Διατάξεις τοῦ περὶ Μεταγραφῆς Νόμου, ἀναγνωσθέν τοῖς
 πᾶσιν ἐκρινῶς, ὑπὲρ ἔγραψεν παρ' ὅλων.

Οἱ μάρτυρες Οἱ συμβαλλόμενοι Ὁ Συμβολαιογράφος Πάτερδρις
 Χ. Τοιγυῶλης Βασίλ. Ν. Βασιλειάδου (π.α.) Π. Χοντζόπουλος
 Ἰω. Φλελιώτης Ἰ. Κουκουτίνης

Μεταγραφῆς: 23-11-1860

Σημειώσεις:

1. Τα συμβόλαια αγοραπωλησίας τότε συντάσσονταν στη Φουρνά ἔδρα του δήμου Κτημενίων ἢ στο Καρπενησι ἢ και στην Αγία Τριάδα καμ-
 μιά φορά.
2. Βλέπουμε ἰδιοκτῆτες – πωλητές να εἶναι τα τρία ἀδελφία Νικολαΐδη.
 Και οι τρεῖς σπουδαγμένοι. Ξεκίνησαν ἀπ' τὴν Αγία Τριάδα. Το σπίτι
 τους ἦταν στη σημερινή ἰδιοκτησία του Κώστα Στυλ. Καββαδία (πρώην
 «πάνω κομμάτι» του μπαχτσέ της Αγορῆς Ι. Αντζά). Σύμφωνα με πλη-
 ροφορίες ἑνὸς Νικολαΐδης ἦρθε κι εγκαταστάθηκε στο χωριό μετὰ τὴν
 ἐπανάσταση τοῦ 1821. Δεν γνωρίζουμε ἀν παντρεύτηκε ντόπια, ἀν ἦταν
 οροφύλακας ὅπως ἄλλοι που ἦλθαν στο χωριό, εἶχε πάντως ἰδιοκτησία
 (σπίτι καὶ κτήματα). Ἐμείνα ἀρκετὰ χρόνια καὶ στη συνέχεια πήγε στην
 Υπάτη. Ἀπὸ ἐκεῖ μετανάστευσε στην Αθήνα. Ἐνας γιος τοῦ (σύμφωνα
 με μαρτυρία τοῦ Δημ. Καραπιπέρη) υπηρετοῦσε το 1913 στο στρατό με
 το βαθμό τοῦ Αρχιάτρου. (Ἦταν ὁ Θεμιστοκλής). Αὐτὸς γνώρισε τον
 Πέτρο καὶ Θωμά Καραπιπέρη καὶ τοὺς ἔλεγε διάφορα τοπωνύμια τῆς
 Αγίας Τριάδας.
3. Αναφέρουμε στο ἴδιο τοῦτο περιοδικό, πληροφορίες για τὴν ἀγνω-
 στη σήμερα τοποθεσία «Λίμνη». Ἄλλοστε καὶ στο συμβόλαιο δίδεται ὡς
 σύνορο ἡ γνωστὴ «Ράχη Καβλαγκά».
4. Το βρήκαμε ἀλλοῦ γραμμένο ὡς Σηκογιάννη. Ἦταν γαμπρός ἀπὸ
 ἀνιψιά τοῦ Ἡγούμενου Γαβριήλ τοῦ Προφήτη Ἠλία. Εἶχε σπίτι ἐκεῖ που
 σήμερα εἶναι τα σπίτια τῆς Βούλας Αλ. Ντάσιου καὶ τοῦ Δημ. Ταγκλή
 (ἐγκαταλειμμένο χρόνια). Το σωστό τοῦ ὄνομα εἶναι Σώκος Ἰωάννης.
5. Ὁ Ἰωάνν. Κουκουτίνης Δομιανίτης, ὅπως γράφεται στο συμβόλαιο,
 ἀγόρασε πολλές ἰδιοκτησίες Ἀγιατριάδων που βρίσκονταν πέρα ἀπὸ τὴ
 Ράχη Καβλαγκά πρὸς τὴν Αγία Παρασκευή. Ἐχομε κι ἄλλα συμβόλαια
 ἐκεῖ με τον ἴδιο ἀγοραστή. Ἀπόγονοί τοῦ τα ἔχουν μέχρι σήμερα.

Καβάλα ἀριστερά στο μούλαρι
 ὁ Δημ. Σερακιώτης,
 στο ἄλογο δεξιά ὁ Νίκ. Κοντογεώργος
 καὶ ὀρθιος πάνω στα ζῶα
 ὁ Θωμάς Καββαδίας.
 Τοὺς πεζοὺς δεν ἀναγνωρίσαμε.

Προέλευση επωνύμων οικογενειών Αγίας Τριάδας

«Οι λέξεις θυμούνται, ακόμα κι αν οι άνθρωποι ξεχνούν»

Κωστής Παλαμάς

Βαρελ(λ)άς: Το επώνυμο Βαρελ(λ)άς σχηματίζεται από το ουσιαστικό βαρέλλι, το οποίον προέρχεται από το ιταλικό barella, βαρέλλα. Είναι δε το βαρέλλι δοχείο ξύλινο από συνηρμοσμένες σανίδες για εναπόθεση κρασιού, λαδιού ή άλλων υγρών. Βαρελλάς είναι ο κατασκευαστής βαρελλιών, ο βαρελλοποιός, αλλά και ο μεταφέρων και πωλών ύδωρ εντός ξύλινων βυτίων. Συνώνυμα είναι τα Βουτσάς και Βαγενάς. Το συναντούμε και σαν Βαρέλλης, Βαρελλίδης, Βαρελόπουλος, Βαρελλιτζής κτλ. («Ιστορικό Λεξικό Ελληνικών Επωνύμων» Δικαίος Βαγιακάκος)

Κακ(κ)αβάς: Επώνυμο που το συναντούμε ήδη από την Βυζαντινή περίοδο (1.200 μΧ). Προέρχεται απ' το συστατικό (η) κακκάβη ή (το) κακκάβι, είδος χύτρας ή χάλκινου λέβητα κατά την αρχαιότητα. Το αναφέρει ο Αριστοφάνης, σύμφωνα με τον Αθηναίο. Κατά μία εκδοχή ονομάστηκε έτσι από το βράζον ύδωρ εις την χύτραν. Έλεγαν και την πέρδικα έτσι λόγω του ήχου της λαλιάς της. Ο κατασκευάζων χύτρες – κακκάβες, ονομάστηκε Κακκαβάς. Όπως το Καλαθάς ή Τσουκαλάς. Επώνυμα προερχόμενα εκ του επαγγέλματος. («Ιστορικό Λεξικό Ελληνικών Επωνύμων» Δικαίος Βαγιακάκος)

Κρουστάλλης: Μια σειρά ομοειδών επωνύμων, όπως Κρουστάλλης, Κρουσταλλάκης, Κρουσταλλάς, Κρουσταλλίδης, Κρουσταλλόπουλος κτλ προέρχονται απ' το αρχαίο ουσιαστικό κρύσταλλος = ο καθαρός πάγος. Η λέξη ήδη γράφεται απ' τον Όμηρο. Αναφέρεται στο νερό βρύσης ως κρούσταλλον = ψυχρότατον. Την ίδια σημασία έχει και σήμερα. Υπάρχουν και τα θηλυκά ονόματα Κρ(ο)υστάλλω, Κρ(ο)υσταλλένια κτλ.

Χουσιάδας: Υπάρχουν δύο εκδοχές.

α) Να προέρχεται απ' τη λέξη (η) χωσιά = ενέδρα, καρτέρι. Άρα ο Χουσιάδας είναι αυτός που στήνει ενέδρες.

α) Απ' την τούρκικη λέξη hus = η σοφία, η σύνεση αλλά και το δέντρο σημύδα.

Ίδιας προέλευσης είναι τα επώνυμα Χούσης, Χουσιάδης, Χουσιδής κτλ.

Στην περιοχή μας έδρασε μετεπαναστατικά αρχιληστής Χουσιάδας, επικεφαλής συμμορίας ληστών (Χουσιαδαίοι). Δόθηκε μάλιστα μάχη δίωξης και εξόντωσής των στην Αγία Τριάδα, το 1836, με επικεφαλής τον Γιάννη Φραγγίστα που είχε εγκατασταθεί μόνιμα στο χωριό μας μετά τον Αγώνα, και είχε επιφορτιστεί ως αξιωματικός αρμοδιότητες αστυνομικές και συνοριοφυλακής της περιοχής μας.

Σαρ(ρ)ής: Γνωστός ο «Παπα-Σαρρής, ιερέας της Αγίας Τριάδας (1895-1930) καταγόμενος απ' το Νεοχώρι Τυμφρηστού. Το επώνυμο Σαρ(ρ)ής προέρχεται απ' το τουρκικό επίθετο sari = ο χλωμός, ο ωχρός, ο ξανθός, ο κίτρινος, ο αρρωστιάρης.

Έχουμε στο χωριό μας και μια κατηγορία επωνύμων που προέρχονται από **μικρά ονόματα**. Όπως: Λαμπράκης, Μανώλης, Βαγγελόπουλος (παιδί του Βαγγέλη), Χριστοδουλιάς, Κισάκης (απ' το Χρήστος έγινε Κίτσος και Κισάκης ο μικρός Χρήστος), Σταθόπουλος (το παιδί του Στάθη).

Μπορεί επίσης να συνδέεται το μικρό όνομα με κάποιο επίθετο που του δίνει κάποιο γνώρισμα. Όπως: Κοντογεώργος = Κοντός + Γιώργος, Κουτσοθόδωρος = Κουτσός + Θεόδωρος, Καραθάνος = Καρά (τουρκ. = μαύρος) + θάνος (Θανάσης), «Κατσιγιάννης = (Κατς = αρβ. κυνηγός + Γιάννης) δηλαδή ο κυνηγός γιάννης.*

Εδώ πιθανόν ν' ανήκει και το επώνυμο Κατσίφας. Γνωρίζουμε ότι το επώνυμο Κατσιφάρας στ' αρβανίτκα είναι ο αρχηγός και κυνηγός (κατς) που φρόντιζε όλη του τη φάρα, την οικογένεια. Ίσως και ο Κατσίφας να έχει αυτή την έννοια.

* Υπάρχει και η άλλη σημασία του πρώτου συνθετικού. Η λέξη κατσιασμένος = αδύνατος, πανιασμένος, που προέρχεται ως μετοχή απ' το ρήμα κατσιαζώ (άγνωστης προέλευσης).

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ—ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ «ΑΝΤΖΑΣ»

Το 2009, όντας πρωτοετής φοιτητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ο Καθηγητής μου στο εισαγωγικό μάθημα της Βυζαντινής Ιστορίας Χρήστος Σταυράκος, ακούγοντας το επίθετό μου, με ρώτησε αν γνωρίζω πως το όνομά μου έχει Βυζαντινή προέλευση. Η απάντησή μου σαφώς και ήταν αρνητική. Οι μέχρι τότε πληροφορίες μας, αφορούσαν τον Γιώργο Αντζά, γιο του Ιωάννη Αντζά που καταστάλαξε στην Αγία Τριάδα έλκοντας την καταγωγή του από τη Στεμνίτσα της Αρκαδίας. Η μυθιστορηματική ιστορία του έχει αναφερθεί στη Βίβλο Γενέσεως των Αγιατριάδων, σε παλαιότερο τεύχος του περιοδικού μας.

Η ετυμολογία του οικογενειακού ονόματος και κατ' επέκταση η προέλευση της ίδιας της οικογένειας είναι αβέβαιη. Υπάρχουν μεσαιωνικά τοπωνύμια από τη Νότια Ιταλία και τη Σικελία, όπως αντζά, ανζά, αντζά, Anza, που ίσως προσδιορίζουν ένα υψόμετρο. Η άποψη αυτή καθιστά την προέλευση της οικογένειας, ως ιταλική. Ωστόσο, η μεσαιωνική ελληνική παρέχει επίσης μια πιθανή πηγή για το όνομα, η άντζα σημαίνει μηρός, γάμπα, κνήμη και αντζάτος «ο άνθρωπος με δυνατές γάμπες». Ο Stig Rudberg, Σουηδός Κλασικός Φιλολόγος επίσης θεώρησε το όνομα ιταλικό, σε αντίθεση με τον Ζλατάρσκι, Βούλγαρο Επιγραφολόγο ο οποίος πίστευε πως είναι βουλγαρικό. Από τους πρώτους Αν(τ)ζάδες, ο Ιωάννης βοήθησε τον Θεόδουλο, Αρχιεπίσκοπο Βουλγαρίας, στην οικοδόμηση της εκκλησίας της Αγίας Σοφίας στην Οχρίδα το 1056.

Η οικογένεια των Ανζάδων, αριστοκρατικής καταγωγής, δραστηριοποιήθηκε στη διοίκηση από το δεύτερο μισό του 11ου αιώνα έως το πρώτο μισό του 13ου αιώνα. Κατείχαν θέσεις στην πολιτική και εκκλησιαστική διοίκηση αλλά και στη διοίκηση της Δικαιοσύνης, υπηρετώντας ως ικανοί διοικητές – δικαστές. Η οικογένεια επέζησε στο πέρασμα των αιώνων, επειδή δεν αντιπροσώπευε καμία απειλή για την αυτοκρατορική αρχή έχοντας χαμηλό και μετριοπαθές προφίλ.

Το Dumbarton Oaks Papers είναι ένα από τα κορυφαία περιοδικά στον κόσμο στον τομέα των Βυζαντινών Σπουδών. Το 2013 οι καθηγητές Βυζαντινής Ιστορίας John Nesbitt και Werner Seibt δημοσίευσαν στο εν λόγω περιοδικό, ένα εκτενές άρθρο για την οικογένεια Αν(τ)ζά. Η έρευνα αυτή, υποδηλώνει ότι η οικογένεια ήταν από τις πιο γνωστές του Βυζαντινού πολιτικού κατεστημένου, για τουλάχιστον τρεις αιώνες. Το σπουδαίο είναι πως υπάρχει πληθώρα νομισμάτων και σφραγίδων στα οποία αναγράφονται τα ονόματα της οικογένειας αλλά και οι θέσεις τις οποίες κατείχαν. Ορισμένα εξ' αυτών βρίσκονται στο Νομισματικό Μουσείο της Αθήνας.

Ο Γενάρχης της οικογένειας, ήταν ο Νικήτας Ανζάς ο οποίος κατείχε τον βαθμό του Σπαθαροκανδιδάτου, μιας μεσαιάς τάξης βυζαντινής αυλικής διάκριση. Η παρακάτω σφραγίδα του ανήκε, με την μια όψη να απεικονίζει προτομή του Αγίου Νικολάου, ευλογώντας με το δεξί χέρι και κρατώντας ένα βιβλίο με το αριστερό. Στην άλλη όψη υπάρχει η επιγραφή:

Κύριε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ Νικήτᾳ σπαθαροκανδιδάτῳ τῷ Ἀνζᾷ
Κύριε, βοήθησε τον δούλο σου Νικήτα Ἀνζά, σπαθαροκανδιδάτο.

Άλλα μέλη της οικογένειας ήταν ο Νικόλαος Ανζάς, δικαστής Μακεδονίας και Θράκης, ο Συμεών Αντζάς διάκονος της Αγιωτάτης Μεγάλης Εκκλησίας και πατριαρχικός νοτάριος, ο οποίος μάλιστα πιθανότατα ήταν και αυτός που προσέθεσε το -τ στην ορθογραφία του επιθέτου της οικογένειας. Συναντάμε επίσης τον Μιχαήλ, τον Κωνσταντίνο, τον Ρωμανό κ.α. Το τελευταίο μέλος την οικογένειας, μας είναι γνωστό από επιστολή του Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Ἄρτης Ιωάννη Απόκαυκου με ημερομηνία 1217, προς τον Γοριανίτη (Νικηφόρο), τον μεσάζοντα του δεσπότη της Ηπείρου Θεόδωρου Αγγέλου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- John W. Nesbitt και Werner Seibt, «The Anzas Family: Members of the Byzantine Civil Establishment in the Eleventh Twelfth, and Thirteenth Centuries», Dumbarton Oaks Papers 67 (2013): 189–207.
- The Oxford Dictionary of Byzantium
- Christos Stavrakos, Die byzantinischen Bleisiegel mit Familiennamen aus der Sammlung des Numismatischen Museums Athens (Mainzer Veröffentlichungen Zur Byzantinistik,)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΡΗΣΤΟΣ Β. ΑΝΤΖΑΣ

Πάστα και καρυδόπαστα

Υλικά:

15 αυγά

15 κουταλιές σούπας κοφτές ζάχαρη

15 κουταλιές σούπας γεμάτες σιμιγδάλι ψιλό και

2 κουταλιές αλεύρι

2 βανίλιες, ζύσμα λεμόνι-πορτοκάλι

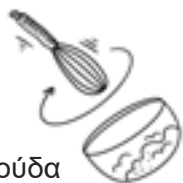
½ φλυτζ. καφέ κονιάκ

ΣΙΡΟΠΙ

4 ποτήρια ζάχαρη

3 ποτήρια νερό

χυμό από ½ λεμόνι και τη φλούδα

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Χτυπάμε τ' ασπράδια μαρέγκα με λίγο αλάτι και λίγο λεμόνι, τους κρόκους με τη ζάχαρη κι ανακατεύουμε απαλά προσέχοντας να μην ξεφουσκώσει η μαρέγκα. Προσθέτουμε τα στερεά υλικά και τέλος το κονιάκ. Σε βουτυρωμένο ταψί Νο 32 ρίχνουμε το μίγμα και ψήνουμε στους 200ο C σε καλά προθερμασμένο φούρνο μέχρι να πάρει χρώμα (περίπου 45'). Βράζουμε το σι-

ρόπι και το περιχύνουμε με το σιρόπι καυτό και το γλυκό κρύο.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΥΔΟΠΑΣΤΑ ακριβώς τα ίδια υλικά, μόνο που προσθέτουμε 15 κουταλιές καρύδι τριμμένο, 1 κουταλιά κανέλα και μισό κουταλάκι γαρύφαλλο (δεν βάζουμε το αλεύρι τις 2 κ.σ.). Παλιά την πάστα (παντεσπάνι το λέμε σήμερα) τα φτιάχναμε στο χωριό σε γιορτές, αρραβώνες και γάμους χωρίς μίξερ και ηλεκτρική κουζίνα. Η μανούλα μου χτύπαγε 40 αυγά τ' ασπράδια μαρέγκα με τα πιρούνια (βοηθούσε κι ο πατέρας μου) και τους κρόκους με τη ζάχαρη στο χέρι κι έψηνε στο μεγάλο ταψί το χάλκινο στη γάστρα. Δεν ξέρω πως αλλά γίνονταν τέλειο, πολύ επιτυχημένο, αέρινο, καλοψημένο με όλες τις δυσκολίες να ψήνεις στη φωτιά ένα τόσο δύσκολο γλυκό που ήθελε και τόσο πολύ χτύπημα και προσοχή στο ψήσιμο.

Καλή επιτυχία!

Σοφία Ράντζου

Κτηνοτροφικό

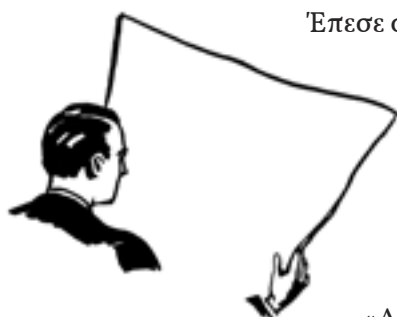
(Για ανατροφοδότηση αναμνήσεων)

Διακρίνουμε στη φωτογραφία το εσωτερικό της καλύβας του μακαρίτη Αντζά Μιχάλη στις Λογγούλες, όπου σταύλιζε τις γίδες του. Φαίνεται το παχνί με τις πήχες για το χόρτο – τριφύλλι απ' όπου τρα-

βούσαν κι έτρωγαν τα ζώα. Μπροστά απ' αυτό το παχνί, υπάρχει μικρός κάλανος για τον καρπό. Έριχναν εκεί το καλαμπόκι ή κριθάρι για ζωτροφή. Το παράξενο είναι η μικρή, μπηγμένη στο χώμα, φούρκα (σε σχήμα ύψιλον). Είχε διπλή χρήση. Έδεναν τις γίδες, βάζοντας το λαιμό τους εκεί, όταν ήθελαν να τις κουρέψουν ή να τις αρμέξουν, αν ήταν ζαβές. Γι' αυτό υπάρχει και το μικρό ξύλινο κάθισμα στο παχνί, για να κάθεται, κάνοντας την εργασία, ο νοικοκύρης. Κάθε δουλειά με την τεχνογνωσία της! Έγιναν πλέον παρελθόν.

Ψήγματα Τοπικής Ιστορίας

Έπεσε στα χώρια μας ένα φύλλο τοπικής εφημερίδας από τα «περασμένα».

Έχει τίτλο:

«Τα ψηλά Βουνά»

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Ημερομηνία: Πέμπτη 18 Οκτωβρίου 1945¹ (Καρπενήσι)

Διευθυντής: Νίκος Κ. Θάνος (Ίσως απ' την περιοχή Κλειτσού)

Έτος Ιον, Αριθμ. Φύλλου 13

«Αλιεύσαμε» κάποια μονόστηλα που αναφέρονται στο χωριό μας:

1. Τίτλος: ΟΙ ΣΥΜΜΟΡΙΤΑΙ

Γυρίζουν ελεύθεροι δέρνουν και κουρεύουν

ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ: Προς δόξαν της τάξεως και ασφάλειας που βασιλεύει εις την Ευρυτανίαν πενταμελής συμμορία Σούρληδων² επέδραμε στο χωριό μας και έδειρε τον Κ. Χασιώτη, τρομοκρατήσαντες τους κατοίκους.

ΑΓ. ΤΡΙΑΔΑ: Η ίδια συμμορία επέδραμε στην Αγία Τριάδα το βράδυ τη Παρασκευής (12-10-1945). Συνέλαβε τον κ. Γ. Ράντζον,³ Στεφ. Καραθάνον⁴ και την 18ετή Αλεξάνδρα Π. Καραθάνου. Τους οδήγησαν εις ένα εξωκλήσι όπου έδειραν ανηλεώς τους δύο πρώτους και εκούρεψαν το κορίτσι. Σημειωτέον ότι η Αστυνομία παρά το ότι ερρίφθησαν δύο πυροβολισμοί έλαμψε διά της απουσίας της.⁵ Η δράσις της συμμορίας συνεχίζεται, χωρίς ως τώρα να έχη ληφθή κανένα μέτρον.

2. ΧΟΧΛΙΑ: Την 3η π.μ. χωροφύλακες του Σταθμού Αγ. Τριάδος έδειραν ανηλεώς τον 60ετή Κων. Τσιούνη παλαιόν μετανάστην και τους Γεώρ. Κ. Κατσίφαν και Απ. Κατσίφαν. Τον Γ. Κατσίφαν έδειρε το βράδυ της ίδια ημέρα και ο αγροφύλακας Πετραλώνων Κων. Ηλ. Τζαβός ελθών μαζί με τους χωροφύλακες.

3. Τίτλος: Αυθαιρεσίαι Κρατικών Οργάνων

... Επίσης αναφέρονται ξυλοδαρμοί από τον υπεν/ρχην Αγίας Τριάδος κ. Δραγούμην, τον Σταθμάρχη Καραπλεσίου κ. Χαριμαδόπουλον και τον Σταθμάρχη Μεγ. Χωριού κ. Φατούχον.

4. Γάμοι: Ο κ. Νίκος Παπαχρήστος ιατρός⁶ και η δις Ισμήνη Δ. Χριστοδουλιά ετέλεσαν τους γάμους τους.

1. Βρισκόμαστε μετά την απελευθέρωση απ' τους Γερμανοϊταλούς και Βουλγάρους και πριν τον εμφύλιο. Ενδεικτικά του κλίματος που επικρατούσε.

2. Ακροδεξιές συμμορίες υπό τον Σούρλαν που έδρασαν κυρίως στη Θεσσαλία.

3. Ο Γεώργιος Ράντζος, ήταν απόστρατος αξιωματικός του Ιππικού. Από τον Οκτώβριο του 1942 ήταν πρόεδρος της κοινότητας Αγ. Τριάδας.

4. Ο Στέφανος Καραθάνος και η Αλεξάνδρα ήταν αδελφια. Είκοσι επτά (27) χρονών ο Στέφανος, δεκαοχτώ (18) η αδελφή του. Είχαν ξεφλουδίσματα εκείνο το βράδυ σπίτι τους. Με πολλή νεολαία μαζεμένη. Οι Σούρληδες, ως φαίνεται ήταν «μιλημένοι» ποιον θα κακοποιήσουν. Συνέλαβαν την Αλεξάνδρα. Ο Στέφανος πήδηξε από ένα παράθυρο αλλά συνελήφθη. Κακοποιήθηκαν στο Αϊ-Γιάννη. Στο τέλος του Εμφυλίου (Νοέμβριος 1949) ο Στέφανος έπεσε σε ενέδρα του στρατού απέναντι απ' το χωριό στην πλαγιά ψηλά, στα Βασιλικά χωράφια, όπου κρυβόταν με άλλους και τον σκότωσαν. (Έχουμε αναφερθεί σε περιοδικό τεύχος 28).

5. Η δράση τέτοιων συμμοριών πολλές φορές καλύπτονταν απ' την αστυνομία ή είχαν την ανοχή της.

6. Ο χωριανός μας Νίκος Παπαχρήστος ήταν γιος του Κουκομήτρου. Είχαν ήδη αλλάξει το επώνυμο από Κούκος σε «Παπαχρήστος» λόγω προγόνου ιερέως. Το σπίτι του ήταν εκεί που σήμερα είναι η οικία του Γιώργου και Τάσιου Ματσούκα. Τη δεκαετία του 1960 ήταν ενεργό μέλος του Συλλόγου Αγιατριαδιτών.

Ο ΚΟΥΤΣΟΚΟΚΟΤΑΚΟΣ

«... Τα παραμύθια πούλεγες τα ξέρω όλα νεράκι.
Κι αν βρίσκομαι βαβούλα μου απόψε στην Αθήνα,
στου νόστου και στης θύμησης πυρώνομαι το τζάκι,
στυλώνω αυτή ν' αφουγκραστώ – το παραμύθι αρχίνα».

Θανάσης Παπαθανασόπουλος

Το παραμύθι αυτό ήταν πολύ διαδεδομένο στην Αγία Τριάδα και πολύ αγαπητό απ' τα παιδιά. Θυμάμαι τη θεία μου τη Λάμπρω Ηλ. Καββαδία, να μας το λέει και να της ξαναζητάμε να το ξαναπεί, τη δεκαετία του 1950 και το 1960 όταν ήμασταν παιδάκια. Ήταν τόσο παραστατική και με τόσο ταλέντο στη διήγηση, που κυριολεκτικά κρεμόμασταν από τα χείλη της. Με ορθάνοιχτα αυτιά και μάτια, με άκρα ησυχία, ρουφούσαμε κάθε λέξη, ξεσπώντας με ενθουσιασμό στις επινοήσεις και στα κατορθώματα του Κουτσοκοκοτάκου. Υπήρχαν και παραλλαγές ανάλογα τον παραμυθά.

Εδώ, το μεταφέρουμε από το βιβλίο της αγαπητής χωριανής μας Αγγελικής Φ. Τσιάτσου-Δρίτσα, «Μόνο λίγες στιγμές θυμάμαι» που το κατέγραψε.

Ο ΚΟΥΤΣΟΚΟΚΟΤΣΑΚΟΣ

Ζούσε μια φορά ο Κουτσοκοκοτάκος κοντά σ' ένα γέρο φίλο του, σκαλίζοντας όλη τη μέρα τις κοπριές. Μια μέρα ξέθαψε ένα κίτρινο χρυσό φλουρί. Γεμάτος χαρά άρχισε να χοροπηδάει φωνάζοντας: «Κικιρίκου-ου-ου! Βρήκα ένα φλουρί!»

Ο Βασιλιάς που πέρναγε τυχαία από εκεί, τον άκουσε, πήγε κοντά και του 'πε «Βρε κόκορα, δε μου δίνεις το φλουρί, να πάω στο παλάτι την Κυριακή να παντρευτώ και μετά θα στο ξαναγυρίσω». Ο Κουτσοκοκοτάκος καλόκαρδος καθώς ήτανε, τον πίστεψε και του 'δωσε με χαρά το φλουρί. Πέρασαν όμως δέκα μέρες και δεν φάνηκε ο Βασιλιάς. Ο κόκορας ανησύχησε, και πήρε την απόφαση να πάει στο παλάτι να τον βρει.

«Φεύγω», λέει στον γέρο.

«Πού πας παιδάκι μου, θα σε φάνε οι αλεπούδες και οι λύκοι στο δρόμο. Έχει και ποτάμια, πώς θα τα περάσεις;»

Ο Κουτσοκοκοτάκος ήταν αποφασισμένος, κατέστρωσε τα σχέδιά του, έψαξε για συμμάχους και ξεκίνησε το μεγάλο ταξίδι της ζωής. Είχε το γερό το πόδι για να στηρίζεται και τα μεγάλα φτερά του για να βοηθάει τους φίλους που θα έβρισκε στο δρόμο. Ξεκινάει λοιπόν, προχωράει και βρίσκει στον δρόμο μια αλεπού.

«Πού πας κόκορα;»

«Το και το, πάω στο Βασιλιά να πάρω το φλουρί μου».

«Με παίρνεις και μένα; Θα σε βοηθήσω στο δρόμο σου».

«Έλα στα φτερά μου, να με προλάβεις στο περπάτημα», αναφώνησε κλείνοντας τις φτερούγες του. Πάει, πάει, βρίσκει κάτι λύκους.

«Πού πας κόκορα;»

«Πάω στο Βασιλιά να πάρω το φλουρί μου».

«Με παίρνεις και μένα να σε βοηθάω;»

«Ανέβα και συ στα φτερά μου, να μην κουράζεσαι».

Συνεχίζει το δρόμο του και βρίσκει ένα ποτάμι με νερό.

«Πού πας κόκορα;»

«Πάω στο Βασιλιά να πάρω το φλουρί μου».

«Ανέβα και συ στα φτερά μου!»

Περπατάει λίγο ακόμα και συναντάει ένα μελίσσι, το εναποθέτει κι αυτό στις φτερούγες του και τελικά φτάνουν στο παλάτι.

«Για πού το 'βαλες Κουτσοκοκοτάκο;» ρώτησαν οι φρουροί.

«Θέλω τον Βασιλιά να μου δώσει το φλουρί μου».

Το ακούει αυτό ο Βασιλιάς και διατάζει να τον βάλουν στο κοτέτσι, μαζί με τις κότες να τον τσιμπήσουν, να τον πατήσουν και να ησυχάσουμε. Έτσι κι έγινε. Ο Κουτσοκοκοτάκος όμως αμολάει την αλεπού που τρώει τις ξένες κότες και τον σώζει!

«Τι να τον κάνουμε Βασιλιά;» φωνάζουν οι φρουροί.

«Μωρέ βάλτε τον στο στάβλο με τ' άλογα, να τον ποδοπατήσουν».

Τον βάζουν και τότε εκείνος κατεβάζει απ' τα φτερά του τους λύκους και πάνε όλα τ' άλογα...

«Βασιλιά μου τι να τον κάνουμε τον κόκορα;»

«Μωρέ βάλ' τον μες στο φούρνο, ανάψτε τη φωτιά, να ψηθεί να ησυχάσουμε».

Μόλις ανάβουν το φούρνο αμολάει ο Κουτσοκοκοτάκος το ποτάμι, σβήνει τη φωτιά και σώζεται.

Στο τέλος απηύδησαν οι φύλακες, γιατί κάθε φορά που έβγαινε ζωντανός, φώναζε ξανά και ξανά ν' ακουστεί σε όλο το παλάτι και το κάστρο:

«Κικιρίκου-ου-ου, Βασιλιά θέλω το φλουρί μου...!»

Βγαίνει λοιπόν για τελευταία φορά ο Βασιλιάς στο μπαλκόνι και παραγγέλλει να βάλουν το κόκορα από κάτω απ' το κόσκινο και η Βασίλισσα να κάτσει από πάνω να τον σκάσει. Μόλις βάζουν τον Κουτσοκοκοτάκο στο κόσκινο και κάθετα η χοντρή βασίλισσα από πάνω,

αμολάει ο κόκορας το μελίσσι, την τσιμπάει, αυτή πετάγεται όρθια, ξεφεύγει ο κόκορας σκορπώντας το μελίσσι μέσα στο παλάτι.

«Κικιρίκου-ου-ου-ου-ου δώσε το φλουρί!»

Απελπίστηκε ο Βασιλιάς, διατάζει τους φρουρούς να ελευθερώσουν τον Κουτσοκοκοτάκο και να του δώσουν και το φλουρί του. Η Βασίλισσα από μέσα φωνάζει να του δώσουν και άλλα φλουριά! Εκείνος φεύγει τρέχοντας και γυρίζει το χωριό κοντά στο γέρο του.

«Γεια σου γέρο, καλώς σε βρήκα. Πάρε μια βέργα, στρώσε μια κουρελού στο χώμα και άρχισε να χτυπάς τα φτερά μου».

Ο γέρος παίρνει βέργα κι αρχίζει να χτυπάει απαλά τα φτερά του κόκορα. Ξάφνου πολλά φλουριά αρχίζουν να πέφτουν από τα φτερά του, γεμίζοντας την κουρελού. Τα μάζεψαν όλα και άρχισαν να ζουν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα!

Παροιμίες

Το «σφάλιν» ανθρώπινο. Το «συγχωρείν» θεϊόν.

Όποιος βγάνει και δε βάνει, γρήγορα τον πάτο φθάνει.

Σαν πάρεις κόρη, τη μάνια θώγει.

Δανεικά ρούχα ζέστη δε βαστάνε.

Κούρεψε το αυγό και πάρε το μαλλί του.

Καρπούζια κι οι άνθρωποι δεν φαίνονται απ' έξω.

Έχεις οδηγό κοράκι; Σε ψοφίμι θα σε πάει!

Χαρά στο νιο που εργάζεται, στο γέρο που γλεντάει.

Διαλέγοντας διαλέγοντας πήρε τ' απομεινάρι.

Έτρεχε να μη βραχεί κι έπεσε εις το ποτάμι.

Λόγο και πέτρα έριξες, δεν θα τα ξαναπιάσεις.

Ο παθός είναι γιατρός.

Ο καθέννας την πουρδή τ' μουσικουκιδώνο την έχει.

Τι να σου θυμηθώ κρεμμυδάκι μου; Κάθε χαιψιά και δάικυ!

Όταν υπάρχουν κούτσουρα, υπάρχουν και πελεκούδια.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Δυσκολευόμαστε ως προς τη συγκέντρωση των κοινωνικών στοιχείων των χωριανών μας. Δεν υπάρχει τρόπος, αν οι ίδιοι δεν μας ενημερώσουν γι' αυτό. Τα στοιχεία μας είναι ελλιπή. Ζητάμε στην κατανόησή σας.

Γεννήσεις

- Ο Αντζάς Χρήστος του Βασ. και η σύζυγός του Ευαγγελία Δροσιού απέκτησαν κοριτσάκι στις 13 Σεπτεμβρίου 2024.

- Στις 11 Δεκεμβρίου 2024 ο Σάντο Αμπντελσαλάμ Φούφλιας και η Νεκταρία Καποδίστρια έγιναν γονείς ενός αγοριού!!!

Να ζήσουν με υγεία και προκοπή!

Βαπτίσεις

- Η Γκλάβα Χαρούλα του Ιωάννη και της Μαργαρίτας Καββαδία με τον σύζυγό της Βασίλη Υφάδη, βάφτισαν στις 28 Ιουλίου 2024 στην Αγία Τριάδα την κόρη τους και της έδωσαν το όνομα Μαργαρίτα.

Τις ευχές μας!

Γάμοι

Ενώθηκαν με τα «δεσμά» του γάμου:

- Ο Αντωνόπουλος Θανάσης και η Αγγρά Δήμητρα κόρη της Γεωργίας Ευθ. Μπανιά, στις 20 Ιουλίου 2024, στη Λαμία.

- Ο Μίχας Αθανάσιος του Ηλία και της Δήμητρας Καββαδία, με την Τσούτσου Μαριάννα, στις 27 Ιουλίου 2024, στην Αθήνα.

- Ο Βασίλης Υφάδης και η Γκλάβα Χαρούλα του Ιωάννη και της Μαργαρίτας Καββαδία, στις 28 Ιουλίου 2024, στην Αγία Τριάδα.

- Στις 17 Αυγούστου 2024 στην Ναύπακτο στον Ι.Ν.Κοιμήσεως Θεοτόκου τελέστηκε ο γάμος της Άννας Αμπντέλσαλάμ Φούφλια με τον Χρήστο Σύψα.

Βίον ευτυχισμένο, μακρόβιον και ακύμαντον!

Συγχαρητήρια-Καλές σπουδές

- Η Αλεξάνδρα Κων. Αντζά και η Κωνσταντίνα Γρ. Κριδερά (κόρη της Ιφιγένειας Κ. Ματσούκα) επέτυχαν σε εξετάσεις για Εισαγγελίες στο Δικαστικό Κλάδο.

- Η Αλίκη Βαρελά του Γεωργίου και της Αγγελικής Μπέσσα, πέρασε στις πανελλαδικές εξετάσεις στη «Σχολή Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης» στη Θεσ/νίκη.

- Η Ειρήνη Μπλέντζου του Σεραφείμ και της Τριάδας Βελαώρα, πέρασε στις πανελλαδικές εξετάσεις στη «Φιλοσοφική Σχολή» Αθηνών.

- Η Σωτηρία – Αλεξάνδρα Μπίστα του Σωτηρίου και της Ιωάννας Στόκα, πέρασε στο «Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών» στην Πάτρα.

- Η Δέσποινα Στόκα του Ευαγγέλου και της Σπυριδούλας, πέρασε στη «Σχολή Πολιτικών Επιστημών» στο Ρέθυμνο Κρήτης.

- Η Πηνελόπη Γκιούλκη του Κώστα και της Νίκης Λαμπράκη πέρασε στις πανελλαδικές εξετάσεις στη «Σχολή Χημικών Μηχανικών» στη Θεσ/νίκη.

- Η Πηνελόπη Αυγέρη του Αθανασίου και της Αντριάνας Δήμου, πέρασε στις πανελλαδικές εξετάσεις στο «Παιδαγωγικό Τμήμα» στη Ρόδο.

- Το 2024 ο Αλέξανδρος Τόλης (γιός της Έφης Φούφλια) πήρε το πτυχίο της Φαρμακευτικής του πανεπιστημίου Πατρών!!

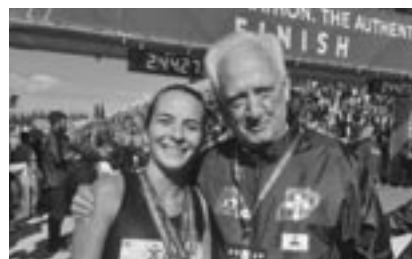
- Ο Ιωσήφ Αμπντέλσαλάμ Φούφλιας (γιός της Αγγελικής Φούφλια) απέκτησε το πτυχίο Βιολογίας του πανεπιστημίου Πατρών!!

- Ευχόμαστε στον εφτάχρονο Αργύρη, «καλή πρόοδο» πάντα επιτυχίες. Μεγαλώνοντας και στα Πανεπιστήμια. (Γιος του Βασίλη και της Θεοδώρας (Λόλας) Κων. Ντούσικου – Αταλάντη).

- Ο πρόεδρος του Συλλόγου Αγιατριαδίων Νίκος Κοντογεώργος συμμετείχε ως αθλητής στον τελικό αγώνα ορεινής ποδηλασίας «Enduro Greek Series», στο χιονοδρομικό κέντρο Χελμού Καλαβρύτων, στις 19-20 Οκτωβρίου 2024. Είθε η συμμετοχή σε αθλητικά δρώμενα να μπει στα ενδιαφέροντα όλων μας!

- Η συμπατριώτισσά μας αθλήτρια Ματίνα Νούλα, νικήτρια στις γυναίκες στον διεθνή αυθεντικό Μαραθώνιο Αθηνών με τον χωριανό μας Γιάννη Γ. Παρούτσα.

Εκείνοι που έφυγαν για πάντα

*«Η ζωή είναι μια ισόβια αψιμαχία
ή σύγκρουση ή πόλεμος
ή αγώνας με τη θνησιμότητα.
Με προδιαγεγραμμένο όμως τέλος».*

- Ματσούκας Ανδρόνικος του Δημ., απεβίωσε την Τρίτη 30 Απριλίου 2024, ετών 84 (Αγία Τριάδα).
- Μπλέντζας Στυλιανός του Στυλ. απεβίωσε στις 3 Ιουλίου 2024, ετών 43 (Μοσχοχώρι Φθιώτιδας).
- Μπιλάλης Ιωάννης (σύζυγος Λίνας Δ. Παρούτσα), απεβίωσε στις 3 Αυγούστου 2024 (Αθήνα).
- Καββαδίας Ιωάννης του Σταύρου, απεβίωσε στις 10 Σεπτέμβρη 2024, ετών 78 (Ροδίτσα Λαμίας).
- Ράϊκος Δαμιανός του Σεραφείμ, απεβίωσε 10 Σεπτέμβρη 2024, ετών 92 (Αθήνα).
- Παρούτσας Θεοχάρης του Παν. απεβίωσε στις 24 Αυγούστου 2024, ετών 81 (Αθήνα).
- Καββαδία – Σαμουράκη Φιλίτσα του Ευθ. απεβίωσε 12 Σεπτέμβρη 2024 (Αθήνα).
- Ailstock Μάρκος, σύζυγος της Βύκης Σιώκη του Τριαντάφυλλου και της Χρυσούλας Ντάσιου, απεβίωσε στις 13 Δεκεμβρίου 2024, ετών 36 (Αμερική).
- Παπανδρικόπουλος Θεόδωρος, σύζυγος Βασιλικής Κοντογιώργου, απεβίωσε στις 3 Ιανουαρίου 2025, ετών 99 (Αθήνα).
- Τσιάτσος Άγγελος του Παύλου, απεβίωσε στις 10 Ιανουαρίου 2025, ετών 81 (Αμερική).
- Καββαδίας Γεώργιος του Δημητρίου απεβίωσε στις 30 Δεκεμβρίου 2024, ετών 72 (Καρπενήσι).
- Ράϊκου Ευγενία του Μιλτ., απεβίωσε στις 31 Ιανουαρίου 2025, ετών 93 (Αθήνα).
- Στόκα Ιουλία, σύζυγος Δημητρίου Γ. Κατσέλου, απεβίωσε στις 10 Μαΐου 2024 στην Αμερική 2024, ετών 65 (Ροδίτσα Λαμίας).
- Παλιούρα Ευδοξία του Κων/νου, απεβίωσε στις 10 Δεκεμβρίου 2024, ετών 85 (Αγ. Παρασκευή Λαμίας).
- Χριστοδολιά Μαρία, σύζυγος Παντελή, απεβίωσε στις 11 Μαρτίου 2025, ετών 92 (Κάλαμος Αττικής).
- Επίσης απεβίωσαν χωρίς να έχουμε περισσότερα στοιχεία τους, ο καθηγητής Τζιαβός Πάνος του Ιωάν. στην Λαμία και η ζύζυγος του Παύλου Γ. Καββαδία.

Συλλυπητήρια στους οικείους τους

**Φιλίτσα Καββαδία
Σαμουράκη**

Στις 12 Σεπτέμβρη η Φιλίτσα Καββαδία-Σαμουράκη έφυγε πλήρης ημερών για την γειτονιά των αγγέλων. Γεννημένη το 1936 μεγάλωσε στην δύσκολη περίοδο του πολέμου. Παντρεμένη με τον Αντώνιο Σαμουράκη έζησε μια ήρεμη ευτυχισμένη ζωή. Την χαρακτήριζε η δύναμη και θέληση για ζωή που είχε, το αβίαστο γέλιο της και η μεγάλη αγάπη για το χωριό την οποία μετέδωσε στα δύο της παιδιά και την εγγονή της. Καλό παράδεισο να έχει η ψυχή της.

Δαμιανός Ράϊκος

Κανένας άνθρωπος δεν είναι ποτέ έτοιμος ώστε να δεχθεί μια απώλεια. Πόσο μάλλον όταν αυτή γίνεται ξαφνικά. Να 'μαι λοιπόν εδώ να γράφω για τον μπαμπά μου. Δύσκολο πολύ, από που να ξεκινήσω και τι να πρωτογράψω.

Γεννήθηκε την Πρωτομαγιά του 1932. Έζησε πόλεμο, πείνα, φτώχεια, ορφάνια με μια μάνα που προσπαθούσε να μεγαλώσει έξι παιδιά μόνη της. Και τα κατάφερε. Δουλειά στο χωριό από μικρό παιδί κουβαλώντας καρυδιές στους ώμους του, ακόμα και τώρα πονούσανε πολλές φορές οι ώμοι του και τα πόδια του από το βάρος.

Ύστερα στη Θεσσαλονίκη μετά στη Λαμία και τέλος μόνιμα στην Αθήνα.

Παντρεύτηκε την Κωνσταντίνα Παρούτσα και απέκτησαν δύο παιδιά τη Χρυσάνθη και τον Θεοδόση. Δούλευε σε δύο δουλειές για δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια, νύχτα με νύχτα για να μη λείψει τίποτα στην οικογένεια. Αδιάκοπα, ακούραστα χωρίς ποτέ να παραπονεθεί, πάντα με το χαμόγελο στα χείλη.

Τίμιος άνθρωπος, δοτικός, καλοσυνάτος, πρόσφερε απλόχερα σε συγγενείς, φίλους γνωστούς χωρίς αντάλλαγμα.

Και όταν ήρθε η ώρα της συνταξιοδότησής του να ξεκουραστεί, να χαρεί παιδιά και εγγόνια η μοίρα του στέρησε τον γιό του, μετά από ένα τροχαίο ατύχημα.

Μέσα σε ένα λεπτό η ζωή του και της γυναίκας του άλλαξε. Μετά από λίγα χρόνια έφυγε και εκείνη για το μεγάλο ταξίδι από τον καημό της και κάπως έτσι φτάνουμε στις 10 Σεπτεμβρίου 2024.

Χαράματα έφυγε από τη ζωή στον ύπνο του ήσυχος, στο αγαπημένο του χωριό εκεί όπου περνούσε τα καλοκαίρια του, χωρίς να αρρωστήσει, χωρίς να ταλαιπωρηθεί, γεμάτος φροντίδα και πολύ αγάπη. Αν υπάρχει κάτι άλλο πέρα από εδώ εύχομαι να είναι κοντά στο γιο του και τη γυναίκα του που τόσο πολύ του λείψανε.

Ευχαριστούμε το Θεό που ζήσαμε μαζί του και πήραμε και εμείς πολλή αγάπη από εκείνον. Θα είσαι πάντα στις καρδιές μας «ΚΑΠΕΤΑΝΙΕ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΜΑΣ» όπως σε έλεγαν τα εγγόνια σου.

Αντί Μνημοσύνου

Δαμιανός Σερ. Ράϊκος (γεν. 1 Μαΐου 1932 – θαν. 10 Σεπτ. 2024)

Ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου Αγιατριαδιτών 1960

(Σύντομη προσωπική διήγηση σε μαγαζί της Αγ. Τριάδας, στις 19/7/2013)

«Από το 1947 μας είχε συγκεντρώσει ο στρατός στο Καρπενήσι. Άδεια τα χωριά μας. Εκεί διαμέναμε πρόχειρα, σε δύσκολες συνθήκες. Στις 20 Γενάρη του 1949 κατέλαβαν οι αντάρτες το Καρπενήσι. Κακοκαιρία με πολλά χιόνια. Το κράτησαν μέχρι τις 8 Φλεβάρη που τους έδιωξε ο στρατός. Το διάστημα αυτό επιστράτευσαν πολλούς νέους και νέες, που διέμεναν απ' τα χωριά στο Καρπενήσι, αλλά και Καρπενησιώτες. Επιστράτευσαν κι εμένα. Φεύγοντας με ζαλίγκωσαν αλεύρι κι από τόπο σε τόπο καταλήξαμε στ' Άγραφα. Εκεί μας χώρισαν σε τμήματα κι άρχισαν να μας εκπαιδεύουν. Εκπαιδευτής, ο δάσκαλος Αποστολόπουλος Βασίλης απ' το Νεοχώρι, μαζί με άλλους. Πριν ακολουθήσει το Αντάρτικο, το Φθινόπωρο του 1946, ήταν δάσκαλος στο χωριό μας.

Αργότερα ξαναγυρίσαμε πίσω και δόθηκε μάχη με το στρατό σε ύψωμα πάνω από τη Βίνιανη. Εκεί πάνω στη σύγχυση κρύφτηκα. Την κοπάνησα και παρουσιάστηκε στο στρατό. Κι ένα κορίτσι από την Καρδίτσα, επιστρατευμένο κι αυτό, έκανε το ίδιο. Ενώ πρωύτερα με εμπιστεύονταν και μου έλεγε να φύγουμε μαζί, εγώ δεν τολμούσα. Φοβόμουν. Διαφύγαμε «κατά μόνας» και σμίξαμε τυχαία μετά τη φυγή μας. Παρουσιαστήκαμε μαζί στο στρατό. Εγώ είχα και το όπλο που μου είχαν δώσει οι αντάρτες μαζί μου. Ο στρατός δεν μου το πήρε, δεν με αφόπλισε. Πείστηκαν στις προθέσεις μου, την ειλικρίνειά μου και στην ιστορία που είχα περάσει και τους διηγήθηκα. Ήμουν τυχερός που γλίτωσα το θάνατο ή την εξορία στο Παραπέτασμα, όπως υπέστησαν άλλοι νέοι, που μας πήραν (επιστράτευσαν) μαζί απ' το Καρπενήσι.»

Ανδρόνικος Δ.
Ματούκας

Στυλιανός
Μπλέντζας

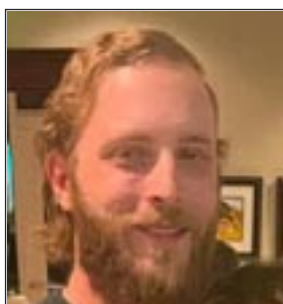
Γιάννης
Μπιτάλης

Ιωάννης Στ.
Καββαδίας

Θεοχάρης Γ.
Παρούτσας

Ailstock Μάρκος

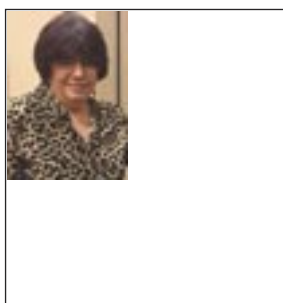
Θεόδωρος
Παπανδρικόπουλος

Γεώργιος Δημ.
Καββαδίας

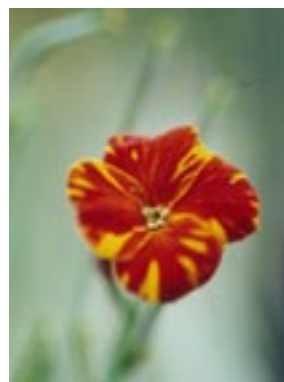
Ευγενία
Κατσέλου-Ραίκου

Ιουλία
Στόκα-Κατσέλου

Ευδοξία
Παλιούρα

Παροράματα περιοδικού 2024

Σελ. 5 γράφει: 23 Απριλίου 2021 – Σωστό 23 Απριλίου 2010. Ευρυτανία – αντί Ευρυτανίας. Φυλλάσσονται – αντί φυλλάσσεται

Σελ. 7 γράφει: Τσαπούλα – αντί Τσαπόπουλα

Σελ. 10 γράφει: αγνώστον – αντί αγνώστων

Σελ. 13 γράφει: υου – αντί του

Σελ. 14 γράφει: Κεφαλόβρυσσ – αντί Κεφαλόβρυσσο

Σελ. 15 γράφει: προηγούμενη – αντί πρό-προηγούμενη

Σελ. 36 γράφει Αποστόλη – αντί Αποστόλου

Σελ. 41 γράφει: κυφά – αντί κρυφά

Σελ. 43 γράφει: επαρχεία – αντί (η) επαρχία

Σελ. 44 είναι γραμμένο 3 φορές το επώνυμο «Νάσιος» – αντί του Νάσιος

Σελ. 46 γράφει πρόβλημα – αντί πρόβλημα

Σελ. 47 γράφει κι άκουσα – αντί κι άκουσε

Σελ. 48 γράφει κόσμους – αντί κόστους

Σελ. 52 γράφει των αγρωτών – αντί των αγροτών

Σελ. 53 γράφει προσέφεραν – αντί προσέφεραν

γράφει ενόχουν – αντί ενόχους

Σελ. 56 γράφει τα έλαγαν – αντί τα έλεγα

Σελ. 57 γράφει της Γούλας – αντί της Γιούλας

γράφει στην κατανόησή σας – αντί την κατανόησή σας

Ιδιωματισμοί ή ξένες λέξεις

έφυγα βούγκα = τρεχάλα

ο ζάρκος = ο γυμνός (πχ ζαρκολαίμα κότα)

ζουμπλιάζω = πιέζω κι αλλάζω την επιφάνεια αντικειμένου (πχ ζούμπλιασε τον τενεκέ)

(η) καλπουζάνα = κάλπικο νόμισμα

(το) κουτρίδι = το άγουρο φρούτο

(η) μούτελη = η μαύρη λάσπη

σκανιάζω = στεναχωριέμαι πολύ (συνώνυμο με το χωλοσκάω)

στουμπάω = χτυπώ κάτι (πχ του στούμπισε ένα χέρι ξύλο)

σώπα σου 'πα = σώπαινε σου είπα

(ο) στούμπος = α) το γουδοχέρι, ο κόπανος (στουμπίζω) β) στρογγυλή πέτρα που μπορεί ο άνθρωπος να πετάξει. πχ τον έμασε με τα στούμπια (τον πετροβόλησε)

τηλώνω = χορταίνω, γεμίζω

έχει ο μπούφος τον αναφακά τ'(ου) = ο αναφακάς = το ραχάτι, η χαλαρότητα, η τεμπελιά

ρίχνει ντούνες χιόνι = ρίχνει πυκνό, χοντρό και πολύ χιόνι

συνταρχάω = επισπεύδω (πχ συντάρχα (προστακτική) = κάνε γρήγορα

Κατάληψη του Καρπενησίου

(19 προς 20 Ιανουαρίου 1949 μέχρι 8 Φλεβάρη 1949)

Η άποψη – εξήγηση του Χαρίλαου Φλωράκη¹

Ερώτηση: **Γιατί οι αντάρτες του Δ.Σ.Ε. (Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας) επιτέθηκαν και κατέλαβαν το Καρπενήσι,² σε μια περίοδο κατά την οποία βρίσκονταν υπό ασφυκτικό κλοιό και ο στόχος τους ήταν να περιορισθούν στο ορεινό όγκο Γράμμος-Βίτσι, με την ελπίδα ανακήρυξης κρατικής οντότητας, την οποία ενδεχομένως αναγνώριζαν οι βόρειοι γείτονες;³**

Την Απάντηση δίνει ο ίδιος ο Χαρίλαος Φλωράκης υποστράτηγος του Δ.Σ.Ε. τότε, επικεφαλής των ομάδων που κατέλαβαν το Καρπενήσι. Σε άρθρο του στο περιοδικό «Δημοκρατικός Στρατός» (τεύχος 5, **Μάιος 1949**, με τίτλο «Επιχείρηση Καρπενησίου» γράφει:

«Η επιχείρηση του Καρπενησίου είχε γενικότερη πολιτικοστρατιωτική σημασία. 1) Ο μοναρχοφασισμός θα έχανε μία πόλη – δεύτερη μέσα στον ίδιο μήνα (σ.σ. η πρώτη ήταν η Νάουσα) – πρωτεύουσα νομού, γνωστή και έξω από τα ελληνικά σύνορα απ' την ιστορία της κατά των αγώνων της Κατοχής. 2) Γιατί η πόλη αυτή βρίσκεται πολύ μακριά απ' τα σύνορα και σε περιοχή που ο μοναρχοφασισμός ισχυρίζεται ότι ξεκαθάρισε από το Δ.Σ. 3) Γιατί ο μοναρχοφασισμός θα δεχόταν ένα τέτοιο γερό χτύπημα τις μέρες που διατυμπάνιζε ότι με την τοποθέτηση του Παπάγου σαν αρχιστράτηγου θα διορθώνονταν τα πράγματα. 4) Θα έχανε την πιο βαθιά προωθημένη βάση του, που είχε για τις εκστρατείες του στην Ρούμελη και τη Δυτική Θεσσαλία...

Όλα τα παραπάνω είναι εκείνα που βασικά χαρακτηρίζουν τη σημασία της επιχείρησης αυτής. Ακόμα με την επιχείρηση αυτή επιδιώκαμε την πραγματοποίηση ενός ακόμα μέρους του γενικότερου σχεδίου του ΚΓΑΝΕ⁴ για την εκπλήρωση της στρατηγικής του αποστολής, δηλ. για την κατάληψη του Καρπενησίου. 1) Να στρατολογήσουμε. 2) Να εξοντώσουμε ή αιχμαλωτίσουμε την εχθρική φρουρά (1.200 άνδρες). 3) Να πάρουμε τις αποθήκες και εφόδια που θα βοηθούσαν αποφασιστικά για την πραγματοποίηση των παραπέρα επιδιώξεών μας. 4) Να αποκαταστήσουμε μια εδαφική ενότητα στον κεντρικό και νότιο κορμό της Πίνδου. 5) Να αναγκάσουμε τον εχθρό στην προσπάθειά του να το ανακαταλάβει να μπλέξει όλες τις δυνάμεις του που είχε στη Θεσσαλία – Ρούμελη για ξεκούραση, ανασυγκρότηση μέσα στην καρδιά του χειμώνα, να συγκεντρώσει και άλλες στο χώρο της Θεσσαλίας – Ρούμελης και να τις φθείρουμε πάνω στους ορεινούς όγκους, να ανακουφίσουμε τα μαχόμενα τμήματα στην Πελοπόννησο, να δώσουμε την δυνατότητα σ' άλλα τμήματα του ΚΓΑΝΕ να εκμεταλλευτούν τις ευνοϊκές συνθήκες που θα δημιουργούνταν».⁵

Αποκωδικοποιώντας κανείς όλα αυτά, μπορεί μετά βεβαιότητας να υποστηρίξει ότι ουσιαστικώς η κίνηση αυτή ήταν μία κίνηση τακτικής, η οποία ωστόσο κόστισε πανάκριβα σε δεκάδες ανθρώπινες ζωές και σε θηριώδεις οικονομικές ζημιές.

Και η Αγία Τριάδα πλήρωσε ακριβά αυτή την «επιχείρηση». Δεκατρείς (13) οι νεκροί που σχετίζονται με την κατάληψη του Καρπενησίου. Άλλοι σκοτώθηκαν στην διάρκεια της «επιχείρησης» άλλοι εκτελέστηκαν στη συνέχεια, τις 20 περίπου ημέρες κατοχής.

1. Ο γνωστός «καπετάν Γιώτης» απ' τη Ραχούλα Καρδίτσας, επικεφαλής του Κ.Κ.Ε. στην Μεταπολίτευση.

2. Η κατάληψη του Καρπενησίου απ' τους αντάρτες, έγινε στις 19-20 Ιανουαρίου 1949. Δυνάμεις των ανταρτών, περί τους 2.500 άνδρες, (δύο μεραρχίες η 1η και η 2η) υπό τον Διαμαντή και Γιώτη, έκαμψαν τη νύχτα την άμυνα και κατέλαβαν την πόλη. Είναι οι ίδιες δυνάμεις που είχαν καταλάβει τον Δεκέμβριο 1948 την Καρδίτσα. Παρ' ότι το Καρπενήσι ήταν καλά οχυρωμένο με μπετονέ πολυβολεία, συρματοπλέγματα, νάρκες κτλ. δεν μπόρεσαν οι 1200 περίπου αμυνόμενοι (στρατιώτες, χωροφύλακες, Εθνοφρουρά) ν' αντέξουν. Οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες (χιονοπτώσεις) βοήθησαν τους επιτιθέμενους. Η ανακατάληψη απ' το στρατό έγινε 9 Φεβρουαρίου.

3. Απώτερος σκοπός των ανταρτών ήταν η δημιουργία σοσιαλιστικής δημοκρατίας στη Μακεδονία, η αποκοπή απ' την ελληνική επικράτεια και η προσχώρηση στην Σοβιετική Ένωση.

4. ΚΓΑΝΕ = Κλιμάκιο Γενικού Αρχηγείου Νότιας Ελλάδας.

5. Περισσότερα στοιχεία σε άλλα σχετικά βιβλία που έχουν γραφτεί όπως το «19 Ημέρες» του Δημήτρη Ευαγγελοδήμου (Αθήνα 2022).

Πάνω από τριάντα (30) ήταν τα επιστρατευμένα νεαρά αγόρια και κορίτσια που αναγκάστηκαν ν' ακολουθήσουν τους αντάρτες. Οι περισσότεροι κατάφεραν να επιβιώσουν και να επιστρέψουν. Κάποιοι βρέθηκαν στο εξωτερικό.

Πολλοί οι χωριανοί που διέφυγαν προς την Φθιώτιδα κυρίως, μέσα απ' τα χιονισμένα βουνά για να γλιτώσουν τον αφανισμό. Με ταλαιπωρία, φόβο και κρυοπαγήματα.

Ανείπωτη θλίψη, πόνος, δυστυχία, τα επακόλουθα των γεγονότων. Συντρίμια κτιριακά, συντρίμια οικονομικά και κυρίως ψυχικά. Σημάδεψαν και εν μέρει σημαδεύουν, όλο τον μετέπειτα βίο. Είτε ατομικό, είτε κοινωνικό, είτε ευρύτερα πολιτικό. Εις πικρή ανάμνησιν!

Η καταγραφή της ιστορικής διαδρομής ενός λαού δεν αφορά μόνο το παρελθόν του. Αφορά πρωτίστως το παρόν και το μέλλον του. Δυστυχώς, είμαστε επιρρεπείς στου διχασμούς. Η Λήθη υπερισχύει σταδιακά τη Μνήμη. Κι αντί για ευθύγραμμη προς το Μέλλον πορεία, κάνουμε κύκλους. Το αίμα που χύθηκε εκλύει μίσος και χάος ανάμεσα στους εχθρούς κι αυτό φέρνει κι άλλο αίμα. Στο διηνεκές. Όμως στα ανθρώπινα, δηλαδή σε αυτά που εξαρτώνται από τη δράσει των ανθρώπων, τίποτα δεν είναι «μοιραίο». Διότι μπορεί πάντοτε να συμβεί και το αντίστροφο. Να αποκλειστεί η συνέχιση της αιματοχυσίας ώστε το αίμα που έχει χυθεί να ενώσει τους παλιούς εχθρούς. Αρκεί οι πρωταγωνιστές ή οι επόμενοι να το σεβαστούν.

Η σωστή διαχείριση της μνήμης, απομακρύνει την επανάληψη μοιραίων λαθών και κατευθύνει άτομα και λαούς, δημιουργικά, ειρηνικά και αισιόδοξα προς το Μέλλον.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΒΙΒΛΙΑΡΙΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΣΥΜΜΟΡΙΟΠΛΗΚΟΥ

Σελίδα 1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΑΡΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ *Ευρυτανίας*
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ *Καρπενησίου*

Αριθμ. βιβλιαρίου 59α
Αριθμ. Μητρώου 1575

**ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΒΙΒΛΙΑΡΙΟΝ
ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΣΥΜΜΟΡΙΟΠΛΗΚΟΥ**
της Χρυσούλας Ιω. Παρούτσα

Σελίδα 2 - Σελίδα 3

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΤΟΠΟΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ	ΤΟΠΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ (Ημέρα Μήν. Έτος)
<i>Παρούτσα</i>	<i>Χρυσούλα</i>	<i>Ιωάννης</i>	<i>Αγία Τριάς</i>	<i>Καρπενήσι</i>	<i>6 Ιουνίου 1947</i>
<i>Καρπενήσι 17-6-1949</i> <i>ο Δ/ντής</i> <i>του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Ευρυτανίας</i> (σφραγίδα - υπογραφή)					

Σελίδα 4

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑΙ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΑΝΤΑΡΤΟΠΛΗΚΤΟΥ									
A/A	Ονοματεπώνυμον περιθαλλόμενων μελών οικογενείας	Πατρώνυμο	Έτος Γέννησης	Έγγαμος Άγαμος Χήρος Διαζευγ.	Συγγενική σχέση προς αρχηγόν οικογένειας	Επάγ- γελμα	Τόπος Στεγάσεως	Δ/ση παρούσης κατοικίας	Μεταβολή
1.	<i>Χρυσούλα Παρούτσα</i>	<i>Ιωάννης</i>	<i>1907</i>	<i>Χήρα</i>	<i>αρχηγός</i>	<i>οικιακά</i>	<i>Φιλοξενείται</i>	<i>Καρπενήσιον</i>	
2.	<i>Λάμπρω Παρούτσα</i>	<i>Λάμπρος</i>	<i>1920</i>	<i>Έγγαμη</i>	<i>νύφη</i>	<i>»</i>	<i>»</i>	<i>»</i>	
3.	<i>Ειρήνη Παρούτσα</i>	<i>»</i>	<i>1947</i>	<i>Ανήλικη</i>	<i>εγγόνη....</i>				
4.	<i>2-7-49 / 10/11/49</i>								

Κενές οι άλλες σελίδες

Σελίδα 18

ΕΠΛΗΡΩΘΗ	<i>Απριλίου 1949</i> <i>90.000</i> <i>Καρπ. 24-6-1949</i>	<i>Ιουνίου 1949</i> <i>87.000</i> <i>Καρπ. 29-7-1949</i>	<i>Δεκέμβριος 1949</i> <i>31.000</i> <i>7/2/1950</i>	<i>Φεβρουάριος 1950</i> <i>28.000</i> <i>20/3/1950</i>	<i>... ..</i> <i>200.000</i> <i>6-4-1950</i>
	<i>Μαΐου 1949</i> <i>963.000</i> <i>Καρπ. 11-7-1949</i>	<i>Ιουλίου 1949</i> <i>93.000</i> <i>17/(8)/1949</i>	<i>Ιανουάριος 1950</i> <i>31.000</i> <i>22/2/1950</i>	<i>οι μην. 1950</i> <i>6.000</i> <i>8-4-1950</i>	

Σελίδα 19

<i>Μαρτίου 1950</i> <i>31.000</i> <i>Καρπενησίω</i> <i>13-4-1950</i>
<i>Απριλίου 1950</i> <i>Καρπ. 15-5-1950</i>

Το πωνύμια

Που δεν χρησιμοποιούνται πλέον

Σε παλαιά συμβόλαια αγοραπωλησιών κτημάτων και σπιτιών χωριανών μας του 19ου αιώνα (1850-1870) συναντήσαμε τοποθεσίες του χωριού μας που πλέον έχουν ξεχαστεί ή μετονομαστεί. Παραθέτουμε κάποια τέτοια τοπωνύμια.

1) **Λίμνη**: Έτσι λεγόταν η περιοχή μετά το σπίτι των Καββαδαίων στον Καυλαγκά και κάτω απ' το σημερινό δρόμο. Κάτω δηλαδή απ' τα σπίτια του Γιάννη Τζούρα μέχρι του Δημ. Ράντζου. Έβγαζε νερό και σχηματιζόταν γούρνα μεγάλη σα λίμνη. Από κατολίσθηση έκλεισε αργότερα. Υπήρχαν πολλά Αγιατριαδίτικα χωράφια εκεί που πωλήθηκαν κυρίως σε Δομιανίτες (Ι. Κουκοτίνης κ.τ.λ.). Υπάρχουν αρκετά συμβόλαια που αναφέρουν και τους συνορίτες, των προς πώληση αγρών, όλοι Αγιατριαδίτες.

2) **Ζιονάγκα**: Τοποθεσία πάνω απ' το χωράφι του Σεραφείμ Ράντζου στην Κοτρώνα και μέχρι του Νίκου Ι. Ντάσιου. Το βρήκαμε σε συμβόλαιο και ως «Ζιονάγκα Πατλιάδες», Βαρελείκα, Κοντογιωργέικα και Αναγν. Παρούσα χωράφια. Σημαίνει τόπος στενός ανάμεσα σε απόκρυμνους βράχους.

3) **Τριφύλλια**: Κτήματα κατά πάσα πιθανότητα στα σημερινά Καλοέργια.

4) **Αμπέλι Κουτζουμπού**: Μάλλον Αμπέλι Κοτσιμπού, από το επώνυμο του κατόχου του. Είναι η τοποθεσία στ' Αμπέλια όπου έχει σήμερα τα μελίσσια (κρινιά) ο Αποστόλης Κ. Ντάσιος.

5) **Πέρα Αμπέλια**: Είναι η τοποθεσία Ακρινό (Αμπέλι). Ήταν εκεί η άκρη των αμπελιών, που διατηρούσαν οι Αγιατριαδίτες ενιαία στην περιοχή. Ενιαία αμπελοκαλλιέργεια είχαν και στα χωράφια τους στο Κρι.

6) **Ρούγα**: Η γειτονιά του χωριού που σήμερα λέμε Χτίρια. Σημαίνει «γειτονιά». Ίσως τα πεσμένα σπίτια της Ρούγας, έδωσαν το σημερινό όνομα Χτίρια (χαλάσματα).

7) **Ζαρέλη**: Ο Φουρνιώτης μεταπράτης – κτηματίας Θέος Μπουρδάρας πουλάει κτήμα στον Ζάχο Δ. Καββαδία στην τοποθεσία αυτή, σύνορα με αγρόν Μποτομήτρου (Δημήτριος Μπότης). Δεν εντοπίσαμε την τοποθεσία αυτή. Η ονομασία της μάλλον προέρχεται από επώνυμο.

8) **Λινοβροχιά**: Η Αγόρω Νικ. Νταλίπη θυγατήρ Τσιλοκώστα πωλεί στο Θέο Μπουρδάρα αγρόν σύνορα με Ντελή-Κώσταινας, Θέου Μπουρδάρα και Κιτσογιάννη χωράφια. Αγνοούμε την τοποθεσία αυτή.

9) **Κοκαλιάρα (καρυδιά μάλλον)**: Μάλλον προς τις Λίπες – Κοτρώνα είναι αυτή η περιοχή. Σε συμβόλαιο του 1859, ο Τσιλόπουλος Αθαν. Ιωάννης (Τσίλας) πωλεί στον Κεφαλόπουλος Ζ. Κων/νο (Κεφάλας) αγρόν 4 στρεμ. στη θέση αυτή. Συνορεύει με αγρούς Καλαντζή, Λαμπροθέικο, του ιδίου αγοραστή και της Καρανάσαινας.

10) **Γκριμινίτσα**: Τοποθεσία στις Λάκκες όπου είναι τα Ντασαϊίκα χωράφια. Το αγόρασε ο Ντάσιος Ευγ. από τον Αντζά Νεοπ.

11) **Πλατανιάς**: Σε συμβόλαιο του 1863 ο Θέος Μπουρδάρας πωλεί στον Βασίλειο Πούρλο (Δομιανίτης) αγρόν 8 στρεμ στην περιφέρεια Αγ. Τριάδος. Σύνορα έχει αγρούς Βασιλονικόλαινας, Καββαδοκώστα, Σπύρου Τσότσου και Δημ. Μπότη. Ίσως πρόκειται για περιοχή προς την Αγία Παρασκευή.

12) **Ζαρκαλέϊκο στ' Αμπέλια**: Πρόκειται για κτήμα του Ζαρκαλή. Ζάρκο κατά την κτηνοτροφική ορολογία ήταν το ζώο με λιγοστό τρίχωμα.

13) **Νήλιου αλώνι**: Στο ίδιο συμβόλαιο του 1863, όπου ο Θέος Μπουρδάρας πωλεί κι ο Πούρλος Βασίλειος αγοράζει στη θέση «Πλατανιά», αγοράζει και δεύτερο αγρό ποτιστικό 2 στρεμ. στη θέση «Νήλιου αλώνι». Αν έγινε σωστά η αντιγραφή! Δεν γνωρίζουμε εμείς σήμερα τέτοιο όνομα τοποθεσίας. Πιθανόν είναι κι αυτό το κτήμα προς Αγ. Παρασκευή. Σύνορα έχει όχτο, λαγκάδι, αγρό Παλιούρα και Ράχη. Ίσως προέρχεται το όνομα απ' το άρθρο και το όνομα Ηλιάς ή Ηλιος. Το(ν) Ηλία=το Νηλία, του Νήλιου αλώνι. Έχουμε τέτοιο παράδειγμα όπως: Τη(ν) Ικαρία=τη Νικαριά. Τον Υφαντόπουλο=το Νυφαντόπουλο (επώνυμο). μεταφέρεται το ν στην επόμενη λέξη.

Κ.Σ.Κ.